

ACADEMIA DE ȘTIINȚE SOCIALE ȘI POLITICE
A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
INSTITUTUL DE ISTORIE ȘI ARHEOLOGIE CLUJ-NAPOCA

REVOLUȚIA DE LA 1848—1849 DIN TRANSILVANIA Vol. I

2 martie—12 aprilie 1848

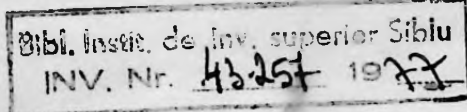
SUB REDACȚIA:

ACAD. ȘTEFAN PASCU

VICTOR CHERESTEȘIU

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMANIA
BUCUREȘTI, 1977

10 JUN 1985
8 APR 1980

REZUMATELE DOCUMENTELOR

1. *Viena, 2 martie 1848.* Cancelarul aulic Jósika Sámuel către guvernatorul Transilvaniei Teleki József. Îl informează despre: victoria revoluției din Paris; măsurile preventive luate de austrieci în Italia; eventuala reacție a țarului rus și a regelui Prusiei în cazul extinderii propagandei franceze spre Rin; posibilitatea victoriei opoziției condusă de Kossuth în Dieta ungară. În încheiere își exprimă încrederea în menținerea ordinii nobiliare constituite din Transilvania.

2. *Brașov, 11 martie 1848.* Ca urmare a ordinului guvernatorului Teleki din 18 februarie, magistratul a pus în vedere librărilor brașoveni Németh și Vajna, că dispozițiile anterioare referitoare la cenzură rămân în vigoare pînă la apariția unei noi reglementări.

3. *Oradea, 14 martie 1848.* Beöthy Ödön, comite suprem al comitatului Bihar, către baronul Wesselényi Miklós. Îl informează despre: evenimentele de la Oradea; contradicțiile dintre liberali și conservatori; acțiunile împotriva conservatorilor.

4. *Blaj, 10—15 martie 1848.* Redactorul „Organului luminării” Timotei Ci-pariu, către redactorul „Gazetei de Transilvania” George Bariț. Îi scrie despre: abonamentele la „Organul luminării”; evenimentele de la Paris; eventualitatea convocării sinodului. În final îi reamintește că sașii și maghiarii erau în proporție de 1 la 3 față de români.

5. *Buda, 16 martie 1848.* Circulara contelui Zichy Ferenc, vicepreședintele locotenenței regale din Buda, adresată comitatului Satu Mare și orașului Baia Mare. Informează despre tolerarea libertății presei și despre condițiile în care ea putea fi pusă în aplicare, pentru a se preveni agitațiile și a se evita tulburarea liniștii în țară.

6. *Cluj, 16 martie 1848.* Episcopul Andrei Șaguna către guvernatorul Teleki. Îi mulțumește pentru sprijinul acordat cu prilejul numirii lui ca episcop și promite că va acționa în direcția respectării ordinelor regelui.

7. *Brincovenesti, 16 martie 1848.* Judele nobiliar Boér Elek către comitatul Turda. Raportează despre diferendul dintre nemeșul Vagner György și iobagul Márton István din Lunca Mureșului. Propune măsuri pentru rezolvarea lui. Comitatul îndrumă judele nobiliar să țină cont de interesele ambelor părți aflate în litigiu.

8. *Viena, 16 martie 1848.* Agentul aulic transilvănean Sachsenheim, acreditat la Cuștea imperială, către Universitatea săsească. Recomandă reforme pentru reorganizarea Universității săsești, în conformitate cu principiile constituționale din provinciile austriece.

9. *Sebeș, 16 martie 1848.* Secretarul român la judecătoria din Orăștie, Simion Balomiri, către redactorul „Gazetei de Transilvania” G. Bariț. Îl anunță despre demersurile făcute pentru a sprijini expedierea pachetului cu „Magazinul istoric” al lui Laurian de la Sebeș la Timișoara.

10. *Bratislava, 17 martie 1848.* Circulara primului ministru al Ungariei, contele Batthyány Lajos, adresată jurisdicțiilor din Ungaria, inclusiv celor din vestul Transilvaniei, prin care le îndeamnă la menținerea păcii și liniștii publice.

11. *Blaj, 17 martie 1848.* Episcopul unit Ioan Lemeni către Guberniu. Îi cere să respingă argumentele aduse de uniții din Cobor în favoarea trecerii lor la ortodoxism.

12. *Viena, 18 martie 1848.* Cancelarul aulic Jósika, către guvernatorul Teleki. Îi expune din nou temerea că evenimentele revoluționare din Viena și Budapesta vor avea repercusiuni și în Transilvania. Autoritățile vor trebui să acorde o atenție deosebită Transilvaniei, deoarece aici conviețuiesc „națiuni” cu interese diferite. El este hotărît să nu demisioneze atîta vreme cît vor exista condițiile unei activități legale; în acest sens face apel la Teleki și la colaboratorii lui să contribuie la menținerea ordinii publice constituite și să preîntîmpine mai ales mișcările țărănești; recomandă o atenție specială activității presei transilvănene, îndeosebi celei românești, în condițiile imposibilității menținerii cenzurii în forma veche. În această direcție să se apeleze și la ajutorul celor doi episcopi români. În continuare, exprimă temerea că anexarea comitatelor Crasna, Solnocul de Mijloc și Zarand, precum și a districtului Chioar la Ungaria nu va putea fi împiedicată, dar autoritățile transilvănene să nu o recunoască pînă cînd nu va fi legalizată. Opinează pentru menținerea relațiilor urbariale existente, deoarece în situația dată orice modificare a obligațiilor iobăgești putea avea urmări nefaste. Nobilimea să fie îndrumată să evite orice conflicte cu țărănimea iobagă.

13. *Timișoara, 18 martie 1848.* Vicecomitele comitatului Timiș, Ambrózy György, către palatinul Ungariei. Raportează despre evenimentele ce au avut loc la Timișoara după anunțarea desființării cenzurii și introducerii libertății presei. Deși anunțul a fost primit pe cale particulară, a prilejuit o agitație destul de însemnată; pentru a nu se periclita pacea publică, a acceptat să se convoace o ședință extraordinară restrînsă la orele 12. La ședință au luat însă parte, nu numai stările privilegiate comitatense, cum ar fi fost legal, ci și mulți locuitori ai orașului de diferite categorii sociale. Hotărîrile ședinței le anexează raportului. Ele au provocat adunări populare însuflețite în piața orașului și pe străzi în tot cursul după-amiezii și al serii, fără a se produce vreo dezordine.

14. *Timișoara, 18 martie 1848.* Procesul verbal al adunării extraordinare de la Timișoara din ziua de 18 martie. Participanții la adunare au hotărît să adopte prevederile proclamației tinerimii pestane, din 15 martie, în 12 puncte; să asigure ordinea nobiliară constituită atît în orașul Timișoara, cît și pe întreg teritoriul comitatului Timiș; să numească o comisie care să se îngrijească de păstrarea ordinii.

15. *Timișoara, 18 martie 1848.* Proclamația adunării populare din 18 martie de la Timișoara. La adunare au participat nobili, oficialități nobiliare ale comitatului și orașului, precum și mulți cetățeni din afara stărilor privilegiate. Participanții s-au pronunțat cu entuziasm pentru cele 12 puncte ale revoluției maghiare. Totodată au salutat eliberarea lui Tácsics Mihály, închis pentru activitatea sa publicistică. Cu această ocazie a fost aleasă o comisie pentru menținerea liniștii și ordinii publice. Printre membrii ei se numărau și cîțiva români. Comisia a hotărît înființarea unei gărzi cetățenești, care va sta la dispoziția sa. Adunarea a cerut ca teritoriile grănicerești să fie scoase de sub tutela consiliului de război din Viena, iar locuitorii lor să fie scutiți de sarcini militare speciale.

16. *Bratislava, 19 martie 1848.* Primul ministru al Ungariei Batthyány Lajos către comitate. Le cere să mențină ordinea nobiliară existentă prin mijloace pașnice și să nu recurgă la forță înainte de a încerca metoda convingerii. Pentru a se ușura menținerea ordinii publice constituite, să se ia măsuri de popularizare a legilor privind generalizarea sarcinilor publice, desființarea dijmei bisericești și lichidarea relațiilor urbariale, care urmau să fie sancționate de rege și să intre ulterior în vigoare.

17. *Bratislava, 19 martie 1848.* Circulara episcopului ortodox din Timișoara, Panteleimon Živkovič, către clerul și poporul ortodox al eparhiei Timișoarei. Îndeamnă enoriașii să nu dea ascultare zvonurilor și agitatorilor, ci să aștepte liniștiți drepturile pe care le vor primi de la monarh.

18. *Bratislava, 19 martie 1848.* Adresa deputatului Kende Zsigmond către comitatul Satu Mare. În vederea liniștirii spiritelor și preîntîmpinării eventualelor nemulțumiri, recomandă autorităților nobiliare ale comitatului popularizarea proclamației de la Pesta și a legilor promulgate de Dieta de la Bratislava. Totodată propune formarea unei gărzi cetățenești, care să mențină ordinea nobiliară constituită, periclitată de „instigatori proletari”.

19. *Bratislava, 19 martie 1848.* Moșierul Matskásy Antal către consilierul cancelariei Transilvaniei, Apor Lázár. Exprimă opinia că despăgubirea nobilimii de

către stat pentru desființarea iobăgiei, în condițiile eventualei votări a uniunii Transilvaniei cu Ungaria de către stările privilegiate maghiare din Dietă, va fi necorespunzătoare. De aceea, se desolidarizează de toate agitațiile unioniste la care a participat anterior. Se pronunță împotriva uniunii, deoarece nobilii din Transilvania „ar putea fi atrași într-un vârtej din care scăparea ar fi numai republica“.

20. *Viena, 20 martie 1848.* Primul ministru al Austriei, Kolowrat, către împăratul Ferdinand. Semnalează situația precară creată în „Partium“, Transilvania și ținuturile de graniță militară prin numirea unui guvern maghiar. Guvernul maghiar încearcă să atragă de partea sa, atît provinciile slavone și croate, cît și pe secuii din Transilvania. În caz de reușită se va forma o forță considerabilă, care nu va putea fi contrabalansată de provinciile austriece eterogene. Pentru a dejuca planul guvernului maghiar propune numirea lui Jellačić ca ban al Croației. Împăratul acceptă propunerea.

21. *Cluj, 20 martie 1848.* Guvernatorul Teleki către cancelarul aulic Jósika. Îl informează despre petiția opoziției din Transilvania adresată celei din Ungaria în problema uniunii. Socotește că ar fi oportun ca guvernul să nu ia nici o măsură în această privință.

22. *Lugoj, 20 martie 1848.* Proces verbal despre adunarea lărgită a congregației comitatului Caraș. Adunarea hotărăște: acordarea dreptului de vot tuturor participanților, fără deosebire de clasa socială din care fac parte; aderarea la cele 12 puncte adoptate la Pesta; arborarea drapelului maghiar pe clădirea comitatensă și pe primăria orașului; alegerea unei comisii pentru supravegherea ordinii publice constituite și pentru asigurarea securității personale și a averii nobiliare; subordonarea autorităților locale acestei comisii.

23. *Timișoara, 20 martie 1848.* Proclamația consiliului orașului Timișoara. Consiliul orașului mulțumește populației pentru felul în care a înțeles să păstreze ordinea publică; totodată o îndeamnă să continue munca pașnică și să respecte: monarhul, reformele, libertatea, pacea și ordinea.

24. *Sibiu, 8/20 martie 1848.* Cancelistul Ioan Pușcariu către redactorul „Gazetei de Transilvania“ G. Bariț. Îl informează despre știrile sosite la Sibiu privind izbucnirea revoluției la Viena; demisia lui Metternich; constituirea unei gărzi cetățenești; nemulțumirea sașilor față de numirea guvernului maghiar; intenția unora de a asigura un ministru german în cazul uniunii Transilvaniei cu Ungaria.

25. *Moșna, 20 martie 1848.* Preotul luteran Stephan Ludwig Roth către redactorul „Gazetei de Transilvania“, G. Bariț. Îi trimite 20 de exemplare din *Testamentul Nou* în limba română, din care el comandase 100 de exemplare. Cu această ocazie formulează părerea că diferitele naționalități nu sînt decît fracțiuni ale unui tot întreg. Furia luptelor în jurul folosirii limbilor nu e decît o abatere de la principiul umanității, maltratată în aceste vremuri tulburi. Într-o însemnare făcută pe marginea scrisorii lui Roth, Bariț sesizează că acesta „simțise mai curînd decît cei mai mulți sași, marea necesitate de a se împăca sincer cu românii“.

26. *Viena, 20 martie 1848.* Colonelul austriac baronul Petrichevich Horváth János, către consilierul gubernial Bornemisza János. Îi scrie despre: restabilirea ordinii publice la Viena; consecințele evenimentelor de la Bratislava, care vor afecta interesele nobilimii prin ștergerea robotei și a dijmii; necesitatea unității depline a partidului conservator din Transilvania; decretarea unor măsuri preventive împotriva eventualelor agitații, care ar primejdi interesele nobilimii.

27. *Cluj, 21 martie 1848.* Guvernatorul Teleki către cancelarul aulic Jósika. Îl informează despre agitațiile de la Cluj: în ziua de 20 martie conducerea orașului a fost rugată de mai mulți locuitori să ia măsuri preventive pentru menținerea ordinii, în cazul că împlinirile din Pesta s-ar extinde; în aceeași zi după-masă a avut loc o adunare consultativă a membrilor magistratului și ai comunității cu participarea citorva magnați și notabilități. La 21 martie va avea loc o ședință a comunității cu scopul de a definitiva și aproba o petiție către Guvernul; petiția a fost înmînată Guvernului sub formă de proiect de o delegație alcătuită din reprezentanți ai tuturor stărilor, în vreme ce în fața clădirii guberniale era adunat popor; după ce i-a vorbit, cerîndu-i să păstreze ordinea

și liniștea, poporul s-a împrăștiat; petiția va fi discutată în ședința plenară a Guberniului.

28. *Blaj, 21 martie 1848.* Canonical Iosif Many către redactorul „Gazetei de Transilvania”, George Bariț. Îi aduce la cunoștință numirea unui nou decan capitular. Îl roagă să expedieze „Gazeta” călugărilor cu mai multă regularitate.

29. *Cluj, 22 martie 1848.* Circulară a Guberniului prin care atrage din nou atenția autorităților, că pînă la intrarea în vigoare a hotărîrilor Dietei din 1846—1847 referitoare la reglementarea urbarială rămîne în vigoare situația actuală. Dacă se vor ivi nemulțumiri, să se aplice sancțiunile cele mai severe, conform dispoziției din anul trecut.

30. *Cluj, 22 martie 1848.* Guvernatorul Teleki către cancelarul aulic Jósika. Îl informează că la Cluj domnește liniștea; recrutările se fac fără conflicte și vor mai dura cîteva săptămîni; există totuși temeri că vor izbucni tulburări: autoritățile nu se vor putea bizui pe noii recruți, care au strîns legături cu populația locală; de aceea îl va ruga pe generalul comandant Puchner să anuleze ordinul plecării batalionului Sivkovich din Transilvania.

31. *Bratislava, 22 martie 1848.* Circulara primului ministru al Ungariei, Batthyány Lajos, adresată primului vicecomite al comitatului Bihor. Atrage atenția că în condițiile frămîntărilor și transformărilor înnoitoare care au cuprins și Ungaria, baza progresului spre libertate o constituie pacea, ordinea și încrederea. Aduce la cunoștință că ambele camere au acceptat legea cu privire la purtarea comună a sarcinilor obștești; că actualele venituri urbariale au fost sistate, urmînd ca proxima Dietă să se îngrijească de despăgubirea moșierilor. S-ar putea ca atît nobilimea, cît și țărănimia să interpreteze fals aceste măsuri. Pentru a se evita dezordinile sugerează următoarele: 1. să se înființeze o comisie permanentă, care să prevină eventualele tulburări; 2. să se explice conținutul real al evenimentelor și să se combată zvonurile false de către funcționarii plășilor; 3. să se organizeze la orașe și în comunele mai mari cîte o gardă cetățenească din persoane mai înstărite, pentru a se menține securitatea persoanei și averii; 4. să se aducă în țară unități militare, în special maghiare; 5. să se raporteze din trei în trei zile despre situația din comitat, inclusiv despre cea militară; 6. să se trimită cîte o copie a rapoartelor și consiliului Locotenenței regale.

32. *Sibiu, 22 martie 1848.* Generalul Puchner către comandamentul general din Banat. Raportează că la 18 martie a dispus detașarea în Banat a unui batalion al regimentului de infanterie Sivkovich, conform ordinului primit. Între timp, la 21 martie, guvernatorul Transilvaniei, Teleki, s-a arătat îngrijorat de tulburările de la Cluj și a cerut întăriri militare. De aceea a hotărît să amîne pînă la 30 martie detașarea unității militare respective și să aștepte ordinele forurilor sale superioare.

33. *Brașov, 22 martie 1848.* Generalul Wolnhofner către generalul comandant Puchner. Raportează că magistratul din Brașov urmează să decidă înființarea unei gărzi cetățenești alcătuită din companii. Amintește de asemenea de o petiție a românilor prin care cer drepturi civile egale cu ale sașilor. Magistratul va decide în această chestiune în ședința din ziua următoare.

34. *Caransebeș, 22 martie 1848.* Colonelul Chavanne către Comandamentul general din Banat. Raportează că în urma manifestațiilor și adunărilor populare de la Lugoj și Timișoara s-a creat un spirit revoluționar. La 20 martie, la Congregația generală a comitatului Caraș nu au luat parte ca de obicei numai nobilii, ci și reprezentanții poporului. Cu toate protestele administratorului Kiss și ale vicecomitetului suprem Jakabffy, la 21 martie s-au adunat circa 30 000 de cetățeni purtînd drapele maghiare și cocarde, care au revendicat libertatea și egalitatea. Administratorul Kiss a demisionat, iar Jakabffy a fost nevoit să accepte revendicările maselor. Tulburările s-ar putea extinde în comitatele vecine. Ele ar putea avea repercusiuni nefaste și pe teritoriul graniței militare. În secret a luat unele măsuri militare preventive. Anexează o copie a constituției austriece sosită cu vaporul Árpád.

35. *Brașov, 22 martie 1848.* Judele primar din Brașov, Johann Albrichsfeld, către guvernatorul Teleki. Expune argumente în favoarea reactivării gărzii cetățenești înființată în acest oraș încă în anul 1809. Reactivarea gărzii devenea necesară îndeosebi în eventualitatea retragerii armatei din Transilvania pentru a interveni în altă parte. În acest caz, paza orașului ar reveni cetățenilor înstăriți, pentru a se preveni tulburările „proletariatului” numeros. Dealtfel, garda

civilă a mai fost folosită și în anul 1828, cu ocazia unei epidemii. Magistratul și comunitatea brașoveană a aprobat înființarea gărzilor cetățenești, din care vor face parte toți cetățenii orașului ce plătesc taxe comunale, deci și negustorii greci și români.

36. *Arad, 22 martie 1848.* Chemarea adresată locuitorilor Aradului de către oficialitățile orașului prin care le cere să se înroleze în garda cetățenească pentru a contribui la păstrarea liniștii publice.

37. *Olosig, 22 martie 1848.* Apelul vicecomitelui comitatului Bihor, Sántha György, adresat populației românești. O informează despre constituirea unui guvern maghiar independent și-i cere: să respecte legile, pacea, liniștea și ordinea constituită; să aștepte cu răbdare eliberarea și împroprietărirea care se vor înfăptui pe cale legală.

38. *Timișoara, 22 martie 1848.* Ambrózy György, al doilea vicecomite al comitatului Timișoara, către primul ministru al Ungariei. Raportează că circulara din 17 martie a fost discutată într-o adunare extraordinară comitatensă restrinsă, care a acceptat-o cu mare entuziasm. Importanța problemelor cuprinse în circulară depășea însă sfera unei adunări restrinse. De aceea a avut loc și o adunare populară la 22 martie. Deși începând din 18 martie populația comitatului Timiș a devenit mai agitată ca de obicei, liniștea nu a fost tulburată nici cu prilejul adunării populare din 22 martie.

39. *Baia Mare, 22 martie 1848.* Purtătorii de cuvânt ai orașului Baia Mare, Vinterhalter Jakab și Villás János, către consiliul orașului Baia Mare. În numele cetățenilor din Baia Mare își exprimă bucuria față de vestea referitoare la libertatea presei. Ei cer consiliului orașenesc să convoace urgent o adunare populară, unde să se aducă la cunoștință această știre și să se poarte discuții pe marginea ei.

40. *Cluj, 23 martie 1848.* Grois Gusztáv, judele primar al orașului Cluj, către guvernatorul Teleki. Raportează despre circulația bancnotelor: bancnotele se primesc și se schimbă în comerț doar atunci când se fac cumpărături; țărani ori le acceptă cu șovăieli, ori nu le primesc deloc; cere să se clarifice situația bancnotelor.

41. *Dej, 23 martie 1848.* Comitele suprem al comitatului Solnocul Interior, Kozma Imre, către guvernatorul Teleki. Solicită împuterniciri pentru liniștirea nemulțumirilor și menținerea ordinii în orașul Dej. Nemulțumirile și dezordinile au fost provocate de refuzul ductorului nobiliar, Vajda Pál, de a aproba convocarea unei adunări extraordinare. Ținând seama de regulamentul orașului, se simte obligat să convoace o astfel de adunare în speranța că ea va contribui la potolirea spiritelor.

42. *Arad, 23 martie 1848.* Primul vicecomite al comitatului Arad, Török Gábor, către comitele suprem al comitatului Hunedoara, Vasile Nopcea. Îi trimite o adresă, împreună cu copia primei circulare a primului ministru al Ungariei, prin care-l înștiințează despre scutirea iobagilor din comitatul Cenad de sarcini urbariale. S-ar putea ca iobagii din alte comitate să invoce exemplul Cenadului și să încerce să se elibereze ei înșiși. Îl roagă totodată să-i anunțe eventualele tulburări.

43. *Viena, 23 martie 1848.* Cancelarul aulic Jósika către guvernatorul Teleki. Formulează opinia că prin măsurile Dietei de la Bratislava s-ar fi distrus nemeșimea și s-ar fi pus piatra de temelie a pieirii elementului maghiar, deoarece pe români și pe sași nu-i mulțumește nici guvernul responsabil ungar, nici numele lui Kossuth. La Viena ordinea a fost restabilită, dar guvernul este înclinat spre concesii. Îi aduce la cunoștință că s-a hotărât ca batalionul Sivkovich să rămână în Transilvania.

44. *Cluj, 24 martie 1848.* Guvernatorul Teleki către cancelarul aulic Jósika. Îl înștiințează că s-a conformat îndrumărilor primite de la cancelarie și a luat următoarele măsuri: 1. a trasat tuturor funcționarilor superiori sarcina de a asigura menținerea ordinii în orașe și de a veghea ca în ședințele comunităților și ale congregațiilor să se ceară convocarea Dietei; 2. a atras atenția censorilor să nu permită tipărirea unor cărți și ziare care ar prejudicia religia, bunele moravuri și autoritatea monarhului; 3. a dispus ca episcopul unit, Ioan Lemeni, să meargă la Cluj însoțit de Timotei Cipariu, recomandându-li-se toată grija față de ziarele românești și față de eventualele răscoale țărănești; a trimis instrucțiuni asemănătoare și episcopului Andrei Șaguna; 4. pentru a

putea proceda energic în caz de răscoale țărănești, l-a rugat pe generalul comandant Puchner să ordone regimentelor de grăniceri secui să-i pună la dispoziție, oricând va considera necesar, câte un batalion de infanterie și 2 escadroane de husari.

45. *Cluj, 24 martie 1848.* Guvernatorul Teleki către comiții supremi ai comitatelor, juzii primi regești ai scaunelor secuiești, căpitani districtelor și juzii primi ai orașelor. Le ordonă: să mențină ordinea nobiliară constituită în vederea garantării securității averilor și persoanelor; să procedeze just și cu precauție la rezolvarea nemulțumirilor; să liniștească spiritele și să împiedice mișcările dăunătoare; să raporteze despre toate evenimentele mai importante; să nu părăsească localitățile aflate în subordinea lor.

46. *Cluj, 24 martie 1848.* Guvernatorul Teleki către episcopul unit din Blaj, Ion Lemeni. Îi cere să se prezinte la Cluj împreună cu canonicul Timotei Cipariu.

47. *Cluj, 24 martie 1848.* Guvernatorul Teleki către episcopul ortodox Andrei Șaguna. Îl solicită să contribuie cu autoritatea sa la liniștirea enoriașilor și îi pune în vedere că după sfîntirea lui ca episcop nu va putea să meargă la Viena.

48. *Cluj, 24 martie 1848.* Guvernatorul Teleki către cenzorii de ziare și cărți. Le atrage atenția să urmărească numai acele articole care vor ataca religia, morala și persoana domnitorului.

49. *Cluj, 24 martie 1848.* Guvernatorul Teleki către șeful filialei casieriei provinciale și către oficiul tricesimal din Cluj. Le ordonă să efectueze preschimbarea bancnotelor fără rezerve, pentru a se evita eventualele dezordini.

50. *Cluj, 24 martie 1848.* Guvernatorul Teleki către comitele suprem al comitatului Solnocul Interior. Îi aduce la cunoștință că este de acord cu măsurile luate, dar îi atrage atenția să nu provoace nemulțumiri și să ia decizii în conformitate cu legile în vigoare.

51. *Sibiu, 24 martie 1848.* Generalul Puchner către guvernatorul Teleki. Îi comunică informația primită de la generalul Wohlnhofer despre intenția magistratului din Brașov de a înființa o gardă cetățenească. Acest lucru nu era însă admisibil fără avizul organelor superioare.

52. *Sibiu, 24 martie 1848.* Secretarul cameral Gyergyai Sámuel către guvernatorul Teleki. Îi raportează că în ziua de 24 martie pe pereții caselor din Sibiu au apărut afișe fără aprobarea oficială prealabilă. De asemenea, a apărut fără control nr. 25 al ziarului „Siebenbürger Bote“.

53. *Sibiu, 24 martie 1848.* Inspectorul de bresle Johann Mathias către primarul orașului Sibiu. I se adresează în problema cauzelor care împiedică înflorirea comerțului transilvănean cu Moldova și Țara Românească. Subliniază că se impun unele măsuri privind sporirea producției și ușurarea schimburilor comerciale între cele trei țări.

54. *Baia Mare, 24 martie 1848.* Primarul orașului Baia Mare către comitatul Maramureș. Aduce la cunoștință că adunarea populară din ziua de 23 martie de la Baia Mare a acordat încredere deplină actualei Diete ungare și și-a înșușit cele douăsprezece puncte de la Pesta. Adunarea a hotărît: înființarea gărzilor cetățenești; transformarea lucrărilor consiliului și tribunalului în ședințe publice; alegerea lui Kossuth ca cetățean (de onoare) al orașului.

55. *Arad, 24 martie 1848.* Administratorul comitatului Arad, Faschó József, către palatinul Ungariei. Raportează despre ecoul pe care evenimentele din Pesta l-au avut la Arad și împrejurimi. La Arad, avocații și tinerii au manifestat în zilele de 18—24 martie în fruntea mulțimii și au obținut constituirea, din reprezentanții diferitelor categorii sociale, a unei comisii pentru asigurarea ordinii, precum și desfășurarea ședințelor consiliului orășenesc cu ușile deschise. În împrejurimile Aradului, printre țărani iobagi s-a răspândit vestea că au fost eliberați de sarcinile urbariale și că în viitor nu vor mai da dijme. S-au luat măsuri pentru prevenirea acțiunilor antinobiliare, mai ales că între domnii de pământ și iobagi existau raporturi încordate din pricina abuzurilor săvîrșite relativ recent cu prilejul separării pășunilor alodiale de cele urbariale. O altă cauză a stării de spirit încordate din lumea satelor se datora „trecerii“, în anul 1833, a circa 20 de localități românești de la confesiunea ortodoxă la cea greco-catolică. Convertirea putea genera în noile împrejurări acțiuni violente. De aceea sugerează tratarea ei de către autorități cu grijă și propune să se facă apel la mitropolitul

de la Karlowitz pentru a calma poporul. Evenimentele îl determină să-și înainteze demisia.

56. *Arad, 24 martie 1848.* Primul vicecomite al comitatului Arad, Török Gábor, către primul ministru al Ungariei Batthyány. Raportează că a luat următoarele măsuri, în vederea păstrării ordinii nobiliare constituite: 1. a repartizat comunele între juzii nobiliari și jurați și le-a comunicat că nu aveau dreptul să părăsească cercurile fără știrea superiorilor și a locuitorilor lor; 2. a somat nobilimea să nu insiste pentru îndeplinirea prestațiilor urbariale în cazul refuzării lor; 3. a convenit cu oficiile poștale să asigure transportul rapid al scrisorilor; 4. a stabilit contacte cu dregătorii comitatelor Hunedoara și Zarand, unde situația mult mai gravă a țărănimii ar putea provoca eventuale tulburări, pentru a feri comitatul Arad de influența lor; 5. a dispus ca și la Arad bancnotele să fie schimbate în monede de argint, fără nici un impediment; 6. a ordonat dregătorilor comitatensi să informeze populația românească despre unele probleme ale uniunii; 7. a îndepărtat din funcție și de pe teritoriul comitatului un tânăr cu numele Oláh, originar din Salonta, care prin cuvântările lui putea crea o stare de spirit încordată.

57. *Viena, 24 martie 1848.* Vicecomitele comitatului Timiș, Ambrózy Lajos, către palatinul Ungariei. Raportează că renunță la postul său, întrucât s-au comis anumite ilegalități.

58. *Viena, 24 martie 1848.* Cancelarul aulic, Jósika, către guvernatorul Teleki. Îi scrie că la Viena domnește liniștea. Mai gravă i se pare situația din Ungaria, unde opoziția în frunte cu Petőfi, Irányi, Irinyi și Vasvári, se suprapune guvernului lui Batthyány. Așteaptă relatări despre evenimentele din Transilvania. Exprimă temeri față de influența știrilor „mincinoase” din ziare. Sfătuiește să se acționeze pentru a se câștiga timp: „altfel vom deveni cu toții pradă revoluției”.

59. *Sibiu, 24—25 martie 1848.* Proclamația lui Simion Bărnuțiu adresată poporului român. Români să se pronunțe în problema uniunii într-un congres național și în Dieta Transilvaniei numai după ce se va aboli iobăgia și vor fi recunoscuți ca națiune politică.

60. *Cluj, 25 martie 1848.* Guvernatorul Teleki către judele primar regesc al scaunului Mureș. Îi recomandă să permită întrunirea adunării scăunale, dacă interzicerea ei ar putea provoca agitații.

61. *Cluj, 25 martie 1848.* Guvernatorul Teleki către locuitorul comitelui suprem al comitatului Crasna. Îi aduce la cunoștință că nu se opune trimiterii unor deputați la Dieta maghiară de către comitatul Crasna și îi atrage în mod deosebit atenția să mențină liniștea.

62. *Orșova Veche, 25 martie 1848.* Maiorul Eisler către comandamentul regimentului grăniceresc român din Banat. Îl informează despre frământările din Pančevo și Zemun (R. S. F. Iugoslavia), unde populația a refuzat plata taxelor comunale, iar magistrații au fost destituiți. Frământările de acolo nu s-au repercutat și în Orșova Veche. Aici populația și-a manifestat lealitatea față de casa imperială printr-un afiș. Există totuși indicii că s-ar putea produce mișcări revoluționare. Aceste frământări n-au găsit pînă acum ecou printre grăniceri.

63. *Sebeș, 25 martie 1848.* Judele regesc din Sebeș, S. Meister, către F. Salmen, comitele sașilor. Exprimîndu-și teama față de mersul evenimentelor, propune ca și în ședințele Universității săsești să se discute problemele esențiale cotidiene. Discuțiile să fie deschise pentru ca populația săsească să cunoască punctul de vedere al forumului ei suprem în problema uniunii Transilvaniei cu Ungaria și în cea a înarmării populației civile. Propune, de asemenea, să se trimită o delegație la guvernatorul Teleki, pentru a solicita convocarea cît mai grabnică a Dietei. Măsura ar putea tempera pe cei ce ar vrea să tulbure ordinea publică constituită.

64. *Carei, 25 martie 1848.* Vicecomitele comitatului Satu Mare, Gabányi Sándor, către primul ministru al Ungariei, Batthyány Lajos. Raportează despre situația comitatului: la 22 martie, atît în Satu Mare, cît și în Carei, s-au sărbătorit evenimentele de la 15 martie de la Pesta. În ambele localități adunările populare au hotărît înființarea gărzilor cetățenești.

65. *Lugoș, 25 martie 1848.* Vicecomitele comitatului Caraș, Jakabffy Kristóf, către primul ministru al Ungariei, Batthyány Lajos. Îi raportează despre situația

din comitat: la 19 martie a fost afișat programul de la Pesta cu cele 12 puncte în centrul orașului Lugoj. Temându-se de eventuale interpretări false, îndeosebi a punctului referitor la eliberarea iobagilor, reprezentanții nobililor au cerut luarea unor măsuri preventive. La ședința întrunită în acest scop au pătruns însă cu forța oameni din popor. La adunarea de a doua zi au fost acceptate cele 12 puncte și s-a cerut aplicarea lor concretă. S-a hotărât formarea unui comitet pentru menținerea ordinii nobiliare constituite și s-au luat măsuri pentru înființarea unei gărzi cetățenești la Lugoj.

66. *Sighișoara, 25 martie 1848.* 138 cetățeni din orașul Sighișoara se adresează Universității săsești, propunând înarmarea bărbaților între 20 și 50 ani, posesori de pământ, intelectuali și meseriași. Ei critică racilele birocrăției săsești și cer: despărțirea puterii administrative de cea judecătorească; libertatea presei; dezbaterea publică a problemelor obștești și o constituție întemeiată pe principiul reprezentativ.

67. *Tirgu Mureș, 25 martie 1848.* Cancelistul Papiu-Ilarian despre evenimentele petrecute la Tirgu Mureș sub influența știrilor revoluționare. Relatează despre adunările în care tinerii rosteau cuvântări însuflețite și despre o petiție către împărat a tinerimii de la Tabla regească. Canceliștii români au subscris și ei o petiție comună cu cei maghiari în speranța desființării totale a iobăgiei fără nici o despăgubire, a obținerii egalității depline în drepturi civile și politice, a respectării drepturilor tuturor naționalităților și a limbilor lor etc.

68. *Cluj, 26 martie 1848.* Guvernatorul Transilvaniei către judele prim din Brașov. Cere să i se înainteze planul de înființare a gărzilor cetățenești și-i asigură pe dregătorii Brașovului că zvonurile potrivit cărora unitățile militare ar părăsi Transilvania erau o născocire neîntemeiată.

69. *Cluj, 26 martie 1848.* Guvernatorul Teleki către generalul Puchner. Îl informează că organizarea gărzilor cetățenești se face pe baza unei dispoziții a Guberniului din anul 1809. De aceea nu are de dat alte dispoziții în această privință. Totuși judele orașului Brașov să transmită neîntârziat Guberniului regulamentul de funcționare a gărzilor cetățenești. Magistratul orașului Cluj a cerut, de asemenea, încuviințarea pentru înființarea unor asemenea gărzi.

70. *Brașov, 26 martie 1848.* Magistratul orașului Brașov răspunde la ordinul guvernatorului Teleki, prin care i s-a cerut să sechestreze broșura *Hunnia függetlensége* [Independența Huniei] a lui Tánácsics. Librării locale Vajna și Németh n-aveau cunoștință de această broșură.

71. *Bela Crkva, R. S. F. Iugoslavia, 26 martie 1848.* Primarul Khyo din Bela Crkva către comandamentul general din Banat. Raportează despre măsurile luate pentru asigurarea ordinii publice constituite. Exprimă temeri față de eventuale tulburări pe care le-ar putea provoca cei 400—600 zileri români ce lucrează la viile din jurul orașului.

72. *Tirgu Mureș, 26 martie 1848.* Judele prim regesc al scaunului Mureș, Tholdalagi Ferenc, către guvernatorul Teleki. Îi raportează despre poziția adoptată de Al. Papiu-Ilarian cu prilejul întrunirii care s-a încheiat cu întocmirea unei petiții de către tineretul cancelist din Tirgu Mureș. El a condiționat iscălirea petiției: de recunoașterea românilor ca națiune, de acordarea dreptului de folosire a limbii materne pentru toate naționalitățile din Transilvania și Ungaria și de desființarea obligațiilor iobăgești fără nici o despăgubire. În continuare, informează: despre plecarea din oraș a mai multor canceliști români în diferite părți ale Transilvaniei; despre cererea tineretului secuiesc, referitoare la aprobarea convocării unei adunări generale a secuilor și la ameliorarea situației grănicerilor.

73. *Sebeș, 26 martie 1848.* Judele regesc din Sebeș, Meister, către comitele sașilor, F. Salmen. Exprimă părerea că „revoluția politică” din Transilvania s-ar fi terminat. Ea ar fi urmărit doar să arate lumii ecoul stîrnit în Transilvania de apelul maghiar pentru uniunea cu Ungaria. Ecoul ar fi fost confirmat de mișcările din Cluj, Tg. Mureș și Aiud. Persistă încă teama față de adunările iobagilor și proletrarilor. Pentru prevenirea lor s-a cerut la Cluj reglementarea situației iobagilor. În Transilvania mișcările țărănești s-ar putea extinde din comitatele Zarand și Hunedoara, unde funcționarii erau mai odioși, iar nobilii mai brutali. Alte mișcări revoluționare ar putea porni din ținuturile grănicerești, din regiunea Orăștiei, ca și din orașele mai mari, unde provoacă neliniște numărul proletrarilor. Din partea românilor nu ar trebui să fie temeri, dacă nu

se vor comite greșeli grave. Cere arme pentru menținerea ordinii publice constituite. Propune să fie înarmați și românii. Convocarea cât mai grabnică a Dietei în vederea discutării reformelor necesare ar tempera pe de o parte manevrele demagogice ale nobilimii, iar pe de altă parte ar liniști țăranii iobagi, când ar înțelege că sașii le susțin cauza. Referindu-se la consecințele uniunii Transilvaniei cu Ungaria, sugerează numirea unei comisii cu menirea de a examina condițiile în care ea ar putea deveni acceptabilă pentru sași.

74. *Deva, 26 martie 1848.* Comitele suprem al Hunedoarei, Vasile Nopcea, către guvernatorul Teleki. Cere întărirea armatei de teama izbucnirii unor răscoale ale iobagilor în comitatul Hunedoara. Sub influența desființării serviciilor feudale din comitatul Cenad, iobagii ar putea pune în pericol viața și averea nobililor.

75. *Sighet, 26 martie 1848.* Vicecomitele comitatului Maramureș, Mihali Gabriel, către primul ministru al Ungariei, Batthyány Lajos. Raportează că s-a conformat adresei nr. 1 din 17 martie și a luat măsuri preventive în vederea menținerii ordinii publice constituite. În acest scop se vor elabora instrucțiuni, care vor fi prezentate spre aprobare adunării comitatului la 30 martie.

76. *Cluj, 26 martie 1848.* Guvernatorul Teleki către cancelarul aulic Jósika. Îi trimite memoriul referitor la situația din Transilvania și-l roagă să-l predea cât mai curînd regelui. Să aranjeze în așa fel lucrurile, încît în Transilvania să fie trimisă o persoană oficială investită cu prerogative superioare sau să i se încredințeze lui asemenea atribuții, deoarece nobilimea se află în fața unor mari pericole.

77. *Viena, 26 martie 1848.* Cancelarul aulic Jósika către guvernatorul Teleki. Își exprimă nemulțumirea față de evoluția evenimentelor din Austria și Ungaria, care ar putea avea influențe defavorabile în Transilvania. Totodată se pronunță pentru combaterea agitatorilor care militau în favoarea uniunii. Sugerează apoi să se folosească judicioasă unitățile militare, pentru a se evita proliferarea acțiunilor revoluționare antinobiliare în Transilvania. Atrage atenția că cererea cehilor de a se recunoaște egalitatea limbii lor cu cea germană, ar putea avea imitatori atît în Ungaria, cît și în Transilvania.

78. *Sibiu, 14/26 martie 1848.* Tînărul absolvent al Facultății de Drept, Ioan Pușcariu, către redactorul „Gazetei de Transilvania” George Bariț. Îl roagă să-l ajute să obțină o bursă pentru a-și perfecționa studiile juridice în Germania. Exprimă părerea că poporul român nu trebuie să aștepte acordarea libertății naționale din partea ungarilor sau sașilor. El trebuie să-și ia soarta în propriile mîini. Prevede pericolul înfăptuirii uniunii cu Ungaria fără consultarea poporului român. Se pronunță în favoarea unui congres național care să hotărască egala îndreptățire a națiunii române. Consideră uniunea silită cu Ungaria un pas spre deznationalizarea românilor.

79. *Jibou, 26 martie 1848.* Baronul Wesselényi Miklós către baronul Wesselényi Ferenc. Îi scrie despre intenția plecării sale la Bratislava și-l roagă să-l informeze despre evenimentele petrecute la Cluj. Ar dori să discute împreună asupra problemei urbariale și în legătură cu alegerile deputaților comitatului.

80. *Dej, 26 martie 1848.* Administratorul Ferentzi Károly către preotul Antalffy Boldizsár din Turda. Îi scrie despre evenimentele din Dej. Aici au avut loc tulburări din cauza dactorului nobiliar al orașului, care n-a vrut să satisfacă doleanța populației de a aproba o adunare publică.

81. *Cluj, 27 martie 1848.* Guvernatorul Teleki către generalul Puchner. Pe baza raportului comitelui, îl informează despre situația din comitatul Hunedoara. Consideră îndreptățită îngrijorarea comitelui suprem. Dacă țăranii s-ar răscula, nu s-ar putea bizui pe grănicerii români. Cere, de aceea, întărirea garnizoanei din Deva prin cîteva companii ale regimentului Bianchi. Guvernatorul îi aduce la cunoștință și comitelui suprem al Hunedoarei demersul făcut pe lîngă generalul Puchner.

82. *Cluj, 27 martie 1848.* Guvernatorul Teleki către prim-judele regesc din scaunul Mureș. Confirmă primirea raportului asupra activității tinerilor de la Tabla regească și asupra mișcărilor din oraș și scaun. Își exprimă speranța că adunarea scăunală, ce va avea loc în ziua de 5 aprilie, se va desfășura conform constituției.

83. *Cluj, 27 martie 1848.* Guvernatorul Teleki către asesorul Tablei regești din Tg. Mureș, Szentiványi Dániel. Ordonă să i se trimită o situație cu numele și locul de naștere al canceliștilor de origine română care au părăsit orașul.

84. *Caransebeș, 27 martie 1848.* Colonelul Chavanne către Comandamentul general al armatei din Banat. Raportează despre măsurile luate de maiorul Eisler pentru asigurarea pazei la Dunăre. Le consideră necesare, deoarece circulația pe Dunăre devine primăvara tot mai vie. Sint temeri că tulburările de la Pančevo și Zemun vor avea repercusiuni și la Orșova. El s-a deplasat personal în ultima localitate în vederea menținerii ordinii publice constituite.

85. *Cluj, 27 martie 1848.* Judele primar al Clujului, Grois Gusztáv, prezintă consiliului orașenesc planul detaliat al organizării gărzilor cetățenești pentru apărarea ordinii constituite și asigurarea liniștii publice. Membrii gărzilor vor fi recrutați din rândurile proprietarilor ori a celor ce ocupă poziții în societate, indiferent de rang sau de naștere.

86. *Sibiu, 27 martie 1848.* Adresa magistratului și a comunității din Sibiu către Universitatea săsească. Universitatea săsească este solicitată să înainteze împăratului o adresă de loialitate din partea populației germane din Transilvania și să-l asigure că este gata să sacrifice totul pentru apărarea tronului și a constituției promulgate. Totodată să sublinieze că sașii doresc să-și manifeste aceste sentimente într-o adunare generală a imperiului (Reichsversammlung).

87. *Arad, 27 martie 1848.* Primarul Aradului, Schärfeneder Ferenc, către primul ministru al Ungariei Batthyány Lajos. Expune principalele evenimente petrecute la Arad pînă la 21 martie și descrie ședința consiliului orașului din 22 aceeași lună. Mai mulți avocați, copişti și alți „indivizi” au pătruns în sala de ședințe imediat după începerea dezbaterilor și au cerut ca discuțiile să fie purtate deschis în fața poporului. Consiliul orașului a fost nevoit să accepte cererea. Nemulțumiri au avut loc în 24 martie, după ce s-a răspindit zvonul despre sistarea preschimbării bancnotelor. Pentru preschimbarea lor s-au cerut bani de argint de la Timișoara. Solicită instrucțiuni pentru a ști cum să se procedeze față de persoanele fără avere, care ar putea provoca agitații în popor.

88. *Socodor, 27 martie 1848.* Juratul comitatens Szabó Imre, către vicecomitele comitatului Arad. Raportează că eliberarea țăranilor de sarcini feudale, de către unii nobili din comitatul Békés (R. P. Ungară), a determinat o mare parte a iobagilor din Socodor, Vârșand și Elek (R.P.U.) să nu mai presteze robote. În localitățile Siclău, Grăniceri și Păuliș ele se îndeplinesc parțial. Poporul este convins că relațiile urbariale au fost abolite prin legi pe care funcționarii încearcă să le treacă sub tăcere.

89. *Petrinzel, 27 martie 1848.* Nemesul Péchy Miklós cedează țăranului Pál János o casă și niște pămînturi alodiale pentru a le folosi în mod provizoriu cu următoarele condiții: să plătească anual o taxă de 20 de florini renani; să presteze 3 săptămîni de slujbă cu palmele pe timpul verii cînd i se va cere; soția să țese ce i se va da din partea curții nobiliare; să dea o găină și ouă de Crăciun.

90. *Viena, 27 martie 1848.* Cancelarul Jósika Sámuel către guvernatorul Teleki. Speră că evenimentele din Ungaria vor face mai atentă nobilimea din Transilvania. Fără a fi confirmat de Viena ca prim-ministru al Ungariei, Batthyány a trimis comitatelor legile privind desființarea relațiilor urbariale spre a le da publicității. La Viena este liniște, însă produc mare senzație știrile neplăcute din Italia.

91. *Jibou, 27 martie 1848.* Baronul Wesselényi Miklós către fruntașul maghiar din Satu Mare, contele Degenfeld Pál. Îi expune părerea despre: primejdia pe care o puteau prezenta țăranii români, ruși și slovaci pentru nobili; posibilitatea calmării țăranilor cu ajutorul preoților; limitarea înarmării numai la nobili și burghezi etc.

92. *Jibou, 27 martie 1848.* Baronul Wesselényi Miklós către baronul Wesselényi Ferenc. Îi scrie despre necesitatea de a mobiliza clerul român pentru a colabora la prevenirea eventualelor răscoale țărănești. Cu ajutorul preoților să se explice iobagilor că emanciparea lor se va realiza fără îndoială și în Partium la fel ca în Ungaria și că răscumpărarea va fi suportată de stat. Pentru aceasta este însă nevoie de liniște. Numai așa se poate concepe împrumutarea lor.

93. *Șimleul Silvaniei, 27 martie 1848.* Baronul Wesselényi Miklós către administratorul Kis Károly. Pentru a calma nemulțumirile țăranilor, crede că ar fi necesare trei măsuri: 1. să fie înștiințați vicarul, protopopii și preoții români că vor fi trași la răspundere pentru orice tulburare sau răzmeriță; 2. să se înarmeze nemeșimea și burghezia, nu însă și țăranimea; 3. să li se facă concesiile iobagilor de către nemeși. Astfel a procedat el însuși cu oamenii de pe moșia sa, pe care i-a înștiințat despre îmbunătățirea soartei lor printr-o declarație dată în ungurește, citită de protopopul din Popteleac în românește.

94. *Cluj, 27—28 martie 1848.* Manifestul tineretului român din Cluj, redactat de Ioan Buteanu, Florian Micaș și Ioan Suciu. Sint invocate argumente istorice pe baza cărora revendică egalitatea românilor cu ungurii, sașii și secuii din punct de vedere politico-administrativ, cultural-religios, juridic, economico-social etc.

95. *Cluj, 28 martie 1848.* Guvernatorul Teleki către conducătorii comitatelor și ai scaunelor secuiești. Le aduce la cunoștință că a înaintat un memoriu monarhului pentru convocarea grabnică a Dietei. Adunărilor stărilor privilegiate din comitate și din scaune să li se admită să facă pregătiri în vederea viitoarei Diete. Dieta trebuie să fie instrumentul care să asigure menținerea liniștii și ordinii nobiliare existente.

96. *Cluj, 28 martie 1848.* Guvernatorul Teleki către primarul orașului Sibiu, generalul Puchner și cenzorul Gyergyai Sámuel. Li se cere să-l tragă la răspundere pe Benigni, redactorul ziarului „Siebenbürger Bote“, care a afișat pentru abonamente la librăria Hochmeister, mențiunea „Scutit de cenzură“ și a tipărit ultimul număr fără să-l prezinte cenzorului.

97. *Sibiu, 28 martie 1848.* Generalul Puchner către Guberniu. La propunerea privind transferarea provizorie a Ecaterinei Varga de la închisoarea din Aiud la cea din Alba Iulia, sugerează strămutarea ei la Tîrgu-Mureș, deoarece la Alba Iulia paza era dificilă.

98. *Brașov, 28 martie 1848.* Proiectul de adresă al „locuitorilor români, proprietari de moșii și neguțători“, către magistratul orașului Brașov. Afirmă credința față de împărat și adeviziunea la constituția săsescă. Totodată se declară dispuși să colaboreze și să facă sacrificii pentru păstrarea liniștii și ordinii publice constituite. În continuare roagă magistratul să intervină, pe cale legală, la Universitatea săsescă, pentru urgentarea sancționării unor legi care să acorde drepturi politice și civile românilor din „Pământul crăiesc“.

99. *Zam, 28 martie 1848.* Comitele suprem al comitatului Hunedoara, Vasile Nopcea, către guvernatorul Teleki. La adresa Guberniului din 26 martie raportează că a luat unele măsuri pentru a preveni eventuale răscoale țăranesti anti-nobiliare, care s-ar putea declanșa sub influența desființării relațiilor urbariale în comitatele vecine Caraș și Arad. A trimis o scrisoare în acest sens și episcopului Andrei Șaguna.

100. *Timișoara, 28 martie 1848.* Primarul orașului Timișoara, Preyer János, către primul ministru al Ungariei, Batthyány Lajos. Raportează despre: măsurile luate pentru păstrarea liniștii și evitarea dezordinilor în oraș; motivele care ar putea provoca tulburări; unitățile militare încartiruite la Timișoara.

101. *Sibiu, 28 martie 1848.* Senatorul Kröger către Universitatea săsescă. Propune ca hotărîrea imperială cu privire la îmbunătățirea situației românilor din Transilvania să fie aplicată întocmai în toate districtele săsești.

102. *Baia de Arieș, 28 martie 1848.* Protopopul ortodox Iosif Ighian către G. Bariț. Îi scrie despre necesitatea de a acționa și românii solidari în condițiile transformărilor innoitoare din întreaga Europă. O acțiune care să contribuie la emanciparea socială și națională a poporului român ar putea-o iniția chiar Bariț. Ar fi de dorit îndeosebi consultări reciproce înaintea proiectatei „adunări a soborului celui mare“ de la Blaj din luna mai între protopopi, și alți „români seculari uniți și neuniți“. Cu prilejul consultărilor s-ar putea redacta o petiție pentru recunoașterea românilor ca națiune și pentru emanciparea religiei ortodoxe în „numele poporului întreg“.

103. *București, 16/28 martie 1848.* Colectorul abonamentelor ziarelor brașovene, Iosif Romanov, către redactorul „Gazetei de Transilvania“ G. Bariț. Îl anunță că îi trimite 40 fl. de argint proveniți de la abonații mai vechi și cere nume-

rele din „Gazeta de Transilvania” și „Foaie pentru minte”, pentru marele ban Alexandru Filipescu și pentru praporgicul Arteminianu.

104. Viena, 28 martie 1848. Colonelul austriac baronul Petrichevich Horváth János către baronul Bornemisza János. Îi comunică impresii despre unele evenimente din Viena. Totodată exprimă speranța că în Transilvania se va asigura securitatea persoanei și averii nobiliare, pentru a nu se produce și aici evenimente asemănătoare celor din Galiția.

105. Cluj, 29 martie 1848. Guvernatorul Teleki către comitele suprem al comitatului Cluj. Îi aduce la cunoștință că unii tineri români din orașul Cluj țin adunări la parohul greco-catolic din Mănăstur. De aceea, îi ordonă să trimită acolo o persoană de încredere pentru a afla scopul acestor adunări.

106. Cluj, 29 martie 1848. Guvernatorul Teleki către episcopul reformat Antal János. A aflat că preotul reformat din Căpușul Mic agită populația din împrejurimi. De aceea, atrage atenția episcopului să-i determine pe preoți să lămurească sătenii asupra necesității menținerii liniștii și ordinii publice constituite.

107. Mediaș, 17/29 martie 1848. Administratorul protopopes Ștefan Moldovan către episcopul Lemeni. Îi scrie despre atitudinea sașilor din Mediaș față de români și solicită îndrumări pentru a se orienta în noile împrejurări.

108. Tîrgu Mureș, 29 martie 1848. Președintele Tablei regești, Szentiványi Dániel, către guvernatorul Teleki. Raportează că au plecat sau sînt pe punctul de a pleca din Tîrgu Mureș următorii canceliști români: Avram Precup, Vasile Buteanu, Ioan Mărgineanu, Vasile Dragoș, Ioan Pinciu, Petru Roșca, Avram Iancu și Petru Popovici. Totodată informează că Papiu-Ilarian, care se mai afla la Tîrgu Mureș, s-a pronunțat la ședința comună a canceliștilor sași, români și maghiari pentru asigurarea existenței naționale și a limbii tuturor popoarelor din Transilvania și Ungaria, precum și pentru eliberarea și împrăștierea iobagilor fără nici o despăgubire.

109. Brăduț, 29 martie 1848. Vicejudele regesc din scaunul filial Brăduț, baronul Apor György, către politicianul conservator baronul Apor Károly de la Viena. Îi scrie că în scaunul filial Brăduț chiar și preoții romano-catolici au rostit cuvîntări instigatoare, iar grănicerii așteaptă clarificarea situației lor. În comitatele Hunedoara și Zarand s-ar fi produs dezordini în rîndurile populației românești. La Tîrgu Mureș, canceliștii români au cerut ca țărani să intre fără răscumpărare în posesia pămînturilor pe care le-au lucrat pînă acum. Sașii ar achiziționa de peste tot praful de pușcă, pentru a-i împiedica pe români să și-l procure.

110. Sibiu, 29 martie 1848. Adresa Universității săsești către împărat. Îl asigură că sașii sînt gata să lupte pînă la ultimul sacrificiu pentru casa imperială, pentru înfrățirea națiunilor din monarhia austriacă și pentru unitatea constituțională a acesteia. Totodată revendică respectarea constituției și a drepturilor naționale ale sașilor.

111. Sibiu, 29 martie 1848. Comitele sașilor, Salmen, către judele regesc din Orăștie. La Orăștie se pregătește o mișcare suspectă. Pentru a nu permite atragerea populației pașnice într-o demonstrație politică în interesul cîtorva locuitori, cere judeului regesc să ia măsuri pentru menținerea ordinii la Orăștie.

112. Baia Mare, 29 martie 1848. Locțiitorul judeului primar din Baia Mare, Srand Pál, către primul ministru al Ungariei, Batthyány Lajos. Raportează că în Baia Mare și în cele 5 sate din jur se menține liniștea. A fost instituit un comitet din funcționarii superiori și cetățenii avuți, pentru a urmări cu atenție starea de spirit a populației. A luat ființă o gardă cetățenească, formată de asemenea din păturiile mai avute. În comitatul Maramureș există în total 4 companii cantonate la Sighet, Hust, Vișeu și Bocicoiul Mare.

113. Zam, 29 martie 1848. Comitele suprem al comitatului Hunedoara, Vasile Nopcea, către guvernatorul Teleki. Raportează despre: numirea altei persoane în locul judeului nobiliar Marillai Ferenc, destituit de Guberniu; încercarea unora de a scoate orașul Deva de sub jurisdicția comitatului și de a forma un magistrat; contracararea acestei încercări și constituirea unei gărzi cetățenești; propagarea „ideilor comunismului” de un izraelit; alungarea evreilor din Deva în vederea menținerii ordinii nobiliare constituite.

114. Hodod, 29 martie 1848. Comitele suprem al comitatului Solnocul de Mijloc Wesselényi Farkas, către guvernatorul Teleki. Raportează că va citi în aduna-

rea nobiliară a comitatului adresa palatinului Ștefan, prin care se hotărăște executarea ordinelor primului ministru al Ungariei, Batthyány. La adunare va acționa conform celor cuprinse în adresa guvernatorului din 29 martie 1848. Informează apoi despre o întrunire a comunității orașenești din Zalău, unde s-au discutat o serie de probleme care au provocat agitație, atât în rîndurile țărănimii, cît și în ale nemeșimii.

115. Brașov, 29 martie 1848. Magistratul orașului Brașov către Guberniu. A fost informat de tipograful Johann Gött că deși s-a emis manifestul regal din 15 martie privind desființarea cenzurii, totuși fostul cenzor, preotul romano-catolic Kovács, i-a pretins să-i prezinte ziarul local. L-a refuzat pentru a evita agitația orașenilor. Roagă ca în cazul menținerii cenzurii pentru Transilvania să se dea dispoziții în vederea prevenirii tulburărilor.

116. Pecica, 29 martie 1848. Judele nobiliar Szőke Károly către mănăstirea din Hodoș-Bodrog. Îl somează pe abatele mănăstirii să renunțe la stringerea birurilor și la serviciile de corvoadă prestate de iobagi pînă la noi dispoziții.

117. Chier, 29 martie 1848. Memoriul celor 202 capi de familie din satul Chier către comitatul Arad. Arată că au trecut de la religia greco-catolică la cea ortodoxă și de aceea cer restituirea bisericii și a școlii împreună cu pămînturile aparținătoare.

118. Viena, 29 martie 1848. Cancelarul aulic Jósika către guvernatorul Teleki. Îi trimite rescriptul regesc prin care monarhul își exprimă încrederea în el. Totodată îl înștiințează că proiectul legii privind desființarea serviciilor urbariale a fost restituit Dietei, pentru a-l reface în așa fel încît să nu aducă prejudicii nici proprietarilor, nici statului. Face apoi cîteva referiri la măsurile represive luate de autorități în Galiția, Croația și Italia. Referindu-se la Transilvania, îl informează pe guvernator că s-au dat ordine comandamentului suprem pentru a-i pune la dispoziție unitățile de grăniceri în vederea preîntîmpinării și înăbușirii în fașă a eventualelor mișcări populare antinobiliare.

119. Surduc, 29 martie 1848. Liderul nobilimii liberale baronul Jósika Miklós către prietenul său baronul Wesselényi Miklós. Roagă să-i fie trecut numele alături de nobilii care au semnat memoriul adresat regelui. În continuare se referă la: entuziasmul care a cuprins iobagii față de perspectiva eliberării lor; starea agitată a țăranilor din Szabolcs (R.P.U.); arborarea tricolorului maghiar la Dej; atmosfera dușmănoasă față de familia Jósika la Cluj; speranța că va veni la Cluj și populația va recunoaște în el pe participantul la mișcările din 1834—35, dacă cele 50 volume ale sale nu l-au putut deosebi pînă acum de prohabsburgii care-i poartă numele.

120. Cluj, 30 martie 1848. Guvernatorul Teleki către împărat. Propune din nou convocarea neîntîrziată a Dietei ca o „dorință a țării întregi“.

121. Cluj, 30 martie 1848. Guvernatorul Teleki către cancelarul aulic al Transilvaniei, Jósika. Îl solicită să intervină din nou la împărat pentru convocarea Dietei, singurul mijloc care putea asigura menținerea ordinii publice constituite.

122. Cluj, 30 Martie 1848. Guvernatorul Teleki către: a) comitele suprem al comitatului Cluj; b) vicecăpitanul districtului Chioar; c) comitele suprem al comitatului Turda; d) primarul orașului Sibiu; e) comitele suprem al comitatului Alba de Jos; f) judele primar al orașului Abrud. Le comunică numele canceliștilor români care au părăsit orașul Tîrgu Mureș și le ordonă urmărirea lor. Le cere, de asemenea, să-l anunțe imediat în caz că tinerii canceliști ar provoca agitații în rîndurile populației românești.

123. Cluj, 30 martie 1848. Guvernatorul Teleki către comitele suprem al comitatului Solnocul de Mijloc. Nu se simte împluternicit să renunțe în numele principatului Transilvaniei la comitatele și districtele din Partium și nici nu are puterea să împiedice anexarea lor la Ungaria. Recomandă ca stările privilegiate să nu acționeze deocamdată, ci cel mult să-și reafirme, prin delegații lor, intenția de a se uni cu Ungaria. Înainte de toate să se vegheze asupra păstrării ordinii nobiliare constituite.

124. Viena, 30 martie 1848. Camera imperială din Viena către arhiducele Ștefan, palatinul Ungariei. Transmite adresa inspectoratului superior minier din Baia Mare referitoare la pericolul conturbării liniștii în regiunea de care acesta răspunde. Camera aulică a luat măsurile corespunzătoare pentru asigurarea regiu-

nii miniere cu banii necesari pe luna aprilie. Producția de metal din aprilie să nu se expedieze deocamdată la Pesta, ci să fie păstrată încă o lună spre a putea fi folosită unde se consideră util.

125. Sibiu, 30 martie 1848. Generalul Puchner către guvernatorul Teleki. Îl informează despre influența recentelor evenimente din Franța și din monarhie în Principatele Române pe baza raportului agentului austriac Timoni din București. Sub conducerea tinerilor boieri care au studiat în Franța, în Principatele Române s-a conturat o mișcare ce urmărește unirea națiunii române și întemeierea unui nou imperiu dac în frunte cu Bibescu. Bibescu i-a asigurat însă pe Timoni și pe consulul rus Kotzebue, că a refuzat propunerea și are de gînd să-i aresteze pe conducătorii cunoscuți ai mișcării. Din scrisoare reiese că Timoni se îndoiește de seriozitatea declarației lui Bibescu. Totuși informația prezintă importanță întrucît în Transilvania majoritatea populației este formată din români, care ar putea fi eventual ațîțați prin emisari și prin proclamații trimise din străinătate. De aceea, crede că se impune prevenirea și instruirea comandanților unităților de grăniceri de la Turnu Roșu și Brașov, pentru a fi atenți cu privire la trecerea unor persoane de peste munți în Transilvania și a-i raporta cazurile suspecte. Pentru menținerea liniștii și ordinii publice constituite este necesară arestarea celor care răspîndesc știri false sau rostesc cuvîntări instigatoare. Autoritățile civile să întărească supravegherea polițienească, iar instigatorii să fie pedepsiți. Demonstrațiile nemeșimii maghiare cu cocarde simbolizînd uniunea sînt interpretate de români ca o împotrivire față de monarh, ceea ce poate provoca tulburări. Mai ales achizițiile de arme și muniții trebuiesc supravegheate de poliție, deoarece i-au fost raportate cazuri referitoare la români, care ar fi cumpărat deodată cîte 6—8 arme cu munițiile necesare.

126. Sibiu, 30 martie 1848. Generalul Puchner către Comandamentul general din Banat. Conform informațiilor primite din partea lui Timoni, evenimentele din Franța au găsit un ecou larg și în Principatele Române, în special în rîndurile tineretului educat la Paris. S-a înfiripat o mișcare care avea drept scop unirea întregii națiuni române într-un nou imperiu dac. Deoarece majoritatea populației din Banat, la fel ca și cea din noul Principat al Transilvaniei, este românească, ea ar putea fi agitată prin emisari veniți de la București sau prin proclamații. În consecință propune să se ia măsuri în acest sens. Tot astfel a procedat și el în Transilvania.

127. Timișoara, 30 martie 1848. Samuil Mașirević, arhimandritul mănăstirii Bezdin Munar, către locțiitorul său Maxim Slavić. Își exprimă speranța că trimișii comitatului sosiți pentru a aduce la cunoștința poporului noile rînduiri, au fost bine primiți la mănăstire. Prin pierderea robotei mănăstirea nu va mai avea mîna de lucru necesară și nu va mai putea plăti zilerii. De aceea, dispune să fie angajate slugi, care să fie obligate a îndeplini toate lucrările. Cere călugărilor și preoților să fie atenți să nu izbucnească răzvrătiri în rîndul sătenilor. Călugării să se gospodărească mai bine și să muncească ei înșiși, deoarece prin desființarea obligațiilor iobăgești mănăstirea pierde o bună parte din veniturile anuale.

128. Sibiu, 30 martie 1848. Comitele sașilor, Franz Salmen, către magistratul din Sighișoara. Îi comunică printr-o circulară intenția Universității săsești de a înființa gărzi cetățenești. El a fost împuternicit să facă numirile comandanților superiori și de aceea așteaptă rapoarte în acest sens. Magistratul să întocmească liste în vederea înrolării în gărzile civile a proprietarilor de pămînt, a meseriașilor, a funcționarilor, a preoților și intelectualilor. Din gărzile civile vor face parte și românii înstăriți, între 20—50 ani.

129. Tîrgu Mureș, 30 martie 1848. Judele primar regesc din Tîrgu Mureș, Tholdalagi Ferenc, către guvernatorul Teleki. Raportează că în orașul Tîrgu Mureș e încă liniște, dar s-a răspîndit zvonul că tinerii canceliști vor să se întrunească pentru a înlătura blazoanele imperiale cu pajura cu două capete.

130. Tîrnăveni, 30 martie 1848. Comitele suprem al comitatului Tîrnava, Haller Ignác, către guvernatorul Teleki. Raportează că în împrejurimile orașului Tîrnăveni se semnalează agitații. Stările privilegiate se tem de un atac din partea unei cete înarmate. A luat măsuri în vederea preîntîmpinării lui.

131. Arad, 30 martie 1848. Comitatul Arad către palatinul Ștefan. Propune urgentarea retrocedării bisericii din Gașa locuitorilor care s-au reîntors la confesiunea ortodoxă, după ce înainte cu 13 ani trecuseră la confesiunea greco-catolică.

132. *Olosig, 30 martie 1848.* Vicecomitele comitatului Bihor, Sántha György, către primul ministru Batthyány Lajos. Raportează despre desfășurarea lucrărilor adunării comitatense în zilele de 27—31 martie, la care au luat parte alături de nobili și multe elemente burgheze. Adunarea a adoptat măsuri pentru: tipărirea noilor legi atât în limba română, cât și în maghiară; constituirea gărzilor cetățenești; uniformizarea instrucțiunilor de procedură conform noilor legi etc. În afara adunării comitatense, populația își manifestă nemulțumirea în unele părți din cauza lipsei banilor de argint. Generalul locotenent a informat că nu poate da decât 300 de arme pentru gărzile cetățenești. Ar mai fi necesare încă o mie de puști și cinci sute de săbii. Pe teritoriul comitatului staționează 1500 soldați. În eventualitatea unor acțiuni revoluționare antinobiliare ale maselor se va impune mărirea efectivului armatei.

133. *Brașov, 30 martie 1848.* Adresa unui grup de cetățeni din Brașov către magistratul și comunitatea orașului Brașov. Își exprimă nemulțumirea față de sistemul actual de tutelare și propun următoarele: 1. reforma și reorganizarea comunității, inclusiv alegerea liberă a dregătorilor; 2. dreptul fiecărui cetățean de a fi ales ca deputat al Universității săsești și al Dietei; 3. desființarea candidaturilor la orice alegere; 4. dări de seamă publice ale gestiunilor comunale; 5. deliberări politice publice; 6. procese orale și publice; 7. acordarea de drepturi politice și românilor; 8. înființarea curților cu jurați pentru reglementarea libertății presei.

134. *Oravița, 30 martie 1848.* Directorul minier din Oravița, Gränzenstein, către vicecomitele comitatului Caraș. Îl informează despre raporturile dintre conducerea montanistică și autoritatea comitatensă. Localitățile miniere s-au străduit pînă acum să-și păstreze autonomia față de comitat întrucît dregătorii comitatensi nu le cunoșteau interesele lor deosebite. Acum însă împrejurările s-au schimbat radical, întrucît există un guvern responsabil. Populația localităților miniere va participa fără îndoială la alegerile de deputați pe țară și pe comitat. Pe viitor va accepta toate hotărârile cu caracter politic emise de vicecomitele comitatului și le va aplica în localitățile miniere.

135. *Viena, 30 martie 1848.* Cancelarul aulic Jósika către guvernatorul Teleki. Îi comunică părerea sa despre consfătuirea organizată de Bethlen János senior și Jósika Lajos. O dezaprobă fiindcă asemenea adunări creează pericolul transformării lor în „cluburi“, care ar putea ajunge în dependență de cel radical de la Pesta. Informează, de asemenea, că s-au dat dispoziții Comandamentului suprem, ca unitățile militare din Transilvania să rămână pe loc, iar trupele de grăniceri să fie imediat puse în mișcare.

136. *București, 18/30 martie 1848.* Profesorul A. Tr. Laurian către redactorul „Gazetei de Transilvania“, G. Bariț. Îl informează cu privire la unele chestiuni referitoare la abonații „Gazetei de Transilvania“ și la alegerile de episcopi din Țara Românească.

137. *Sibiu, 30 martie 1848.* Tompa Imre, funcționar la Tezaurariat, scrie părinților: despre zvonurile ce circulă la Sibiu, referitoare la o eventuală ridicare a iobagilor români contra nobililor și a patriciatului săsesc; despre știrile venite de la București privind unele răscoale antimoșierești și antițariste din Rusia; despre evoluția unui proces pe care îl aveau cu familia Turi; despre apropiata vestire de către adunarea scaunală a legilor din Ungaria. În încheiere exprimă părerea că acasă n-ar fi rău dacă s-ar lua inițiativa renunțării de bunăvoie la prestațiile iobăgești, așa cum fac mulți în teritoriile săsești.

138. *Jibou, 30 martie 1848.* Administratorul moșiei baronului Wesselényi Miklós, Kelemen Benjámín, către stăpînul său. Îi scrie că în rîndurile țărănimii dependente de pe domeniul Jibou se menține liniștea. Iobagii sînt mulțumiți cu concesiile promise. Trebuie acordate concesii asemănătoare și pe domeniile Chiochiș și Galații Bistriței. Asemenea concesii a acordat și Wesselényi Ferenc. Numai țăranii de pe domeniul Tileagd au refuzat prestațiile feudale.

139. *Sibiu, 31 martie 1848.* Comitele sașilor, Fr. Salmen, către magistratul orașului Sighișoara. Îi trimite regulamentul de funcționare a gărzilor cetățenești ale sașilor. Din gărzile cetățenești vor face parte proprietarii de case, meseriași și intelectualii în vîrstă de 20—50 de ani. Cei ce au depășit această vîrstă sînt inapți pentru serviciul militar. Ei vor plăti o taxă anuală de 1 florin. Conducerea gărzilor revine comitelui sașilor. Ofițerii vor fi propuși de autoritățile districtuale și aleși de companii. Echiparea gărzilor se va face în funcție de po-

sibilitățile fiecărei localități. Armele vor fi puse la dispoziție de arsenalele locale. Restul armamentului și echipamentul se va procura personal de către membrii gărzilor cetățenești. Se va înființa o casierie locală a unității respective. Instrucția să nu răpească prea mult timp. Fiecare membru al gărzilor cetățenești va depune jurământul de credință față de împărat, patrie și Universitatea săsească. Fiecare va fi obligat să-și respecte superiorii. Pentru acte de indisciplină se vor aplica amenzi și detențiune. Amenzile vor fi vărsate în casieria unității.

140 Sibiu, 31 martie 1848. Joseph Graef, deputat al orașului Brașov la ședințele Universității săsești de la Sibiu, către magistratul orașului Brașov. Îi raportează despre obiecțiile pe care le-a ridicat cu privire la: uniformele gărzilor cetățenești; folosirea lor numai în scopuri defensive; organizarea lor cu cheltuieli cât mai mici. În legătură cu armele solicitate din depozitul militar din Alba Iulia, l-a informat pe generalul Puchner că Brașovul nu are nevoie de armament de reformă. La organizarea gărzilor cetățenești vor participa proprietari, meseriași și intelectuali, sași, unguri și români. Informează și despre frământările din Orăștie.

141. Sighet, 31 martie 1848. Administratorul comitatului Maramureș, Szent-páli László, către primul ministru Batthyány Lajos. Raportează că în comitat se va explica populației legea privind desființarea iobăgiei și se vor organiza gărzile cetățenești. La Sighet va funcționa un comitet sub conducerea comitelui suprem, căruia îi vor fi subordonați toți funcționarii, garda cetățenească, iar în cazuri excepționale chiar și armata. Referindu-se la declarațiile unor iobagi ai fiscului și ai nobililor, afirmă că în Maramureș n-ar exista pericolul izbucnirii unor răscoale țărănești. Nu vor provoca tulburări nici micii nobili.

142. Pesta, 31 martie 1848. Manifestul comitetului pentru supravegherea ordinii publice din Pesta către croați. Croații sînt chemați să se alăture cauzei maghiare și să facă front unit împreună cu celelalte popoare din Ungaria împotriva dușmanului comun, birocrăția despotică austriacă.

143. Satulung, 31 martie 1848. Groful Teleki Imre din Satulung către guvernatorul Teleki József. Își exprimă regretul pentru modul cum au fost desființate robota și dijma în Ungaria. Acțiunea lui Wesselényi privind separarea comitatelor din Partium de Transilvania a stimulat pe reformatorii români. Zilnic au loc adunări și vizite reciproce. Legile noi despre desființarea robotei sînt aduse la cunoștința țăranilor prin afișe. Românii au hotărît să ceară adunare districtuală. Dacă comandantul districtului se va opune, vor alege într-o adunare națională un președinte și un comandant districtual. Nemeșimea necontribuabilă din Chioar și din comitatele învecinate este și ea nemulțumită și turbulentă. Secuții s-ar pronunța împotriva uniunii cu Ungaria și a suportării sarcinilor publice.

144. Brașov, sfîrșitul lunii martie 1848. Manifestul românilor din Transilvania care sintetizează în 12 puncte revendicările lor cu caracter social și național.

145 Sibiu, 1 aprilie 1848. Generalul Puchner către guvernatorul Teleki. Îl informează despre plecarea mai multor canceliști secuți de la Tîrgu Mureș în districtele de graniță, pentru a-i determina pe grăniceri să înceteze serviciul militar. Acest lucru ar putea avea consecințe grave, deoarece frontierele dinspre Moldova nu sînt păzite, iar armata din Transilvania nu ar face față unei eventuale răscoale a populației românești.

146. Blaj, 1 aprilie 1848. Circulara episcopului greco-catolic, Ioan Lemeni, adresată protopopilor. Le atrage atenția cu privire la datoria de a folosi influența lor și a preoților pentru a combate zvonurile false, care ar putea tulbura poporul. Poporul să aștepte în liniște satisfacerea drepturilor lui pe cale legală și să nu încerce să le obțină prin forță.

147 Sibiu, 1 aprilie 1848. Comitele sașilor, Fr. Salmen, către magistratul orașului Brașov. Îl informează că se semnalează nemulțumiri în sinul populației românești din district. Românii sînt nemulțumiți din cauza: 1. neadmirării lor în Magistrat, în comunitate și în bresle; 2. refuzului de a li se acorda lemne de foc pentru iarnă; 3. nepublicării unei dispoziții guberniale din anul 1847, care le este favorabilă; 4. împovărării țăranilor din Săcele cu suma de 1622 florini drept taxă de tîrg.

148. Tîrgu Mureș, 1 aprilie 1848. Judele primar regesc al scaunului Mureș, Tholdalagi Ferenc, către tezaurarul Transilvaniei, Mikó Imre. Protestează împotriva procedurii cîmării de sare de la Praid, care a întreprins acțiuni fiscale

în jurisdicția sa, cu ocolirea forurilor superioare ale scaunului. Cere să se pună capăt unor asemenea practici, care în conjunctura nouă pot avea o influență nefastă asupra spiritelor agitate ale locuitorilor.

149. *Mediaș, 1 aprilie 1848.* Directorul de poliție Friedrich Biedersfeld către protopopul Ștefan Moldovan. Îi scrie în problema modului de organizare a gărzilor cetățenești. S-a alcătuit un comitet, care are datoria să-i înscrie în gărzi, fără deosebire de naționalitate, pe cetățenii apti să minuiască armele. Îl roagă să-i asigure pe credincioșii lui, că măsurile luate n-au alt scop decât să apere avutul și să mențină ordinea publică constituită.

150. *Orăștie, 1 aprilie 1848.* Judele regesc Franz Bruz către F. Salmen, comitele sașilor. Îi raportează că membrii cazinoului maghiar din localitate au organizat, în ziua de 29 martie, o adunare publică la care au participat și 5—6 sași. Adunarea avea drept scop să se pronunțe în problema uniunii Transilvaniei cu Ungaria. Dar numărul sașilor prezenți a fost prea mic pentru a se lua o hotărâre. De aceea, s-au adunat în ziua următoare în sala „Pfaffenhuber“. Au fost invitați să participe și ungurii. Aici s-a hotărât să se prezinte o cerere Guvernului în sensul convocării Dietei în vederea hotărârii uniunii Transilvaniei cu Ungaria. Sașii au revenit însă a doua zi asupra acestei hotărâri. În felul acesta, în ziua de 31 martie s-au adunat în fața cazinoului numai locuitorii români și maghiari din Orăștie. În același timp a avut loc și adunarea districtului. Mulțimea a năvălit în clădirea magistratului și a arborat un steag tricolor maghiar. A fost nevoit să primească demonstrații, care i-au prezentat doleanțele lor în limba maghiară și română. Revendicările populației românești au fost susținute de o delegație de 24 persoane. I s-a înmănat apoi o petiție către Guvernul. Protestează împotriva faptului că este făcut răspunzător de aceste evenimente.

151. *Timișoara, 1 aprilie 1848.* Primarul Timișoarei către primul ministru Batthyány. Îi dă informații despre: existența unei atmosfere antisemite; organizarea gărzii locale; purtarea unor cocarde cu culorile alb și albastru de unele persoane din oraș.

152. *Blaj, 1 aprilie 1848.* Clericul Georgie Stanciu scrie tatălui său despre: noutățile de la Blaj; evenimentele din Franța, regatul celor două Sicilii și Ungaria; ordinul împăratului dat generalului-comandant din Sibiu pentru a fi gata să intervină acolo unde i se va cere.

153. *Viena, 1 aprilie 1848.* Cancelarul Jósika către guvernatorul Teleki. Confirmă primirea adresei prin care cere convocarea grabnică a Dietei Transilvaniei. Cererea a fost înaintată împăratului. Atrage atenția că principalul lucru este menținerea ordinii existente. În acest scop Puchner va primi din nou ordin să facă manevre demonstrative cu armata, care nu vor rămâne fără efect nici între nobili, nici între țărani. Va face demersuri pentru ușurarea situației secuilor. Va ieși în curând și un rescript împărătesc în interesul țărănimii. Își exprimă regretul față de abolirea constituției feudale din Ungaria. Îl preocupă mai ales soarta nobilimii din Transilvania în mijlocul a 1 200 000 de români, în eventualitatea că s-ar accepta reprezentanță populară.

154. *Cluj, 2 aprilie 1848.* Guvernatorul Teleki către generalul Puchner. Îl anunță că s-a primit cu satisfacție știrea trimiterii unei companii la Deva, destinată comitatului Hunedoara. Era necesară încă o companie la Deva pentru comitatul Zarand.

155. *Sibiu, 2 aprilie 1848.* Generalul Puchner către Comandamentul general din Banat. Informează că batalionul 1 al regimentului Sivkovich va pleca din Banat la 11 aprilie, conform ordinului Consiliului Aulic de Război. La Cluj va fi detașată o altă unitate militară.

156. *Brașov, 2 aprilie 1848.* Judele primar al Brașovului Albrichsfeld către guvernatorul Teleki. Raportează că a primit dispoziții să confişte broșura *Hunnia függetlensége* și să interzică librarilor s-o vîndă. În Brașov nu se găsește și nici nu se știe de existența ei. Librarii l-au întrebat cum să procedeze în cazul că li s-ar trimite spre vânzare, deoarece ziarul „Erdélyi Híradó“ anunță apariția ei în numărul său din 26 martie. Necunoscînd cuprinsul broșurii le-a recomandat să aștepte hotărîrea guvernatorului, deoarece după știrea sa între timp s-au adus importante modificări în privința presei. Tot în legătură cu libertatea presei semnalează intervenția tipografului Gött. Acesta afirmă că deși a intrat în vigoare ridicarea cenzurii în toate țările Casei austriece, totuși a fost somat de preotul catolic din localitate, fost cenzor, să-i prezinte pentru verificare foaia sa săptămă-

mfinală înainte de a fi difuzată. Roagă să i se dea dispoziții precise privitoare la presa germană și maghiară. Până acum presei germane i s-a răpit dreptul de a răspunde calomniilor ziarului „Erdélyi Híradó”.

157. *Sighet, 2 aprilie 1848.* Al doilea vicecomite al comitatului Maramureș, Mihali Gabriel, către primul ministru al Ungariei, Batthyány Lajos. Raportează despre situația politică și socială a comitatului. La 30 martie s-a format o comisie pentru menținerea ordinii publice constituite. La cererea unei părți a populației au fost îndepărtate stemele austriece de pe clădirile tezaurariale.

158. *Viena, 2 aprilie 1848.* Groful Bethlen Domokos către soția baronului Bánffy Miklós. Își exprimă speranța că după evenimentele care au avut loc valoarea pământului va crește, iar statul îi va despăgubi pe moșieri. Principalul lucru este să se liniștească lumea. O roagă să se îngrijească de iluminarea locuinței lui din Cluj ori de câte ori va fi necesar, întrucât se teme că altfel va suferi pagube.

159. *Brașov, înainte de 3 aprilie 1848.* Manifestul românilor transilvăneni în care se condiționează uniunea: de existența Dietei și deci a autonomiei Transilvaniei; de ștergerea oricăror privilegii de clasă; de transformarea fostului regat feudal maghiar de dinainte de 1526 într-o confederație de cantoane naționale autonome etc.

160. *Viena, 3 aprilie 1848.* Manifestul împăratului Ferdinand cu privire la problema reglementării urbariale în Transilvania și în Partium. Anunță că legile privitoare la îmbunătățirea situației iobagilor, votate de Dieta Transilvaniei în 1847, au fost sancționate. Reglementarea definitivă a relațiilor urbariale va fi hotărâtă de Dieta ce urma să aibă loc în anul 1848. Aplicarea reglementării urbariale va intra în vigoare după 31 martie 1849.

161. *Cluj, 3 aprilie 1848.* Guvernatorul Teleki către comitatul Cluj. Anunță că a cerut împăratului convocarea Dietei. Știrile potrivit cărora armata ar părăsi Transilvania erau fără temei. Armata își va da tot concursul la menținerea ordinii publice constituite.

162. *Cluj, 3 aprilie 1848.* Guvernatorul Teleki către împărat. Îl informează despre dorința deputațiunilor comitatelor Cluj și Alba de Jos de a se convoca neîntârziat Dieta. Insistă apoi asupra necesității constituirii și înarmării gărzilor cetățenești.

163. *Cluj, 3 aprilie 1848.* Guvernatorul Teleki către cancelarul Jósika. Îi aduce la cunoștință o informație secretă primită de generalul Puchner de la agentul austriac Timoni din București. Acolo tinerii reînțorși din Paris au inițiat o mișcare cu scopul de a reuni pe toți românii într-o „Nouă Dacie”. De aceea a ordonat tuturor funcționarilor superiori să supravegheze atent populația românească și în caz că vor descoperi instigatori sau emisari străini să-i urmărească și să-l anunțe. Autoritățile din orașele Cluj, Sibiu, Brașov, Tîrgu Mureș, Bistrița, Mediaș, Sighișoara, Orăștie, precum și din comitatele Solnocul de Mijloc, Solnocul Interior, Turda, Alba de Jos și Făgăraș vor supraveghea persoanele care cumpără arme și muniții.

164. *Cluj, 3 aprilie 1848.* Guvernatorul Teleki către oficialitățile din toate comitatele și orașele Transilvaniei. Le atrage atenția: să urmărească îndeosebi atitudinea românilor; să aresteze persoanele care agită poporul român; să întocmească o evidență despre cei ce cumpără arme și praf de pușcă.

165. *Cluj, 3 aprilie 1848.* Guvernatorul Teleki către generalul Puchner și către directorul Procuraturii fiscale. Primului îi recomandă menținerea în închisoarea din cetatea de la Alba Iulia a Ecaterinei Varga, iar celui de al doilea de a începe cât mai curînd procesul împotriva acesteia.

166. *Pesta, 3 aprilie 1848.* Palatinul Ungariei către comitatul Arad. A aflat despre neliniștea populației din cele 20 de localități și îndeosebi a celei din Galșa, cauzată de reîntoarcerea sa la confesiunea ortodoxă de la cea greco-catolică, la care a trecut în 1833. A dat dispoziții consiliului locotenenței regale să ia în dezbatere cazul, iar mitropolitului de la Karlowitz să întreprindă toate măsurile pentru a nu se ajunge la tulburarea liniștii. Autoritățile comitatului Arad au datoria să pună capăt agitațiilor.

167. *Viena, 3 aprilie 1848.* Cancelarul aulic Jósika, către guvernatorul Teleki. Îi trimite instrucțiuni privind înființarea gărzilor cetățenești aprobate de

împărat. Scopul lor trebuie să fie menținerea ordinii publice existente și să se constituie numai din oameni de încredere.

168. Sibiu, 3 aprilie 1848. Generalul Puchner către guvernatorul Teleki. Revine asupra propunerii de transferare a Ecaterinei Varga la Gherla. Datorită apropierii Albei Iulii de Munții Apuseni ar fi mai potrivit să fie strămutată la Arad sau Timișoara.

169. Sibiu, 3 aprilie 1848. Episcopul Andrei Șaguna către guvernatorul Teleki. Urmărește desfășurarea evenimentelor și este gata să facă totul pentru menținerea liniștii. În acest sens, pe baza adresei comitelui suprem Vasile Nopcea, se va deplasa încă a doua zi în comitatul Hunedoara pentru a preîntîmpina izbucnirea unor tulburări prin povățuirea poporului.

170. Mediaș, 3 aprilie 1848. Protopopul Ștefan Moldovan către episcopul Lemeni. Îi scrie despre ordinul primit din partea Universității săsești de a vesti în biserică înființarea gărzilor cetățenești. Totodată îi cere părerea cu privire la manifestele care circulau printre românii din Mediaș și cu privire la „spiritul novelor nemțești“.

171. Sibiu, 3 aprilie 1848. Universitatea săsească ia act de propunerea magistratului din Sibiu de a se acorda drepturi politice populației românești de pe „Pământul crăiesc“. Pe baza acestei propuneri, Universitatea săsească hotărăște: 1. românii de pe „Pământul crăiesc“ să li se acorde aceleași drepturi la alegeri ca populației săsești; 2. tinerii români să fie primiți ca ucenici de breslași sași și să poată obține apoi și dreptul de meșter; 3. parohiile ortodoxe să primească porțiunea canonică din pământul obștesc, iar dacă acesta lipsește, să li se dea o despăgubire corespunzătoare; 4. preoții români să aibă aceleași prerogative ca și cei ai confesiunilor oficial recunoscute.

172. Sibiu, 3 aprilie 1848. Universitatea săsească hotărăște următoarele: 1. românii să beneficieze la fel ca și sașii de dreptul de a fi aleși membri în conducerea comunităților și în dregătoriile comunale și ținutale; 2. ucenicii și meșterii români să fie primiți în bresle în aceleași condiții ca și sașii; 3. fiecărei parohii românești să i se dea o porție canonică, sau în lipsa ei să i se acorde preotului o leafă potrivită; 4. preoții neuniți să dispună de aceleași drepturi personale ca și cei ai religiilor recepte (recunoscute).

173. Aiud, 3 aprilie 1848. Comitatul Alba de Jos către guvernatorul Transilvaniei. Raportează că în comitat nu s-a observat nici o mișcare. Solicită totuși 600 de puști și muniții de la Alba Iulia pentru comitatul Alba de Jos.

174. Olosig, 3 aprilie 1848. Comitele comitatului Bihor către guvernul provizoriu al Ungariei. Raportează că ordinea n-a fost încă tulburată în comitat. Comisiile formate pentru popularizarea legilor își desfășoară activitatea cu succes. Garda cetățenească din Oradea numără aproximativ 800 de persoane. Pentru gărzile cetățenești din comitat ar fi nevoie de 1000 de puști cu baionete, de 500 de săbii și de muniție corespunzătoare. Solicită trimiterea a cel puțin 200 000 monede de argint pentru schimb.

175. Cluj, 3 aprilie 1848. Guvernatorul Teleki către cancelarul Jósika. Îi cere să intervină pentru aducerea grabnică la cunoștința publicului a datei convocării Dietei transilvănene, fiindcă numai astfel nădăjduiește să se liniștească spiritele. Stările privilegiate sînt neliniștite din cauza românilor, și-și pun mari speranțe în convocarea Dietei.

176. Aiud, 3 aprilie 1848. Comitele suprem al comitatului Alba de Jos, Bánffy Miklós, către consilierul gubernial Bornemissza János. Îi scrie despre diferitele zvonuri printre care și cel referitor la comitele suprem al comitatului Hunedoara, Vasile Nopcea. El ar fi fost alungat și ar fi recurs la armată pentru a-și reocupa funcția. Nobilii se tem că vor fi ruinați, dar nu îndrăznesc să ridice glasul.

177. Viena, 3 aprilie 1848. Colonelul austriac baronul Petrichevich Horváth János către cumnatul său baronul Bornemissza János din Cluj. Îi scrie despre dezavantajele pe care le-ar aduce uniunea îndeosebi pentru nobili; prin reprezentanța poporului două treimi din deputații care vor forma Dieta vor fi recrutați dintre slavi, germani și alții; în Transilvania românii fiind majoritari pot ajunge să domine viața politică. Amintește apoi despre unele manifestări de la Viena pentru o Germanie unită; de asemenea despre o delegație croată care și-a afirmat credința către tron și a cerut despărțirea de Ungaria.

178. *Braşov, după 3 aprilie 1848.* Propunerile românilor pentru întemeterarea unei adevărate frăţietăţi cu saşii. În şapte puncte se revendică egalitatea în drepturi şi datorii: în domeniul şcolar, militar, fiscal şi al reprezentării în dregătoriile locale şi în Dietă. Egalitatea trebuie să aducă desfiinţarea privilegiilor şi a servitutiilor feudale.

179. *Cluj, 4 aprilie 1848.* Guvernul Transilvaniei către: a) directorul liceului regesc din Cluj; b) rectorul colegiului reformat din Cluj şi c) rectorul colegiului unitarian din Cluj. Le cere informaţii referitoare la hotărîrea tineretului studios de a participa la adunarea comitatului Dăbŭca şi le ordonă să o contracareze.

180. *Blaj, 4 aprilie 1848.* Episcopul de la Blaj, Ioan Lemeni, către baronul Wesselényi Miklós. Îi scrie în problema numirii unui preot în comuna Creaca şi-l asigură că a făcut totul pentru a menţine calmul în rîndurile maselor ţărăneşti.

181. *Braşov, 4 aprilie 1848.* Raportul deputatului oraşului Braşov la Universitatea săsească, Joseph Graef, despre şedinţele acesteia. Mai mulţi deputaţi au exprimat părerea că cererile românilor din Braşov s-ar fi putut rezolva pe plan local, la fel ca la Sebeş şi Orăştie. A protestat împotriva echipării cu uniforme a gărzilor civile. La Sibiu domneşte liniştea. Episcopul Şaguna a liniştit Universitatea săsească, asigurînd-o că românii de pe „Pămîntul crăiesc“ nu vor provoca tulburări. Insistă însă asupra necesităţii admiterii juriştilor români în diferite funcţii. În postscriptul din după-masa zilei de 3 aprilie exprimă părerea că religia n-are nici o legătură cu problemele politice. Românii vor suporta sarcini egale cu saşii. Într-o însemnare făcută la sfîrşitul raportului, magistratul cere şi un extras al procesului verbal al şedinţei Universităţii săseşti.

182. *Mediaş, 4 aprilie 1848.* Românii din Mediaş condiţionează participarea la gărzile cetăţeneşti şi la suportarea comună a sarcinilor de: 1) reprezentarea lor în Dietă, în Magistrat şi în comunitate proporţional cu numărul lor; 2) alocarea, după acelaşi criteriu, a veniturilor rezervate bisericilor şi şcolilor; 3) distribuirea de loturi preoţilor români la fel ca şi celor luterani.

183. *Bahnea, 4 aprilie 1848.* Adresa mai multor preoţi din protopopiatul Tîrnava către consiliul suprem al bisericii calvine din Transilvania. Aduc la cunoştinţă situaţia materială precară a învăţătorilor din acest protopopiat. Cer consiliului bisericii calvine ca la proxima Dietă a Transilvaniei să propună acordarea de salarii preoţilor şi învăţătorilor din bugetul statului.

184. *Timişoara, 4 aprilie 1848.* Proclamaţie către cetăţenii oraşului Timişoara, semnată de Klauzál Gábor, Szemere Bertalan şi Pulszky Ferenc, membri ai guvernului Ungariei, precum şi de Paulovics Árkád, vicenotarul Timişoarei. În numele triumfului egalităţii îi avertizează că trebuie să înceteze orice acţiuni care ar leza interesele evreilor. În caz contrar vor interveni gărzile cetăţeneşti pentru a-i apăra pe evrei.

185. *Satulung, 4 aprilie 1848.* Groful Teleki Imre către consilierul aulic, groful Apor Lázár. Îşi manifestă regretul şi dezaprobarea faţă de: abolirea vechii constituţii feudale; desfiinţarea robotei, dijmii şi eventual a drepturilor regaliene; perspectiva diminuării pămînturilor alodiale; desprinderea comitatelor Solnocul Interior şi Zărand de Transilvania; probabila uniune a Transilvaniei cu Ungaria; persecutarea evreilor; activitatea studenţilor români şi maghiari; posibilitatea ca şi poporul român să întocmească „12 puncte“ ale sale. În încheiere, îşi exprimă teama că „va deveni cerşetor“.

186. *Cluj, 5 aprilie 1848.* Guvernatorul Teleki către generalul Puchner. A dat dispoziţii scaunelor secuieşti să ia măsuri împotriva tentativelor unor cancelişti din Tîrgu Mureş de a determina grănicerii secui să părăsească serviciul militar. Preşedintele Tablei regeşti din Tîrgu Mureş a fost solicitat să comunice numele „instigatorilor“. A aflat cu plăcere că frămîntările din Tîrgu Mureş au fost canalizate pe calea legalităţii.

187. *Cluj, 5 aprilie 1848.* Guvernatorul Teleki către juzii regeşti ai scaunelor Odorhei, Trei Scaune, Arieş, Ciuc şi către asesorul de la Tabla regească, Szentiványi Dániel. Le atrage atenţia că aveau obligaţia să contracareze activitatea acelor cancelişti de la Tabla din Tîrgu Mureş, care au plecat acasă pentru a-i agita pe grănicerii secui în sensul eliberării lor de sarcini militare. Cei vinovaţi vor răspunde de faptele lor.

188. *Cluj, 5 aprilie 1848.* Guvernatorul Teleki către comandantul Puchner și către directorul procuraturii fiscale. Îi aduce la cunoștință lui Puchner că, pentru a decide în problema transferării Ecaterinei Varga de la Alba Iulia la închisoarea militară de la Arad sau Timișoara, a cerut informații referitoare la stadiul în care se găsea procesul acesteia.

189. *Cluj, 5 aprilie 1848.* Guvernatorul Teleki către generalul Puchner și către comitele suprem al comitatului Tîrnava. Pe generalul Puchner îl informează despre adresa comitelui suprem al comitatului Tîrnava din 30 martie, prin care cere dispoziții în legătură cu izbucnirea unor eventuale răcoale țărănești. Pe comite îl înștiințează că a cerut generalului Puchner să-i acorde ajutor militar dacă va fi cazul.

190. *Cluj, 5 aprilie 1848.* Directorul colegiului unitarian din Cluj către guvernatorul Teleki. Îi raportează că elevii de la școala pe care o conduce nu au de gînd să participe la adunarea din comitatul Dăbica, ci numai cei de la școala luterană.

(191) *Sibiu, 5 aprilie 1848.* Universitatea săsească, către redacția ziarului „Gazeta de Transilvania”. Cere să reproducă întocmai în limba română hotărîrea Universității săsești.

192. *Pecica, 5 aprilie 1848.* Judele nobiliar Szöke Károly către mănăstirea Hodoș-Bodrog. Atrage atenția abatelui că în pofida legii din 1840 (art. 6, § 7) nu întocmește matricolele în limba maghiară. Cere trimeterea matricolelor mănăstirii pentru arhiva comitatului.

193. *Hațeg, 5 aprilie 1848.* Controlorul provizoriu de pe domeniul tezaurariatului din Deva, Cséh Miklós, către președintele tezaurariatului. Raportează că s-au ivit tulburări la Ghelar. Ele provoacă îngrijorări.

194. *Carei, 5 aprilie 1848.* Vicecomitele comitatului Satu Mare, Gabányi Sándor, către guvernul provizoriu al Ungariei. Raportează că nu au izbucnit mișcări revoluționare antinobiliare în comitat de amploare mai mare. Doar la Moftinul Mic iobagii ar intenționa să ocupe terenurile care le-au fost răpite în anii anteriori, cu prilejul separării pămînturilor alodiale de cele urbariale. Acțiuni asemănătoare se profilează la Sătmărel și Peleş. A dat ordin pentru restabilirea liniștii. La Carei a luat ființă o gardă cetățenească ce numără pînă acum 775 oameni.

195. *Cîmpeni, 5 aprilie 1848.* Asesorii onorifici din comitatul Alba de Jos, Kendi Péter și Rákosi N. Ferenc, către judele nobiliar Bisztrai József din Bistra. Raportează că s-au conformat ordinului primit și au cercetat mai multe persoane din plasa Bistra cerîndu-le să nu organizeze adunări. Todor Tioc, Ioan Patița și Samoilă Morar l-au asigurat că nu vor organiza adunări, dar mîine vor proceda la iscălirea unei petiții. Ioan Corcheș a refuzat să răspundă.

196. *Cîmpeni, 5 aprilie 1848.* Petru Ioanete, Ilie Dascalovici, Ioan Patița și alți șapte reprezentanți ai moșilor informează pe judele nobiliar Bisztrai József despre „adunarea națională” de la Abrud. La Abrud s-a hotărît să se convoace o altă întrunire la Cîmpeni pe data de 6 aprilie 1848. Autoritățile au luat însă măsuri pentru a o împiedica. La întrunirea de la Cîmpeni s-a preconizat să se iscălească petiția redactată de Ioan Buteanu, pentru a fi înaintată Dietei. Judele nobiliar să nu o interzică, deoarece menirea ei este de a dezvălui forurilor superioare plîngerile și dorințele poporului român. Răspund pentru desfășurarea ei pașnică. În schimb nu-și iau nici o răspundere pentru eventualele tulburări, pe care le-ar produce interzicerea ei.

197. *Abrud, 5 aprilie 1848.* Declarația prim-judelui din Abrud Nagy Károly, privind participarea lui la adunarea românilor din 3 aprilie de la Abrud. La adunare au luat parte circa 70—80 de persoane, în special preoți și învățători. Președintele ei a fost Ioan Buteanu. El a făcut cunoscut că la Dieta ce se va ține la Cluj vor fi înaintate pe cale legală revendicările națiunii române. A fost citită petiția referitoare la recunoașterea națiunii române, care a fost formulată la întrunirea de la Cluj. Adunarea a decurs în liniște și ordine.

198. *Moșna, 5 aprilie 1848.* Parohul luteran St. L. Roth către profesorul Șt. A. Bergleiter. Îi exprimă temerea că promisiunile făcute iobagilor de către nobili nu vor fi respectate, ceea ce va provoca tulburări. Consideră răscumpă-

rarea prestațiilor feudale din partea statului ca singura posibilitate a rezolvării revendicărilor țărănești.

199. Cluj, 6 aprilie 1848. Guvernatorul Teleki către locțiitorul comitelui din Zarand. Îl informează că nu este în drept să aprobe scoaterea comitatului de sub jurisdicția Guberniului Transilvaniei.

200. Șumuleu, 6 aprilie 1848. Vicejudele scaunului Ciuc, Székely Zsigmond, către comandantul regimentului 1 secuiesc. Îl informează că elevii din Șumuleu-Ciucului sînt liniștiți deocamdată, dar cer retragerea trupelor din localitate. Ei dezaprobă măsurile comandamentului de a pune tineretul studios sub supraveghere militară. Ele creează pericolul accentuării stării de spirit antinobiliare în rîndurile grănicerilor și ale populației civile. Dregătorii civili consideră și ei că folosirea armatei nu este necesară. Pe viitor comandamentul militar să acționeze de comun acord cu autoritățile civile.

201. Miercurea Ciuc, 6 aprilie 1848. Colonelul Schirnding către dregătorii scaunului Ciuc. Îl informează că potrivit unui ordin al forurilor superioare a pus regimentul în stare de alarmă, după ce i-au parvenit știrile despre tulburările elevilor de la Șumuleu. Va lua și pe viitor măsurile necesare pentru a asigura intrarea în acțiune a militarilor, dacă va fi cazul.

202. Abrud, 6 aprilie 1848. Judele primar din Abrud, Laborfalvi Nagy Károly, către guvernatorul Transilvaniei. Îl raportează din nou despre adunarea de la Abrud din ziua de 3 aprilie. A participat personal ca invitat. Au fost prezenți fruntașii satelor de pe domeniile regale într-un număr neobișnuit de mare. Președintele adunării a fost Ioan Buteanu. S-a dat citire unei petiții scrise în limba maghiară, care a fost formulată inițial la Cluj într-o adunare a românilor. Ea a fost înaintată, prin intermediul episcopului Lemeni și Guberniului. În ziua precedentă a fost înaintată adunării generale a orașului o petiție în 13 puncte. Din Zarand, Hunedoara și din alte părți sosesc știri neliniștitoare despre adunările de la Cîmpeni și Bistra.

În anexă se formulează revendicările românilor privind repunerea lor în drepturi ca națiune; școli în limba proprie; folosirea limbii române în administrație, justiție, învățămînt, biserică etc.

203. Roșia Montană, 6 aprilie 1848. Un grup de mineri din Roșia Montană către maistrul Henni József. Îl informează despre unele zvonuri neliniștitoare, care circulă în rîndul minerilor. Îi propune să se deplaseze la Roșia Montană în vederea organizării unei adunări populare.

204. Bistra, 6 aprilie 1848. Judele nobiliar Bisztrai József din Bistra, către comitele suprem al comitatului Alba de Jos. Raportează că a fost încunoștințat despre intenția convocării unei adunări la Cîmpeni, asemănătoare aceleia ținută la Abrud. A încercat să o împiedice. Cei somați au declarat, că nu vor decît să adune escăltiri pentru cererea, pe care o vor înainta viitoarei Diete. Dacă nu vor fi împiedicați în această acțiune, au dat asigurări că nu vor izbucni tulburări. La 6 aprilie s-au adunat în biserica din Cîmpeni 500 de oameni. Le-au vorbit Simion Balint și Ioan Buteanu. Ei au îndemnat poporul la supunere. La această adunare a fost prezent și tînărul cancelist Avram Iancu, care a sosit la Cîmpeni în seara zilei precedente. A avut loc o întrunire și la Bistra, unde a vorbit preotul unit Ioan Fodor. Recomandă rechemarea lui Iancu la Tîrgu Mureș. Totodată propune să se atragă atenția celor doi episcopi români, că vor fi făcuți responsabili de eventualele tulburări.

205. Brașov, 6 aprilie 1848. Magistratul orașului Brașov către Fr. Salmen, comitele sașilor. Îi răspunde în problema nemulțumirilor populației românești din localitate. Argumentează că ar fi vorba numai de unii români, care se plîng de abuzuri și nu de o nemulțumire generală ce ar putea avea urmări grave. Episcopul ortodox a acționat atît personal, cît și prin preoții lui pentru liniștirea poporului. Cu toate acestea, sînt de așteptat unele acte de violență din partea proletariatului. De aceea, propune înființarea gărzilor cetățenești cu ofițeri aleși din rîndul cetățenilor din localitate. Primirea românilor la Magistrat, în comunitate și în bresle o condiționează de cunoașterea limbii germane. Exprimă părerea că ar fi mai bine să se facă în această privință unele concesii, decît să fie impuse de Dietă. Respingerea cererii lui Secăreanu și a lui Gh. Ion de a fi primiți ca secretari ai Magistratului, a provocat o anumită agitație în rîndul populației românești. Pretinsa nemulțumire în legătură cu procurarea lemnelor

pentru iarnă s-ar referi la populația germană și nu la cea română. Din cauza unei epizootii nu s-a putut asigura transportul lemnului necesare. Consideră nejustificată nemulțumirea populației românești privind nepublicarea unei preținse decizii guverniale din anul 1847. Decizia s-a comunicat prin inspectorii Magistratului celor în cauză. S-au produs frământări la Cernat și Săcele în legătură cu autorizația de a ține zile de târg. Magistratul orașului Brașov își arogă dreptul de a percepe taxele de târg. El contestă legalitatea unui privilegiu în acest sens al locuitorilor din cele două sate.

206. *Lugoj, 6 aprilie 1848.* Extras din procesul verbal al ședinței adunării extraordinare comitatense din comitatul Caraș. În procesul verbal s-a consemnat că la această ședință s-au citit legile promulgate de guvernul maghiar cu privire la: purtarea comună a sarcinilor obștești; desființarea dijmii preoțești și a relațiilor urbariale. S-a consemnat de asemenea că adunarea a hotărât: ca în cadrul ei să aibă dreptul de intervenție și de vot participanții fără deosebire de funcție și de origine socială; să delege comisii care să fie împuternicite să dea citire legilor promulgate în diferite localități; să se efectueze o traducere autentică a acestor legi în limba română; să se retrocedeze biserica greco-catolică din Bocșa ortodoxilor; să se pună capăt nedreptăților din trecut prilejuite de trecerea de la o confesiune la alta, conform adresei primului ministru Batthyány.

207. *[București], 25 martie/6 aprilie 1848.* Medicul Pavel Vasici către redactorul „Gazetei de Transilvania”, G. Bariț. Îi descrie atmosfera din București creată în urma evenimentelor din Franța.

208. *Viena, 7 aprilie 1848.* Feldmareșalul Zanini către Ministerul de Externe austriac. Informează că în urma evenimentelor din Franța, în Țara Românească s-a constituit un partid revoluționar. În programul acestuia figurează și unirea tuturor românilor într-un singur stat. Ideea ar putea avea urmări serioase asupra stării de spirit a românilor oprimați din Transilvania, care formează majoritatea populației. S-au luat măsuri: pentru urmărirea atentă a evenimentelor din Țara Românească; pentru împiedicarea activității unor eventuali agenți veniți de acolo în Transilvania; pentru preîntâmpinarea oricărei acțiuni a românilor transilvăneni și bănățeni.

209. *Mediaș, 7 aprilie 1848.* Protopopul Mediașului Ștefan Moldovan, către episcopul Ioan Lemeni. Îl informează despre răspunsul, anexat scrisorii, pe care românii uniți și neuniți l-au dat sașilor. Românii din scaunul Mediaș au hotărât să aștepte decizia forurilor superioare privind participarea lor la gărzile cetățenești. Cei din scaunul Sighișoara s-au solidarizat însă cu sașii. Gestul românilor sighișoreni ar ușura acțiunea sașilor la viitoarea Dietă. S-ar impune întocmirea unei petiții cu câteva mii de iscălituri din toate scaunele. Ea să fie înaintată Curții din Viena prin intermediul Guberniului și să scoată în evidență starea românilor de pe „Pământul crăiesc”.

210. *Zlatna, 7 aprilie 1848.* Locuitorul șpanului prim al domeniului Zlatna, Fűzi Ferenc, către directorul minelor Nemegyei János. Raportează că pe domeniul Zlatna se menține încă liniștea. Dar la Abrud și în jur românii poartă în loc de cocardă maghiară, culorile albastru și alb considerate românești. Au loc zilnic adunări în prezența emisarilor din Criș și Zarand. Seara la porțile bisericilor se întonează cîntece naționale românești. Se zvonește că data izbucnirii răscoalei românești s-ar fi fixat pentru a treia zi de Paști.

211. *Șumuleu, 7 aprilie 1848.* Scaunul Ciuc către Guberniu. Raportează că tineretul studios de la școala din Șumuleu-Ciucului s-a adunat la marginea satului și a îndepărtat emblema austriacă. Drept răspuns comandantul regimentului din Țîrgul Secuiesc a instituit paza militară în jurul școlii. Forurile civile au propus comandamentului militar ca pe viitor să colaboreze în astfel de cazuri. Comandantul se menține însă pe vechile poziții.

212. *Gheorgheni, 7 aprilie 1848.* Vicejudele regesc din Gheorgheni, Mikó Mihály, către judele regesc al scaunului Ciuc. Îl informează că au fost puse în stare de alarmă trei companii. Acțiunea s-a datorat unor zvonuri neverificate, potrivit cărora în Ciuc ar fi apărut canceliștii de la Tabla regească cu intenția de a organiza adunări populare, pentru a îndemna grănicerii să nu mai presteze serviciul militar.

(213) *Sibiu, 7 aprilie 1848.* Profesorul Simion Bărnăuțiu, către ziaristul Iacob Mureșan. Îl informează despre atitudinea sibienilor față de evenimentele în curs de desfășurare. Românii din Sibiu au hotărât să-și unească forțele peste deose-

birile confesionale, pentru a cere recunoașterea lor ca națiune. Acesta trebuie să fie scopul principal al tuturor românilor din întreaga Transilvanie. Acțiunea pentru atingerea acestui scop să nu se mai limiteze la episcopi ca în 1791, ci să se bazeze pe forța opiniei publice. Crede că românii nu vor accepta uniunea cu Ungaria. Il roagă să-i comunice noutăți despre atitudinea brașovenilor, cunoscuți ca luptători „înlăcărați pentru națiunea română”.

214. *Blaj, înainte de 8 aprilie 1848.* Canonicalul T. Cipariu redactor al „Organului național” către redactorul „Gazetei de Transilvania”, G. Bariț. Îi scrie despre recenta sa călătorie la Cluj. Îl informează despre zvonurile exagerate care circulă aici privitoare la relațiile dintre români și sași. În încheiere exprimă părerea că ar fi necesar să se înțeleagă mai amănunțit asupra unor probleme.

215. *Cluj, 8 aprilie 1848.* Guberniul propune ca viitoarea Dietă să se întrunească la Cluj. Propune, de asemenea, listele cu persoanele care urmează să fie invitate în calitate de deputați regaliști.

216. *Cluj, 8 aprilie 1848.* Guberniul face cunoscut printr-o circulară re-scriptul regal din 3 aprilie privitor la reglementarea relațiilor urbariale. Municipalitățile aveau datoria să se preocupe de publicarea lui.

217. *Cluj, 8 aprilie 1848.* Guvernatorul Teleki către: municipalitățile maghiare și secuiești; episcopul unit și cel neunit; primarul din Brașov. Le cere să împiedice difuzarea unor foi volante, aduse de un tânăr român care a studiat la Institutul Pazmanaeum din Viena. Foile volante reprezintă o proclamație redactată inițial în limba română, care nu se opune formal uniunii, dar propagă ideea încetării imediate a slujbelor iobăgești. Foile pot deveni periculoase mai ales dacă se difuzează în rândurile populației românești. Poporul să aștepte în liniște îmbunătățirea soartei lui prin măsurile care vor fi luate de Dietă.

218. *Brașov, 8 aprilie 1848.* Judele primar al Brașovului Albrichsfeld, către Johann Gött, proprietarul tipografiei locale. Îi aduce la cunoștință ordinul guvernatorului conform căruia cenzura va rămâne în vigoare, pînă la promulgarea noii legi de presă pentru Transilvania. Johann Gött refuză însă să admită cenzura preotului catolic, motivînd că ea ar putea provoca nemulțumirea populației agitate. Ar accepta, eventual, verificarea prealabilă a ziarului de către un alt cenzor.

219. *Zlatna, 8 aprilie 1848.* Directorul domeniului fiscal Zlatna către șpanatul din Cîmpeni. Sfătuiește forurile administrative locale să urmărească cu atenție orice acțiune, să trimită reprezentanți la adunările populare, dar să se abțină de la folosirea mijloacelor violente față de popor.

220. *Zlatna, 8 aprilie 1848.* Directorul de mine Nemegyei către Tezaurariat. Informează în două rapoarte despre agitațiile țărănești din jurul Abrudului și Cîmpenilor. Adunările țăranilor români erau inițiate de preoți, pentru a-i îndemna să ceară Dietei recunoașterea poporului român ca a patra națiune egal îndreptățită cu celelalte trei. Nu crede probabilă o răscoală generală a românilor în domeniul Zlatna. Situația poate deveni totuși critică. Roagă ca în caz de nevoie să i se probeze să solicite ajutor militar de la Alba Iulia. I s-a semnalat necesitatea supravegherii funcționarului cameral Moga din Cîmpeni. Propune transferarea lui în altă parte.

221. *Tîrgu Mureș, 8 aprilie 1848.* Asesorul la Tabla regească Szentiványi Dániel, către guvernatorul Transilvaniei. Îl informează că doi canceliști secui au plecat în grabă spre Iacobeni și Miercurea Ciuc. Ceilalți canceliști, fiii de grăniceri, sînt gata la fel să pornească spre casă. Diacul Adorján Imre îi îndeamnă pe grănicerii secui să nu se supună ordinului de deplasare. Tendința grănicerilor de a scăpa de povara sarcinilor militare pe de o parte, iar pe de altă parte atașamentul celorlalți secui față de situația lor privilegiată ar putea duce la tulburări.

222. *Carei, 8 aprilie 1848.* Vicecomitele comitatului Satu Mare către guvernul provizoriu al Ungariei. Informează că în mai multe comune iobagii nu mai prestează robotele. În cîteva localități țăranii au început să ocupe pămînturi, care mai înainte au fost ale lor. Aplicarea legilor privind desființarea prestațiilor urbariale și a dijmelor bisericesti va întîmpina mari greutăți. Solicită înțărirea armatei din comitat.

223. *Moftinul Mic, 8 aprilie 1848.* Delegații comitatensi către vicecomitele comitatului Satu Mare. Raportează despre ocuparea pămînturilor alodiale ale

domeniului Ardud de către iobagii din Moftinul Mic. Acțiunea se explică prin nedreptatea care li s-a făcut cu prilejul comasării, când li s-a răpit din pământul arător și li s-a limitat posibilitatea de a folosi pășunile. Propun aplanarea conflictului dintre domeniu și iobagi în mod pașnic prin satisfacerea intereselor ambelor părți.

224. *București, 8 aprilie 1848.* Profesorul A. T. Laurian către redactorul „Gazetei de Transilvania”, G. Bariț. Invocând libertatea de întrunire și exprimare propune ca românii transilvăneni să revindică următoarele: independența națională și religioasă; școli românești în toate satele și orașele; înarmarea generală; ștergerea iobăgiei fără despăgubire etc. În partea finală îi comunică știri din București și Iași.

(225) *Sibiu, 8 aprilie 1848.* Profesorul N. Bălășescu către redactorul „Gazetei de Transilvania”, G. Bariț. Îi aduce la cunoștință hotărârile Universității săsești referitoare la egalitatea românilor de pe „Pământul crăiesc”. Episcopul Șaguna va întreprinde o călătorie în comitatul Hunedoara pentru liniștirea spiritelor. Episcopul Lemeni și Cipariu se aflau la Cluj. Tineretul studios din Blaj este agitat. Românii din Sibiu intenționează să organizeze o adunare pentru a se consulta. Se vorbește că iobagii români au început să refuze prestarea robotelor. Cere informații despre evenimentele din „România”.

226. *Viena, 8 aprilie 1848.* Cancelarul aulic Jósika către guvernatorul Teleki. Îi expune opiniile asupra evenimentelor mai noi din Transilvania. Crede că țăranilor nici nu le-ar fi trecut prin minte să se nelineștească, dacă nu ar fi fost agitați „prin cele mai josnice minciuni”. Monarhul promite țăranilor că peste un an li se va îmbunătăți soarta. Totodată garantează nobilimii că nu va pierde decât o parte din proprietăți și că se vor găsi mijloacele financiare pentru despăgubirea ei. Problema uniunii e înfățișată de reprezentanții unei părți a nobilimii ca principala chestiune pe care ar trebui să o dezbată Dieta. Uniunea va întări numai pozițiile unei treimi a populației. Celelalte două treimi nu vor rămâne însă pasive în fața perspectivelor nefavorabile ale uniunii.

227. *Cluj, 9 aprilie 1848.* Guvernatorul Teleki către episcopul Ioan Lemeni. A fost încunostințat că românii din Abrud și împrejurimi țin adunări populare cu scopul prezentării unor doleanțe la Dietă. Asemenea adunări ar putea să degenereze. De aceea ar fi recomandabil să se trimită un canonic de la Blaj, pentru a calma populația românească din localitățile miniere ale Munților Apuseni. Cere să fie înștiințat direct despre rezultate.

228. *Cluj, 9 aprilie 1848.* Guvernatorul Teleki către comitele suprem al comitatului Alba de Jos. Îi scrie despre adunarea de la Cîmpeni. Adunarea a discutat problema privind întocmirea unor petiții, pe care românii urmează să le înainteze proximei Diete. Cere amănunte despre această adunare.

229. *Cluj, 9 aprilie 1848.* Guvernatorul Teleki către comitele suprem al comitatului Alba de Jos. Îl înștiințează că s-au făcut demersuri necesare pentru ca din arsenalul de la Alba Iulia să se distribuie comitatului 600 de arme. Armele să fie împărțite cu precauțiune numai acelor persoane care le vor întrebuința exclusiv pentru menținerea ordinii publice constituite. Cere generalului Puchner să repartizeze cele 600 de arme gărzilor cetățenești, ce se vor înființa în Alba de Jos.

(230) *Sibiu, 9 aprilie 1848.* Tezaurarul Mikó Imre către guvernatorul Transilvaniei. Îl informează despre rapoartele primite de la administratorul domeniului minier Zlatna, Nemegyei János, în legătură cu mișcările românilor din jurul Abrudului și Cîmpenilor, precum și în problema șpanului cameral Dimitrie Moga. Este de acord cu guvernatorul în privința măsurilor ce se impun pentru supravegherea mișcărilor românești.

(231) *Sibiu, 9 aprilie 1848.* Tezaurariatul Transilvaniei către generalul Puchner. Îl informează despre demersurile din 8 aprilie ale administratorului Nemegyei din Zlatna, cu privire la agitația țăranilor români din regiunea Abrudului și Cîmpenilor. Administratorul a solicitat concursul autorităților civile și asistență militară pentru reprimarea eventualelor răscoale țărănești.

(232) *Sibiu, 9 aprilie 1848.* Generalul Puchner către Magistratul orașului Brașov. Îi aduce la cunoștință că a intervenit la Consiliul Aulic de Război pentru a

se distribui gărzilor cetățenești brașovene 800 de arme din depozitul militar de la Alba Iulia și din cel al regimentului 2 secuiesc. A atras atenția Consiliului de Război încă la 31 martie asupra importanței înarmării cetățenilor din orașele de sub jurisdicția sașăscă.

233. Arad, 9 aprilie 1848. La chemarea sîrbilor din Novi Sad și Subotica de a se trimite delegați sub conducerea mitropolitului, care să facă pașii necesari pentru a transmite împăratului, palatinului și guvernului maghiar doleanțele poporului sîrb din monarhie, comunitatea sîrbească din Arad a răspuns favorabil în adunarea lărgită din 9 aprilie. Nu a trimis totuși delegați, deoarece între timp s-a aflat dcpsre convocarea congresului ortodox, care urmează să hotărască asupra acestor chestiuni.

234. Aiud, 9 aprilie 1848. Prim-judele comitatului Alba de Jos, Boér Ferenc, către guvernatorul Teleki. Îi raportează despre mișcările românilor din Abrud și împrejurimi, precum și despre măsurile pe care le-a luat pentru a le preveni.

235. Brașov, 9 aprilie 1848. Directorul poliției J. Trausch, către Magistratul din Brașov. Îi raportează despre cele relatate de comerciantul Gh. Iuga, care l-a informat că fiul său a plecat de la Viena la Pesta, unde a luat contact cu tinerii români, ce i-au înmînat două manifeste. Magistratul îl îndrumă pe Trausch să procedeze conform dispoziției Guberniului.

236. Rupea, 9 aprilie 1848. La ședința comunității districtului Rupea din 9 aprilie inspectorul M. Steinburg a comunicat, că pentru gărzile cetățenești erau apți 430 bărbați, dintre care 308 sași și 124 români. Din ei se vor forma: o companie de călăreți și 4 companii de infanterie cu cîte 100 membri fiecare. Între timp s-a aflat că populația tîrgului Rupea nu era dispusă să depună jurămint, dacă nu putea să-și aleagă ea ofițerii, fără propuneri prealabile din partea Oficiului districtual. Dar și după tolerarea acestei pretenții, cînd s-a deplasat în piața tîrgului pentru a explica instrucțiunile privind înființarea gărzilor cetățenești, sașii prezenți s-au împotrivit supunerii lor instrucției militare. Românii au stat liniștiți, dar pe urmă au declarat că se solidarizează cu cetățenii sași. Pentru a nu se provoca tulburări, oficiul districtual a hotărît ca înființarea gărzilor cetățenești să se amîne pînă după Paști. Preoții români au fost rugați să-și liniștească enoriașii.

237. Tămășeu, 9 aprilie 1848. Libertinul din Tămășeu, Mester Gáspár, către inspectoratul domeniilor capitlului din Oradea. Îi aduce la cunoștință că țaranii din localitate vor să ocupe tot pămîntul alodial. Ei spun că „de acum înainte capitlul nu mai are nici un drept în hotar“.

238. București, 28 martie/9 aprilie 1848. Profesorul Ioan Axente Sever către redactorul „Gazetei de Transilvania“, G. Bariț. Îl roagă să dea publicității însemnările purtînd titlul: *Românii să facă ce fac și alții*. A părăsit Transilvania în vara anului 1847 din cauza conflictelor școlare de la Blaj, care au avut loc în anii precedenți. În anexă dezbate pe larg problema sinodului general al bisericii unite, a compoziției și competenței acestuia în noile împrejurări politice. Pledează pentru întrunirea anuală a sinodului și pentru participarea mirenilor la el. Este de datoră fiecărui enoriaș de a se interesa îndeaproape de starea materială a bisericii și de a acționa în conformitate cu interesele reale ale acesteia, la nevoie chiar împotriva voinței ei. Românii trebuie să acționeze în cîntelegere, să renunțe la dezbinările religioase. Opinează pentru părăsirea unirii religioase, întrucît condițiile pe baza cărora a fost realizată nu s-au respectat. Se ridică împotriva violării drepturilor bisericii unite prin subordonarea ei abuzivă față de arhiepiscopul din Strigoni. Românii să nu aștepte pînă ce Curtea va aproba adunarea sinodului provincial, ci să fie convocată grabnic de episcop sau consistoriu. În încheiere face încă o dată apel la solidaritatea națională.

239. Brașov, 9 aprilie 1848. Profesorul Anton Kurz către contele Kemény József. Îi expune părerea că desființarea raporturilor urbariale n-ar trebui să-l neliniștească, deoarece posedă cărțile și cultura lui vastă, lucruri mai de preț decît moșia. Se oferă să-i mijlocească apariția în Germania a unei istorii critice a Transilvaniei. Îl revoltă atitudinea sașilor, care sînt împotriva uniunii și se sprijină pe împărat. Îl indignează menținerea cenzurii, deși s-a decretat desființarea ei. Românii de pe „pămîntul crăiesc“ s-au emancipat, iar preoților neuniți li s-a acordat „porția canonică“. Sașii au priceput în fine că trebuiau înlăturate diferențele dintre cele două „națiuni“, deși cam tîrziu. La București sînt frămîntări.

Lumea de acolo se teme de o invazie a rușilor. Se formează gărzi cetățenești, dar la cele locale organizatorii sînt preocupați mai mult de uniformă decît de înrolarea oamenilor. Îl îngrijorează situația de la Viena, unde birocrăția își face din nou de cap. Se teme că Viena nu va scăpa fără vărsări de sînge. Încheie exprimîndu-și dorința ca evenimentele din Transilvania să se clarifice cît mai repede.

240. *Satulung, 9 aprilie 1848.* Groful Teleki Imre către un necunoscut. Este cuprins de teama provocată de desprinderea comitatelor din vestul Transilvaniei și anexarea lor Ungariei, dar mai ales de eliberarea iobagilor din districtul Chiourului. Afirmă că desființarea relațiilor urbariale i-ar transforma pe nobili în muritori de foame și speră că vor primi despăgubiri cel puțin pentru loturile cumpărate de strămoșii lor de la fisc. Îl preocupă soarta alodîilor și problema datorieiilor ce apasă asupra multor gospodării nobiliare.

241. *Cluj, 10 aprilie 1848.* Guvernatorul Teleki către judele regesc al scaunului Ciuc. Îi recomandă să-i supravegheze pe canceliștii Veres Ádám și Getzö János, care au pornit de la Tîrgu Mureș spre Ciuc cu „intenții suspecte”.

242. *Viena, 10 aprilie 1848.* Cancelarul aulic Jósika, către împăratul Ferdinand. După ce enumeră serviciile aduse imperiului își prezintă demisia din funcția de cancelar al Transilvaniei. Îi motivează demisia prin dezacordul cu sancționarea legii uniunii Transilvaniei la Ungaria.

243. *Viena, 10 aprilie 1848.* Ministrul austriac, contele Kolowrat, supune Consiliului Aulic cererea de demisie a cancelarului Transilvaniei, Jósika. Jósika roagă să fie eliberat din această funcție, deoarece nu este de acord cu sancționarea de către monarh a legii uniunii Transilvaniei cu Ungaria. Nu este de acord nici cu politica guvernului maghiar condus de Batthyány și Kossuth. Monarhul aprobă demisia.

244. *Sibiu, 10 aprilie 1848.* Generalul Puchner către guvernatorul Teleki. Îi comunică știrea că trei canceliști au plecat de la Tîrgu Secuiesc la Miercurea Ciuc. Aici au încercat să-i determine pe funcționarii Magistratului și ai Comunității să intervină pe lîngă grănicerii secui să depună armele. Neprimind sprijinul scontat, s-au dus la Șumuleu-Ciuc, unde au instigat elevii. Aceștia au rupt emblemele cu pajurile imperiale. Liniștea s-a restabilit abia în urma intervenției forțelor militare. Călugării colegiului s-au oferit să-i predea autorităților pe cei învinuiți de răzvrătire. Deocamdată nu s-a făcut uz de această propunere. Să se ia măsuri pentru pedepsirea celor trei canceliști. În altă ordine de idei se arată îngrijorat de dificultățile întîmpinate de comisiile de recrutare în comitatele Hunedoara, Zarand, Crasna. În aceste comitate s-au produs frămîntări în rîndul țăranilor români, care refuză prestațiile iobăgești. Frămîntările fac să nu se poată avea încredere în recruții nou înrolați. În comitatul Hunedoara nemulțumirile populației românești au fost cauzate și de ducerea sub escortă la Deva a unor tineri inapți pentru serviciul militar, ceea ce a pricinuit satelor respective cheltuieli inutile. Să înceteze asemenea abuzuri.

245. *Oradea, 10 aprilie 1848.* Capitlul din Oradea către vicecomitele comitatului Bihor. Solicită intervenția autorităților comitatense în vederea liniștirii spiritelor agitate ale țăranilor. La Tămășeu, sătenii ocupă fînațele și pămînturile arătoare alodiale, inclusiv cele pentru cultivarea cînepii și le împart între ei.

246. *Sibiu, 10 aprilie 1848.* Extras din procesul verbal al Universității săsești. Se consemnează informația cetățenilor Carl Pfaffenhuber și Joseph Schuller din Orăștie furnizată Universității, potrivit căreia adunarea din localitate a avut un caracter de „răscoală”. Cu prilejul desfășurării ei a fost amenințată ordinea publică și au avut loc manifestații antihabsburgice.

247. *Cluj, 10 aprilie 1848.* Comitele suprem al comitatului Dăbîca, Jósika Lajos, către guvernatorul Transilvaniei. Îl anunță că în noile împrejurări nu mai poate face față funcției sale. De aceea roagă să i se accepte demisia.

248. *Zalău, 10 aprilie 1848.* Vicecomitele comitatului Solnocul de Mijloc către primul ministru al Ungariei. Îi raportează despre agitațiile țărănești antinobiliare, care au avut loc în Cehul Silvaniei și Ulciug. Liniștea a fost restabilită însă între timp în comitat.

249. *Timișoara, 10 aprilie 1848.* Proclamația Magistratului din Timișoara către preoții și notarii comunali. Preoților de diferite confesiuni despărțiți altă-

dată prin intoleranță le este oferită acum pacea prin proclamarea libertății și egalității de către Dietă. Se va îmbunătăți și soarta notarilor, care au trăit împreună cu țăranii în „mizerie și sărăcie“. Dieta a legiferat desființarea relațiilor urbariale, suportarea comună a îndatoririlor obștești și altele. Se va folosi mai echitabil decât în trecut venitul național. Tocmai de aceea preoții și notarii ar trebui să sprijine guvernul provizoriu și noile principii de guvernământ.

250. Zlatna, 10 aprilie 1848. Avocatul Petre Dobra către concetățenii săi. Arată că nu poate participa la adunarea de la Deva din 12 aprilie. Nu poate participa nici Buteanu. Îi îndeamnă pe concetățenii săi să aștepte în liniște rezolvarea problemelor fundamentale pe cale legală și să nu se preocupe decât de fericirea țării și de cauza națiunii. La adunarea de la Zlatna s-a pus în discuție petiția ce urma să fie înaintată viitoarei Diete de către națiunea română. Proiectul petiției ar trebui să sublinieze, că românii condiționau uniunea de recunoașterea lor ca națiune și de desființarea raporturilor urbariale. Sfătuiește să se aleagă delegații, care să înmîneze Dietei doleanțele românilor.

251. Sibiu, 10 aprilie 1848. Profesorul Nicolae Bălășescu către redactorul „Gazetei de Transilvania“, G. Bariț. Îl informează despre noutățile din Sibiu. Episcopul Șaguna se găsește în comitatul Hunedoara. De acolo se va îndrepta spre Karlowitz și Viena. Dieta se va întruni la Sibiu și nu la Cluj, pentru a se evita ciocnirile între partidele nobiliare. Unii nobili sînt împotriva uniunii. La Sibiu mulți români s-au înrolat în garda cetățenească. În schimb la Mediaș și Rupea românii s-au pronunțat împotriva gărzilor.

252. București, 29 martie/10 aprilie 1848. Profesorul August Treboniu Laurian către redactorul „Gazetei de Transilvania“, G. Bariț. Îndeamnă la acțiune în vederea obținerii drepturilor naționale pentru români. Dezaprobă pasivitatea episcopilor. Autoritățile țariste încurajează reacțiunea din Țara Românească. Dă o listă a abonaților cărora „Gazeta de Transilvania“ nu le-a sosit la timp. Își exprimă satisfacția pentru ieșirea de la cenzură a tomului IV din „Magazin istoric pentru Dacia“.

253. Sibiu, 10 aprilie 1848. Tezaurarul Mikó Imre către soția sa. În scrie că la Sibiu a început organizarea găzii cetățenești. Din ea nu pot face parte însă funcționarii, personalul camerei și al comandamentului general, întrucît formula de jurămint cere credință față de sași. Speră că cercurile din Viena vor ține cont de guvernatorul Teleki, care a declarat că-și va prezenta demisia, dacă pînă în luna mai nu va fi convocată Dieta. Perspectiva separării finanțelor maghiare de cele austriece și eventuala desprindere a Lombardiei și Galiei de monarhie îl determină să exprime părerea că cei ce au bancnote mai multe, nu ar strica să le preschimbe.

254. Bratislava, 10 aprilie 1848. Baronul Wesselényi Miklós către administratorul Kis Károly. Își exprimă regretul că scrisoarea de acreditare n-a sosit la timp la Bratislava. Din această cauză n-a putut participa la lucrările Dietei. La Pesta s-a organizat în cinstea sa o manifestație de simpatie, la care au luat parte 25—30 000 de oameni. După sosirea sa la Bratislava s-a refăcut proiectul redactat anterior în problema uniunii. Astfel refăcut, a fost dezbătut și acceptat de cele două camere ale Dietei. Înaintat sub formă de lege la Viena, a fost modificat în sensul acceptării lui de către Dieta transilvăneană. Vinovat de modificare ar fi Jósika Samu, care se opune uniunii.

255. Cluj, 10 aprilie 1848. Groful Jósika Miklós către baronul Wesselényi Miklós. Comentează evenimentele în curs de desfășurare. Poporul român se va întruni la Blaj. În acest scop s-au mobilizat unități militare și artilerie. Propunerile regale (pentru Dietă) le consideră contradictorii, deoarece prevăd între altele: 1. să se aleagă cancelarul; 2. să fie proclamați românii ca a patra națiune; 3. să se reglementeze relațiile urbariale fără a se pomeni nimic despre desființarea lor; 4. să se discute problema uniunii numai prin dezbateri pro și contra. Agitația sașilor și cea a românilor contra uniunii o consideră separatism. Secuii sînt gata să intervină în număr de 30 000 pentru menținerea ordinii nobiliare existente.

256. Jibou, 10 aprilie 1848. Administratorul de moșie Nagy Lázár către stăpînul său baronul Wesselényi Miklós. Îl informează că la 8 aprilie țăranii din Cehul Silvaniei n-au ascultat îndemnul a trei dregători comitatensi de a rămîne liniștiți și supuși, ci au declarat în unanimitate că nu vor mai presta slujbele iobăgești. Pentru a preveni pericolul izbucnirii unei răzvrățiri, proprietarii Kiss László

și Alexandru Buda i-au asigurat în scris că nu-i vor sili să mai presteze robotele. După exemplul celor din Cehul Silvaniei, iobagii din împrejurimi la fel au refuzat prestarea robotei. În plus, au afirmat că pădurea le-ar aparține. Oamenii care săpau gropile pentru pomi la Jibou, nu s-au mai prezentat la lucru. Există pericolul ca și țăranii dependenți din Jibou să refuze prestarea slujbelor iobăgești. Finalul scrisorii conține informații referitoare la prețul produselor agricole și despre diferite probleme gospodărești.

257. *Dej, 10 aprilie 1848.* Scrisoarea deschisă a nemeșului liberal maghiar Móza Samu adresată primului ministru al Ungariei, Batthyány Lajos. Salută pe membrii noului guvern și îi asigură de adevăratele sale atribute. Atrage atenția asupra acțiunilor subversive ale nobilimii conservatoare din comitatul Solnocul Interior desfășurate în orașul Dej și împrejurimi. Condamna manevrele reacționare ale nobilimii cu orientare conservatoare, care încearcă să se opună transformărilor înnoitoare. În partea finală anunță că la Dej se va constitui garda cetățenească. În piața din centrul Dejului a fost ars ziarul „Múlt és jelen” (Trecut și prezent).

258. *Cluj, 11 aprilie 1848.* Guvernul anunță tuturor autorităților comitatense, scaunale, districtuale și orașenești convocarea Dietei Transilvaniei pentru ziua de 29 mai 1848, la Cluj, conform unui decret din 1692.

259. *Cluj, 11 aprilie 1848.* Guvernatorul Teleki către comitatul Turda. Îi anunță convocarea Dietei și dă asigurări că armata nu va părăsi teritoriul Transilvaniei. Autoritățile civile și militare vor colabora la menținerea ordinii nobiliare interne. Pentru înarmarea gărzilor civile cere să i se comunice numărul puștilor necesare.

260. *Cluj, 11 aprilie 1848.* Guvernatorul Teleki către Mikó Imre, președintele Tezaurariatului. La raportul din 9 aprilie îi răspunde că a luat următoarele măsuri pentru potolirea mișcărilor românilor din Abrud și Cîmpeni: a dat dispoziție comitatului Alba de Jos pentru păstrarea liniștii în domeniul Zlatna; a intervenit pe lângă comandamentul armatei din Sibiu pentru a pune la dispoziția directorului domeniului Zlatnei armele necesare din depozitul militar de la Alba Iulia; a dispus ca armata ce staționează pe teritoriul comitatului Alba de Jos să-i fie trimisă în ajutor aceleiași director, dacă va fi necesar; l-a solicitat pe episcopul unit Ioan Lemeni să meargă la Cîmpeni sau să trimită un canonic cu autoritate pentru a restabili liniștea printre moși.

261. *Viena, 11 aprilie 1848.* Cancelaria aulică către Guberniu. A luat cunoștință de propunerea din 22 martie 1848 de a se acorda anticipat episcopului ortodox Andrei Șaguna un sfert din salariul său anual, echivalent cu 1 000 de florini.

262. *Miercurea Ciuc, 11 aprilie 1848.* Comandamentul regimentului secuiesc către dregătorii scaunului Ciuc. Îi informează despre conflictul dintre tineretul studios din localitate și militarii regimentului grăniceresc. Arestarea tânărului Süket János a avut loc pentru că a jignit un grănicer care stătea de pază. După mărturia locotenentului Kovács, tânărul n-a fost bătut, ci numai muștrat. Consideră juste măsurile luate cu ocazia tulburărilor tineretului.

263. *Caransebeș, 11 aprilie 1848.* Generalul Appel către Comandamentul general din Banat. Informează că în rândurile unităților militare și ale populației civile din Orșova domnește un spirit de atașament față de casa imperială.

264. *Cluj, 11 aprilie 1848.* Comitele suprem al comitatului Cluj, Matskássy Pál, către Guberniu. Pentru prevenirea unor acțiuni revoluționare antinobiliare cere instituirea statariului.

265. *Aiud, 11 aprilie 1848.* Comitele suprem al comitatului Alba de Jos, Bánffy Miklós, către Guberniu. Raportează despre desfășurarea adunărilor românilor de la Abrud și Cîmpeni, conduse de Ioan Buteanu și Simion Balint. Ambele au fost pașnice. Totuși strângerea „poporului neștiutor” în număr mare putea avea urmări periculoase. A trimis pe judele primar și pe vicecomite la fața locului, pentru a explica populației că i se va ușura soarta. N-ar strica însă ca guvernatorul să dea dispoziții celor doi episcopi români să contribuie la liniștirea moșilor. De asemenea, să ia măsuri în vederea potolirii lui Ioan Buteanu și Simion Balint. La adunarea de la Cîmpeni a fost prezent și Avram Iancu. Deși a avut o comportare pașnică, propune chemarea lui la Tîrgu Mureș pentru a fi ocupat cu treburi oficiale.

266. *Braşov, 11 aprilie 1848.* Judele primar al Braşovului, Albrichsfeld, către guvernatorul Teleki. Îl informează despre raporturile dintre români şi saşi. Pentru a preveni o eventuală răscoală, a convocat mai mulţi „români şi greci” cu prestigiu şi le-a explicat că se vor bucura de drepturi egale cu populaţia săsească. Secăreanu şi ceilalţi români calificaţi vor fi primiţi ca practicanţi la Magistrat. Magistratul e de acord să ceară de la comitele saşilor aprobarea ca locurile vacante să fie ocupate de români. Dar românii au cerut numirea imediată a doi dintre ei în Magistrat. În plus, au mai pretins ca după dizolvarea actualei comisii centumvirale, la noua alegere jumătate din membri să fie români. Această pretenţie a respins-o fiind contrară constituţiei săseşti. Deşi a îndemnat la linişte, seara s-au adunat în piaţă cam 600 de români, între care şi cei din Săcele, aşteptând satisfacerea petiţiei prezentată de deputaţii lor. Demonstraţia a fost pusă la cale de avocaţii Bran şi Secăreanu, interesaţi să obţină posturile de senatori supra-numerari.

267. *Zalău, 11 aprilie 1848.* Judele primar din Zalău, Éltető Péter, către guvernatorul Transilvaniei. Îi raportează că liniştea publică n-a fost încă tulburată. Unii dintre locuitorii oraşului sînt îngrijoraţi, deoarece cu ocazia tirgurilor şi cu alte prilejuri, românii „sînt mai veseli decît de obicei”. Ei „nutresc mari speranţe în legătură cu noile evenimente”.

268. *Şimleul Silvaniei, 11 aprilie 1848.* Preşedintele comisiei de recrutare, Gentsi Ignác, către Guberniu. Îi raportează că tinerii nu se prezintă la recrutare. Cere noi dispoziţii.

269. *Viena, 11 aprilie 1848.* Cancelarul aulic Jósika, către guvernatorul Teleki. Îl anunţă că şi-a înaintat demisia, datorită sancţionării legilor privitoare la anexarea Partiumului şi a unirii Transilvaniei cu Ungaria, înainte de hotărîrea Dietei transilvănene. Va rămîne totuşi în funcţie pînă ce demisia îi va fi acceptată de către împărat.

270. *Braşov, 11 aprilie 1848.* Tipograful Johann Gött către Magistratul oraşului Braşov. Confirmă primirea adresei judei primar Albrichsfeld, prin care i s-a adus la cunoştinţă dispoziţia guvernatorului privind menţinerea cenzurii în Transilvania. Nu îndrăzneşte s-o aplice înainte de a-i expune Magistratului temerile sale. Reaminteşte nemulţumirea generală provocată în urmă cu 10 zile de anunţarea unei îngrădiri a libertăţii presei. Agitaţia a fost potolită prin asigurarea că deocamdată nu se va introduce nici o cenzură. Altfel cenzorul Kováts ar fi fost expus la insulte şi i s-ar fi spart geamurile. Agitaţia ar fi putut degenera într-o adevărată răscoală în starea agitată a spiritelor de acum. Publicarea adresei va provoca o furtună de nemulţumiri, atît împotriva judei primar, cît şi a altor slujbaşi înalţi. Guvernatorul îşi va pierde întreaga popularitate în ţară. În caz că nu se va publica, dar se va aplica în continuare cenzura, se va vedea expus, împreună cu cenzorul, la înjurii, deoarece la Braşov se discută cu înfierbîntare despre libertatea presei. În plus nu i-ar rămîne nici un muncitor tipograf, „deoarece toţi ar pleca acolo unde presa ar fi liberă”.

271. *Satu Mare, 11 aprilie 1848.* Avocatul Buday Ignác şi administratorul moşiei episcopale Günther János, către vicecomitele comitatului Satu Mare. Îl informează că la 9 aprilie a avut loc o răscoală antinobiliară în Sătmărel, provocată de instigatori necunoscuţi. Răzvrătiţii au atacat cărţile nemeşeşti şi averile acestora. Instigantul Gyarmati Mihály a fost maltratat şi ameninţat cu moartea. Întrucît violenţele nu au încetat, cer reprimarea lor de către comitat.

272. *Blaj, [înainte de 12 aprilie 1848].* Proclamaţia profesorului Aron Pumnul pentru convocarea adunării din 30 aprilie. Românii erau chemaţi să-şi trimită aleşii la o adunare, care urma să aibă loc în 30 aprilie la Blaj. Fiecare sat să delege cîte doi oameni, fără deosebire de confesiune. Împreună cu preoţii şi protopopii, ei vor decide asupra cererilor naţiunii române, care trebuiau înaintate Dietei. Maghiarii şi saşii erau asiguraţi de sentimentele de stimă ale naţiunii române şi li se cerea reciprocitate de atitudine. Românii se vor strădui să obţină dreptul pe cale legală şi nu „prin sabie”.

273. *Cluj, 12 aprilie 1848.* Guvernatorul Teleki către judele din Braşov. Îi răspunde că oprirea răspîndirii broşurii interzise *Hunnia Fülgetlensége* este imposibilă în condiţiile actuale. Proprietarii librăriilor să fie îndrumaţi să reţină numele persoanelor care o cumpără. Atrage atenţia că pentru Transilvania nu s-a emis o lege privind libertatea presei. În consecinţă, cenzura rămîne în continuare

în vigoare. Cenzorii au primit dispoziții să o exercite într-o formă cît se poate de moderată.

274. *Viena, 12 aprilie 1848.* Cancelarul aulic Jósika, către guvernatorul Teleki. Îi informează că împreună cu generalul Puchner dispun de puteri depline pentru a lua măsuri necesare menținerii ordinii publice constituite. Guvernatorul va avea la dispoziție primele două batalioane ale regimentelor secuiești. A intervenit pentru anularea ordinului de plecare din Transilvania a primului batalion din regimentul Sivkovich. În locul lui va fi dislocat un batalion al regimentului Carl Ferdinand.

275. *Dobra, 12 aprilie 1848.* Episcopul Andrei Șaguna către guvernatorul Teleki. Îi aduce la cunoștință că a vorbit poporului din localitățile hunedorene învecinate cu comitatele Caraș și Arad, îndemnîndu-l la liniște. Poporul l-a asigurat că va aștepta cu răbdare ușurarea obligațiilor iobăgești. Chiar și în comunele unde a auzit plîngerii împotriva celor 3 zile de robotă săptămînală speră că țăraniilor vor avea o comportare liniștită. Se impune însă ca domnii de pămînt și funcționarii să nu întărească spiritele prin pretenții „exagerate”. În anexă dă lista localităților vizitate.

276. *Sighișoara, 12 aprilie 1848.* Primarul Sighișoarei, Sternheim, către Universitatea săsească. Informează că la 3 aprilie Magistratul Sighișoarei a primit o adresă din partea orașului Odorheiu Secuiesc, prin care era solicitat să se pronunțe în problema uniunii. Condiționează uniunea de asigurarea drepturilor sașilor. Consideră prematură o hotărîre înainte de convocarea Dietei. Nu este de acord ca deputații să primească depline puteri pentru a se pronunța în numele mandatarilor în problema uniunii. Nu este de acord nici cu faptul că Universitatea săsească a indicat unei comisii obligația de a preciza atitudinea populației săsești în această problemă. Astfel de chestiuni revin districtelor care trebuie să delibereze chibzuit asupra argumentelor pro și contra uniunii.

277. *Brașov, 12 aprilie 1848.* Guberniul Transilvaniei către Magistratul orașului Brașov. Îi aduce la cunoștință că a interzis populației românești să participe la adunarea de la Blaj. Magistratul comunică interdicția protopopilor Ioan Popasu, Petru Duma și substitutului Alexe Verza. Inspectorii districtelor sînt îndemnați să împiedice populația românească să-și trimită delegați la Blaj.

278. *Brașov, 12 aprilie 1848.* Magistratul orașului Brașov salută cu satisfacție extinderea drepturilor civile și politice asupra românilor. Un manifest al Universității săsești în acest sens a fost trimis vecinătăților, breslelor, preoților, învățătorilor, cazinoului și inspectorilor districtuali.

279. *Deva, 12 aprilie 1848.* Comitele suprem al comitatului Hunedoara, Vasile Nopcea, către guvernatorul Teleki. În numele adunării comitatense cere ca grănicerii să nu părăsească Transilvania. Cere de asemenea ca soldații transilvăneni aflați în alte provincii ale monarhiei să fie rechemati în Transilvania.

280. *Carei, 12 aprilie 1848.* Vicecomitele comitatului Satu Mare, Gabányi Sándor, către guvernul Ungariei. Raportează despre cercetările întreprinse în legătură cu acțiunile țăranilor din Moftinul Mic și Sătmărel, referitoare la reocuparea pămînturilor ce le-au fost răpite cu prilejul recentelor comasări. Delegația trimisă la Resigheea nu și-a înaintat încă raportul. La Resigheea a repartizat unități militare represive, deoarece acolo resentimentele antinobiliare se manifestau fățiș. O atitudine antinobiliară similară au manifestat și sătenii din Sătmărel. De aceea va trimite și acolo soldați. Îi sosesc numeroase plîngerii din care rezultă că jelerii ocupă grădinile și curțile moșierești și amenință chiar cu devastarea morilor. Cere sporirea numărului unităților militare represive pe teritoriul comitatului.

281. *Baia Mare, 12 aprilie 1848.* Judele primar al orașului Baia Mare, Srand Pál, către guvernul Ungariei. Raportează despre evenimentele care au tulburat liniștea orașului. La 24 martie, într-o adunare extraordinară, au fost aprobate statutele de funcționare a gărzilor cetățenești. Funcționarii minelor au intervenit pentru a fi admiși și minerii în gărzi. Cererea s-a aprobat. Au și fost înscrși 250 de mineri. Dar cu ocazia alegerii ofițerilor gărzilor, minerii s-au ciocnit cu locuitorii orașului. Ciocnirea s-a datorat faptului că o parte a populației orașului se teme de înarmarea minerilor.

282. *Zalău, 12 aprilie 1848.* Vicecomitele comitatului Solnocul de Mijloc, Bálint Elek, către guvernul Ungariei. Informează că niște agitatori îndeamnă

iobagii din localitățile mai îndepărtate de reședința comitatului să ocupe pământuri nemeșești. Cere un batalion militar represiv.

283. *Zalău, 12 aprilie 1848.* Vicecomitele comitatului Solnocul de Mijloc, Bálint Elek, către locotenența regală a Ungariei. Cere trimiterea armatei represive în comitat, dacă va fi necesar.

284. *Șomcuta Mare, 12 aprilie 1848.* Vicecăpitanul districtului Chioar, Széchenyi Imre, către Consiliul Locotenențial Regal al Ungariei. Raportează că la 10 aprilie a avut loc o adunare populară, unde s-au citit noile legi conform ordinului primului ministru. Cu acest prilej s-a ales o comisie pentru menținerea liniștii și siguranței publice. În plășile districtului au fost trimiși comisari pentru a calma poporul și a-i explica foloasele de pe urma noilor legi.

REGESTENVERZEICHNIS

1. *Wien*, 2. März 1848. Der Hofkanzler Baron Jósika Sámuel an den siebenbürgischen Gouverneur, Grafen Teleki József. Er macht ihn mit den Ereignissen in Frankreich, Italien, Österreich und Ungarn bekannt.

2. *Braşov*, 11. März 1848. Der Gouverneur Teleki an den Magistrat der Stadt Braşov. Es wird diesem befohlen, die Buchhändler Németh und Vajna anzuhalten, alle ihre Druckerzeugnisse der Zensur vorzuzeigen.

3. *Oradea*, 14. März 1848. Der Oberspan des Bihorer Komitats, Beöthy Ödön, an den Baron Wesselényi Miklós. Es werden diesem die politischen Ereignisse aus Oradea berichtet.

4. [*Blaj*, 10.—15. März 1848.] Der Redakteur der rumänischen Zeitung „Organul luminării“ aus Blaj, der Kanoniker Timotei Cipariu, an den Redakteur der „Gazeta de Transilvania“ aus Braşov, George Bariţ. Er berichtet ihm über die Abonnemente des „Organul luminării“ und über die revolutionären Ereignisse in Paris.

5. *Buda*, 16. März 1848. Der Vizepräsident der königlichen Statthalterei aus Buda, Graf Zichy Ferenc, an die Führung des Komitats Satu-Mare und der Stadt Baia Mare. Sie werden über die Pressefreiheit und die Grenzen der Zensur benachrichtigt.

6. *Cluj*, 16. März 1848. Der orthodoxe Bischof von Sibiu, Andrei Şaguna, an das siebenbürgische Gubernium. Er dankt diesem für die ihm erteilte Unterstützung bei seiner Wahl zum Bischof und versichert es, ihm auch weiterhin zu Diensten zu stehen.

7. *Brincovenesti*, 16. März 1848. Der Stuhlriether Boér Elek an das Komitat Turda. Er berichtet über einen Zwischenfall des Adligen Vágner György und seiner Sadler aus Lunca Arieşului.

8. *Wien*, 16. März 1848. Der Hofagent Friedrich Sachsenheim an die Sächsische Universität. Er berichtet über die Abdankung des Prinzen Metternich und über die Ereignisse aus Wien. Weiter schlägt er Reformen für die Neugestaltung der sächsischen Universität vor.

9. *Sebeş*, 16. März 1848. Der rumänische Gerichtssekretär von Orăştie, Simion Balomiri, an den Redakteur der „Gazeta de Transilvania“, G. Bariţ. Er verständigt ihn über die getroffenen Maßnahmen für die Absendung eines Pakets mit dem Magazin istoric des A. T. Laurian nach Timişoara.

10. *Bratislava*, 17. März 1848. Der Ministerpräsident Ungarns, Graf Batthyány Lajos, an die Komitate und übrigen Verwaltungsbehörden aus Ungarn und aus dem Westen Siebenbürgens. Er richtet an sie eine Rundschrift, in welcher er sie auffordert, bei der Aufrechterhaltung der gegebenen öffentlichen Ordnung behilflich zu sein.

11. *Blaj*, 17. März 1848. Der griechisch-katholische Bischof von Blaj, Ioan Lemeni, an das siebenbürgische Gubernium. Er bittet dieses, die Rückkehr der Griechisch-Katholischen aus Cobor zur Orthodoxie zu verhindern.

12. *Wien*, 18. März 1848. Der Hofkanzler Jósika an den Gouverneur Teleki. Er befürchtet, daß die revolutionären Ereignisse aus Wien und Pest auch Siebenbürgen beeinflussen würden und macht diesbezüglich Vorschläge.

13. *Timişoara*, 18. März 1848. Der Vizegespan des Komitats Timiş, Ambrózy György, an den Palatin von Ungarn, den Prinzen Stefan. Er berichtet über jene

Ereignisse aus Timișoara, die auf die Aufhebung der Zensur und Einführung der Pressefreiheit folgten.

14. *Timișoara*, 18. März 1848. Das Protokoll der außergewöhnlichen Sitzung in Timișoara am 18. März. Die Teilnehmer dieser Sitzung haben sich für die Annahme der 12 Punkte der Proklamation der Pester Jugend vom 15. März und für die Aufrechterhaltung der Ordnung im Komitat Timiș zu sorgen, entschlossen.

15. *Timișoara*, 18. März 1848. Enthält die Proklamation, die von der Volksversammlung in Timișoara, am 18. März angenommen wurde, und sich auf die 12 Punkte der Proklamation der Jugend aus Pest bezieht. Es werden ferner Maßnahmen zur Bewahrung der Ruhe und Ordnung im Komitat Timiș genommen.

16. *Bratislava*, 19. März 1848. Der Ministerpräsident Ungarns, Batthyány Lajos, an die hohen Beamten der Komitate. Es wird ihnen befohlen, Maßnahmen zur Aufrechterhaltung der öffentlichen Ordnung einzuleiten.

17. *Bratislava*, 19. März 1848. Das Rundschreiben des Bischofs Panteleimon Zivkovič an den Klerus und die Gläubigen des orthodoxen Bistums von Timișoara. Es fordert sie auf, in Ruhe auf die neuen Rechte und Freiheiten des Kaisers zu warten.

18. *Bratislava*, 19. März 1848. Der Abgeordnete Kende Zsigmond an das Komitat Satu-Mare. Es wird vorgeschlagen, die Proklamation der Pester Jugend sowie auch die Gesetze des Landtags aus Bratislava zu verbreiten. Zur gleichen Zeit wird die Gründung der Bürgergarden zur Aufrechterhaltung der Ordnung vorgeschlagen.

19. *Bratislava*, 19. März 1848. Der konservative Adelige Matskási Antal an den Hofrat Baron Apor Lázár. Er gibt seiner Befürchtung Ausdruck, daß der Adel nach der Aufhebung der Leibeigenschaft nicht entschädigt werden könnte, und erklärt sich gegen die Vereinigung Siebenbürgens mit Ungarn.

20. *Wien*, 20. März 1848. Der Ministerpräsident Österreichs, Graf Kolowrat, an den Kaiser Ferdinand. Er macht ihn auf die unsichere Lage aufmerksam, die in Siebenbürgen, Partium, sowie in den Gebieten der Militärgrenze durch die Ernennung einer provisorischen ungarischen Regierung entstand.

21. *Cluj*, 20. März 1848. Der Gouverneur Teleki an den Hofkanzler Jósika. Er macht ihm das Gesuch der adeligen liberalen Opposition in Siebenbürgen, das an jene in Ungarn gerichtet ist und sich um die Union Siebenbürgens handelt, bekannt.

22. *Lugoș*, 20. März 1848. Die Sitzungsprotokolle des Adelrates aus dem Komitat Caraș. Die 12 Punkte der Proklamation der Pester Jugend werden von den Teilnehmern angenommen, man entscheidet sich für die Ausdehnung des Wahlrechtes auch auf die Nichtprivilegierten und wählt einen Ausschuß zur Beaufsichtigung der gebildeten öffentlichen Ordnung.

23. *Timișoara*, 20. März 1848. Der Aufruf des Stadtrates aus Timișoara an die Bevölkerung. Er dankt für die friedliche Haltung der Bevölkerung, bei den letzten Ereignissen und fordert sie auf, auch weiterhin die öffentliche Ordnung zu achten.

24. *Sibiu*, 8./20. März 1848. Der Kanzelist Ioan Ritter aus Pușcariu an den Redakteur der „Gazeta de Transilvania“, G. Bariț. Er informiert ihn über die letzten Nachrichten, die nach Sibiu gelangten und sich auf die Revolution in Wien beziehen, sowie auch über die Haltung der Sachsen der Vereinigung Siebenbürgens mit Ungarn gegenüber.

25. *Moșna*, 20. März 1848. Der liberale evangelische Pfarrer Stephan Ludwig Roth an den Redakteur der „Gazeta de Transilvania“, G. Bariț. Er entfaltet darin seine Meinung bezüglich der Notwendigkeit der Verständigung unter den Nationalitäten.

26. *Wien*, 20. März 1848. Der konservative Baron Petrichevich Horváth János an seinen Schwager, den Gubernialrat Baron Bornemisza János. Er schreibt ihm: über die Wiederherstellung der öffentlichen Ordnung in Wien; die Notwendigkeit einer Solidarität der konservativen adeligen Partei Siebenbürgens; die Einleitung von Vorbeugemaßnahmen gegen revolutionäre Bewegungen, welche die Interessen des Adels gefährden könnten.

27. Cluj, 21. März 1848. Der Gouverneur Teleki an den Hofkanzler Jósika. Er berichtet über die Unruhen in Cluj von 20.—21. März.

28. Blaj, 21. März 1848. Der Domherr Iosif Many an den Redakteur der „Gazeta de Transilvania“, G. Bariț. Er informiert Bariț über die Ernennung eines neuen Kapitulardchanten zu Blaj, und bittet ihn, die Zeitung, deren Redakteur er ist, regelmäßig den hiesigen Mönchen zu schicken.

29. Cluj, 22. März 1848. Das siebenbürgische Gubernium an die Beamten der Komitate, Stühle, Kreise und Städte. Es schickt ihnen ein Rundschreiben, aus welchem hervorgeht, daß die Urbarrallasten bis zur Einführung der Urbarrallregelungen in Kraft bleiben.

30. Cluj, 22. März 1848. Der Gouverneur Teleki an den Hofkanzler Jósika. Er berichtet diesem, daß sich die Rekrutierungen in Cluj in Ruhe vollziehen.

31. Bratislava, 22. März 1848. Das Rundschreiben des ungarischen Ministerpräsidenten Batthyány Lajos an den Vizegespan des Komitats Bihor, Sántha György. Er macht ihn auf die Gefahren aufmerksam, die eine falsche Auslegung der von dem ungarischen Landtage angenommenen Reformen nach sich ziehen könnte. Außerdem macht er ihm Vorschläge für die Aufrechterhaltung der öffentlichen Ordnung.

32. Sibiu, 22. März 1848. Der Oberkommandierende der siebenbürgischen Armee, General Puchner, an das militärische Generalkommandament im Banat. Er teilt ihm mit, daß er, auf Ansuchen des Gouverneurs Teleki, auf die Abordnung eines Bataillons des Infanterieregimentes Baron Sivkovich von Siebenbürgen in das Banat verzichtete.

33. Braşov, 22. März 1848. Der General Wohlnhoffer an den General Puchner. Er berichtet ihm über die Errichtung einer Bürgergarde in Braşov, sowie über eine von den Rumänen eingereichte Bittschrift, in welcher sie gleiche zivile Rechte mit den Sachsen verlangen.

34. Caransebeş, 22. März 1848. Der Oberst Chavanne an das Armee-Generalkommando im Banat. Es wird auf den revolutionären Geist aufmerksam gemacht, der sich besonders in Lugoj und Timișoara nach den dort stattgefundenen Volksversammlungen bemerkbar machte.

35. Braşov, 22. März 1848. Der Bürgermeister von Braşov, Johann Albrichsfeld, an den Gouverneur Teleki. Er bittet um die Wiederbelebung der Bürgergarde, die schon im Jahre 1809 in Braşov gegründet wurde.

36. Arad, 22. März 1848. Aufruf an die Bevölkerung Arads, um sich in die Bürgergarde einzurollen, und somit die Aufrechterhaltung der öffentlichen Ordnung zu garantieren.

37. Olosig, 22. März 1848. Aufruf des Vizegespanns des Komitats Bihor an die rumänischen Leibeigenen. Er fordert sie auf, in Ruhe die Befreiung und die Verteilung des Grundbesitzes auf gesetzlichem Wege zu erwarten.

38. Timișoara, 22. März 1848. Der Vizegespan des Komitats Timis, Ambrózy György, an den Ministerpräsidenten Ungarns, Batthyány Lajos. Berichtet, daß anlässlich der Volksversammlungen vom 17.—22. März im Komitat die öffentliche Ruhe bewahrt wurde.

39. Baia Mare, 22. März 1848. Die Wortträger der Bürger von Baia Mare, Vinterhalter Jakab und Villás János, an den Stadtrat. Sie drücken ihm im Namen der Bürger ihre Freude über die Gewährung der Pressefreiheit aus.

40. Cluj, 23. März 1848. Der Bürgermeister der Stadt Cluj, Grois Gusztáv, an den Gouverneur Teleki. Er macht ihn auf die durch die Zirkulation und den Eintauch der Geldscheine hervorgerufenen Schwierigkeiten aufmerksam.

41. Dej, 23. März 1848. Der Obergespan des Komitats Solnocul Interior, Kozma Imre, an den Gouverneur Teleki. Verlangt Verstärkungen für die Aufrechterhaltung der öffentlichen Ordnung in der Stadt Dej.

42. Arad, 23. März 1848. Der erste Vizegespan des Komitats Arad, Török Gábor, an den Obergespan des Komitats Hunedoara, Vasile Nopcea. Bittet, über mögliche revolutionäre Handlungen der Leibeigenen, die infolge der Nachricht über die Abschaffung der Feudalverpflichtungen im Nachbarkomitat Cenad ausbrechen könnten, informiert zu werden.

43. *Wien, 23. März 1848.* Der Hofkanzler Jósika an den Gouverneur Teleki. Teilt seine Meinung mit, daß durch die Maßnahmen des Landtages von Bratislava der ungarische Adel „vernichtet“ wurde, da in Siebenbürgen die Voraussetzungen geschaffen seien, die wirtschaftliche und politische Vorherrschaft zugunsten der Rumänen und Sachsen zu verlieren.

44. *Cluj, 24. März 1848.* Der Gouverneur Teleki an den Hofkanzler Jósika. Teilt mit, daß er sich den erhaltenen Weisungen gefügt und Maßnahmen getroffen hat, die öffentliche Ordnung in Siebenbürgen aufrechtzuerhalten und möglichen revolutionären Handlungen der rumänischen Leibeigenen vorzubeugen.

45. *Cluj, 24. März 1848.* Der Gouverneur Teleki an die Oberspäne, königlichen Stuhlrichter, Bezirkshauptmannschaften und Bürgermeister. Verordnet, die Aufrechterhaltung der öffentlichen Ordnung zu sichern.

46. *Cluj, 24. März 1848.* Der Gouverneur Teleki an den griechisch-katholischen Bischof Joan Lemeni. Bittet, sich mit dem Kanoniker Timotei Cipariu nach Cluj zu begeben.

47. *Cluj, 24. März 1848.* Der Gouverneur Teleki an den orthodoxen Bischof Andrei Şaguna. Fordert ihn auf, an der Beruhigung der Gläubigen mitzuwirken und folglich nicht nach Wien zu fahren.

48. *Cluj, 24. März 1848.* Der Gouverneur Teleki an die Zeitungs- und Büchzensoren. Macht sie aufmerksam, nur diejenigen Artikel und Bücher, welche die Religion, die Moral und die Person des Herrschers angreifen, zu verfolgen.

49. *Cluj, 24. März 1848.* Das Gubernium Siebenbürgens an den Vorstand der Provinzialkasserialfiliale und an das Dreißigstamt. Verordnet, die Geldscheine ohne weiteres gegen Silbermünzen einzutauschen, um Unordnungen zu vermeiden.

50. *Cluj, 24. März 1848.* Der Gouverneur Teleki an den Obergespan des Komitats Solnocul Interior. Ist mit den getroffenen Maßnahmen einverstanden, macht ihn aber aufmerksam, ja keine Unzufriedenheiten hervorzurufen.

51. *Sibiu, 24. März 1848.* Der General Puchner an den Gouverneur Teleki. Bringt zur Kenntnis, daß er über die Bildung einer Bürgergarde in Braşov informiert sei, doch mit den angewandten Verfahren nicht einverstanden ist.

52. *Sibiu, 24. März 1848.* Der Kameralsekretär Gyergyai Sámuel an den Gouverneur Teleki. Berichtet, daß in Sibiu Plakate ohne amtliche Genehmigung, wie auch ein Zeitungsartikel ohne Genehmigung der Zensur erschienen sind.

53. *Sibiu, 24. März 1848.* Der Zunftinspektor Johann Matthias an den Bürgermeister der Stadt Sibiu. Weist auf die Gründe hin, welche die Produktionserhöhung und die Anregung des Handels Siebenbürgens mit der Moldau und der Walachei hemmen.

54. *Baia-Mare, 24. März 1848.* Der Bürgermeister der Stadt Baia Mare an das Komitat Maramureş. Informiert, daß in der Volksversammlung vom 23. März die Teilnehmer den 12 Punkten der Pester Proklamation beistimmten und die Bildung von Bürgergarden beschlossen haben.

55. *Arad, 24. März 1848.* Der Administrator des Komitats Arad, Faschó József, an den Palatin Ungarns. Berichtet über die Manifestationen aus Arad vom 18.—24. März; über die getroffenen Maßnahmen zur Aufrechterhaltung der öffentlichen Ordnung; über die revolutionären Versuche der Leibeigenen, die von ihnen entrissenen Bodenbesitzungen wieder in Besitz zu nehmen.

56. *Arad, 24. März 1848.* Der erste Vizegespan des Komitats Arad, Török Gábor, an den Ministerpräsidenten Ungarns, Batthyány Lajos. Bringt die getroffenen Maßnahmen zur Aufrechterhaltung der öffentlichen Ordnung zur Kenntnis.

57. *Wien, 24. März 1848.* Der Vizegespan des Komitats Timiş, Ambrózy Lajos, an den Palatin Ungarns. Meldet seinen Rücktritt aus dem Amte als Vizegespan als Folge der begangenen Gesetzwidrigkeiten.

58. *Wien, 24. März 1848.* Der Hofkanzler Jósika an den Gouverneur Teleki. Bringt seine Unruhe über den Einfluß der jungen Revolutionäre aus Pest auf die Batthyány—Regierung zum Ausdruck und ratet, die Maßnahmen zur Vorbeugung des Ausbruches einer adelfeindlichen Revolution in Siebenbürgen zu vermehren.

59. *Sibiu, 24.—25. März 1848.* Der Aufruf Simion Bărnuțius an das rumänische Volk. Fordert, sich in der Unionsfrage in einem Nationalkongreß und im Landtage von Siebenbürgen, nur nach der Anerkennung des rumänischen Volkes als politische Nation und nach der Abschaffung der Leibeigenschaft zu äußern.

60. *Cluj, 25. März 1848.* Der Gouverneur Teleki an den Königsrichter des Stuhls Mureș, Grafen Tholdalagi Ferenc. Empfiehlt, das Zusammentreten der Stuhlsversammlung zu genehmigen, falls deren Verbot Unruhen verursachen könnte.

61. *Cluj, 25. März 1848.* Der Gouverneur Teleki an den Stellvertreter des Obergespanns des Komitats Crasna. Fordert ihn auf, die öffentliche Ruhe aufrecht zu erhalten und äußert sich gegen die Beschickung des ungarischen Landtages mit Deputierten dieses Komitats.

62. *Orșova Veche, 25. März 1848.* Der Major Eisler an das Oberkommando des rumänischen Grenzregiments aus dem Banat. Versichert, daß die revolutionären Unruhen aus Pančevo und Zemun [beide in S.F.R. Jugoslawien] sich nicht auch nach Lugoj ausgebreitet haben.

63. *Sebeș, 25. März 1848.* Der Königsrichter aus Sebeș, S. Meister an den Sachsengrafen Fr. Salmen. Schlägt vor, die Unionsfrage im Rahmen der Sächsischen Universität offen zu besprechen und Maßnahmen zur Sicherung der öffentlichen Ordnung zu treffen.

64. *Carei, 25. März 1848.* Der Vizegespan des Komitats Satu-Mare, Gabányi Sándor, an den Ministerpräsidenten Ungarns, Batthyány Lajos. Teilt mit, daß in Carei und Satu-Mare die Ereignisse vom 15. März zu Pest gefeiert, und die Bildung von Bürgergarden beschlossen wurde.

65. *Lugoj, 25. März 1848.* Der Vizegespan des Komitats Caraș, Jakabffy Kristóf, an den Ministerpräsidenten Ungarns, Batthyány Lajos. Berichtet über die Unruhen aus Lugoj vom 19.—25. März und über die Bildung eines Ausschusses für die Aufrechterhaltung der öffentlichen Ordnung im Komitat.

66. *Sighișoara, 25. März 1848.* 138 Bürger der Stadt Sighișoara wenden sich an die Sächsische Universität mit dem Vorschlag, die Männer zwischen 20—55 Jahren zu bewaffnen, und bemängeln die sächsische Bürokratie.

67. *Tîrgu Mureș, 25. März 1848.* Der Kanzelist Papiu Ilarian berichtet über die Ereignisse in Tîrgu Mureș, die infolge der revolutionären Nachrichten stattgefunden haben.

68. *Cluj, 26. März 1848.* Der Gouverneur Teleki an den Bürgermeister von Brașov. Bittet um den Plan der Bildung von Bürgergarden und verordnet, die unbegründeten Gerüchte über die Wegführung der Armee aus Siebenbürgen zu bekämpfen.

69. *Cluj, 26. März 1848.* Der Gouverneur Teleki an General Puchner. Verständigt ihn, daß die Errichtung von Bürgergarden aufgrund einer Gubernialverordnung von 1809 gemacht wird.

70. *Brașov, 26. März 1848.* Der Magistrat der Stadt Brașov an den Gouverneur Teleki. Teilt mit, daß in Brașov die von Táncsics geschriebene Broschüre „Hunnia fűgetlensége“, die eingezogen werden mußte, nicht existiert.

71. *Bela Crkva [S.F.R. Jugoslawien], 26. März 1848.* Der Bürgermeister Khyo an das Militärgeneralkommando im Banat. Berichtet über die getroffenen Maßnahmen für die Aufrechterhaltung der öffentlichen Ordnung und drückt seine Bedenken über mögliche Unruhen, an denen auch die rumänischen Tagelöhner, die in den Weingärten der Stadt arbeiten, teilnehmen könnten, aus.

72. *Tîrgu Mureș, 26. März 1848.* Der Königsrichter des Stuhls Mureș, Graf Tholdalagi Ferenc an den Gouverneur Teleki. Berichtet über das Verhalten Papiu Ilarians in der Versammlung der Jugend in Tîrgu Mureș, wo dieser das Unterschreiben der Bittschrift von der Anerkennung der Rumänen als Nation und der Abschaffung der Leibeigenschaft bedingt hat. Außerdem berichtet er über das Verhalten der szekler Kanzelisten.

73. *Sebeș, 26. März 1848.* Der Königsrichter aus Sebeș, S. Meister, an den Sachsengrafen Fr. Salmen. Teilt seine Meinung mit, daß die politische Revolution beendet sei und nur noch dem Zweck diene, das Problem der Vereinigung Siebenbürgens mit Ungarn aufzuwerfen. Hingegen droht weiterhin der Ausbruch einiger revolutionären Aktionen seitens der Leibeigenen und Proletarier.

74. *Deva*, 26. März 1848. Der Obergespan des Komitats Hunedoara, Vasile Nopcea, an den Gouverneur Teleki. Verlangt Militär, um mögliche adelfeindliche revolutionäre Handlungen der Leibeigenen zu unterdrücken, die infolge der Nachricht über die Abschaffung der Leibeigenschaft im Nachbarkomitat Cenad ausbrechen könnten.

75. *Sighet*, 26. März 1848. Der Vizegespan des Komitats Maramureş, Gabriel Mihali, an den ungarischen Ministerpräsidenten Batthyány Lajos. Er benachrichtigt ihn, daß man den Regierungsanweisungen bezüglich der Aufrechterhaltung der Ordnung Folge geleistet hat.

76. *Cluj*, 26. März 1848. Der Gouverneur Teleki an den Hofkanzler Jósika. Er sendet ihm eine Denkschrift über die Lage in Siebenbürgen, damit diese nachher an den Monarchen weitergeleitet werde.

77. *Wien*, 26. März 1848. Der Hofkanzler Jósika an den Gouverneur Teleki. Es beunruhigt ihn der mögliche Einfluß der Ereignisse aus Österreich und Ungarn auf Siebenbürgen. Auch das Verlangen der Tschechen, die Gleichheit ihrer Sprache mit der deutschen Sprache anzuerkennen, könnte ebenfalls einen schlechten Einfluß ausüben.

78. *Sibiu*, 14./26. März 1848. Der junge Absolvent der Rechte, Ioan Puşcariu, an den Redakteur der „Gazeta de Transilvania“, G. Bariţ. Er bittet ihn, ihm bei der Erlangung eines Stipendiums in Deutschland behilflich zu sein. In der Fortsetzung entwickelt er seine Meinung über die Notwendigkeit der Rumänen, sich auch an dem politischen Kampfe zu beteiligen, um sich die Rechte zu erringen und als Nation anerkannt zu werden.

79. *Jibou*, 26. März 1848. Der Baron Wesselényi Miklós an den Baron Wesselényi Ferenc. Er benachrichtigt ihn über seine bevorstehende Reise nach Bratislava und berichtet ihm über die neuesten Ereignisse aus Cluj.

80. *Dej*, 26. März 1848. Der Verwalter Ferentzi Károly an den Pfarrer Antalfi Boldizsár aus Turda. Er berichtet ihm über die Unruhen in Dej, die deshalb ausbrachen, weil der dortige Stuhlrichter die Abhaltung einer Volksversammlung untersagte.

81. *Cluj*, 27. März 1848. Der Gouverneur Teleki an den Generalen Puchner. Er benachrichtigt ihn über die Ereignisse im Komitat Hunedoara: Aufgrund eines Berichtes des dortigen Obergespanns wird Militär für dieses Komitat verlangt, damit man einer eventuellen revolutionären adelgegnerrischen Bewegung Herr werden könne. Dieses wäre notwendig, weil auf die dortigen rumänischen Grenzer diesbezüglich kein Verlaß wäre.

82. *Cluj*, 27. März 1848. Der Gouverneur Teleki an den Vizegespan des Stuhls Mureş, Graf Tholdalagi Ferenc. Er bestätigt ihm, daß er seinen Bericht bezüglich der Tätigkeit der jungen Kanzelisten der königlichen Tafel und jenen bezüglich der Bewegungen aus der Stadt und des ganzen Stuhls erhalten habe.

83. *Cluj*, 27. März 1848. Der Gouverneur Teleki an den Assesoren der königlichen Tafel aus Tirgu Mureş, Szentiványi Dániel. Er verlangt von ihm eine Liste mit dem Namen und Geburtsorte der rumänischen Kanzelisten, welche die Stadt verlassen haben.

84. *Caransebes*, 27. März 1848. Der Oberst Chavanne an das Generalkommandament der Truppen im Banat. Er rapportiert über die von Major Eisler getroffenen Maßnahmen zur Sicherheit der Donau. Durch diese versucht man die Ausbreitung der revolutionären Tätigkeit aus Pančevo und Zemun nach Orşova zu verhindern.

85. *Cluj*, 27. März 1848. Der Bürgermeister von Cluj, Grois Gusztáv, macht den Stadtrat mit dem Plan für die Aufrechterhaltung der gegebenen öffentlichen Ruhe und Ordnung bekannt.

86. *Sibiu*, 27. März 1848. Der Magistrat der Kommunität der Stadt Sibiu an die Sächsische Universität. Er bittet diese, eine Loyalitätserklärung von seiten des sächsischen Volkes an den Kaiser zu schicken.

87. *Arad*, 27. März 1848. Der Bürgermeister von Arad, Schärfeneder Ferenc, an den ungarischen Ministerpräsidenten Batthyány Lajos. Er berichtet über die wichtigsten Ereignisse aus Arad in der Zeitspanne 21.—27. März. Unter dem Zwange des Volkes, welches von Advokaten geleitet ist, mußte der Stadtrat freie

Diskussionen billigen. Es herrscht Unzufriedenheit, weil es Schwierigkeiten beim Wechsel der Banknoten gibt.

88. *Socodor, 27. März 1848.* Der Komitatsgeschworene Szabó Imre an den Vizegespan von Arad. Er berichtet diesem, daß die Befreiung der Leibeigenen durch einige Adelligen im benachbarten Komitate Békés [V.R.U.], die Abhängigen aus der Dörfern Socodor, Vărşand, Şiclău, Grăniceri und Alecuş beeinflusste, so daß diese keine, oder nur teilweise Frondienste leisten.

89. *Petrinzel, 27. März 1848.* Der Adelige Péchy Miklós überläßt zeitweise dem Sadler Pál János ein Haus und einige Allodialgründe mit der Bedingung, ihm dafür 3 Wochen zu arbeiten und 20 Rheinflorins, ein Huhn und 10 Eier im Jahre zu geben.

90. *Wien, 27. März 1848.* Der Hofkanzler Jósika an den Gouverneur Teleki. Er teilt ihm neuerdings seine Besorgnis für die Lage in Ungarn und insbesondere für die Auflösung der Fronverpflichtungen mit. Zugleich versichert er ihm, daß in Wien Ruhe herrscht, jedoch die Nachrichten über die Vorgänge in Italien Unzufriedenheit hervorrufen.

91. *Jibou, 27. März 1848.* Der Baron Wesselényi Miklós an den Grafen Denkföld Pál aus Satu-Mare. Er benachrichtigt ihn über die Gefahr, die die rumänischen, ruthenischen und slowakischen Leibeigene für den Adel bilden; schlägt eine Besänftigung derselben durch Mithilfe der Priester vor und befürwortet eine Bewaffnung des Adels und der Bürger.

92. *Jibou, 27. März 1848.* Der Baron Wesselényi Miklós an den Baron Wesselényi Ferenc. Er vertritt die Meinung: man müßte den rumänischen Klerus in Bewegung setzen, um die Leibeigenen zu überzeugen, daß ihre Befreiung sich ebenso wie in Ungarn verwirklichen wird, um so einem revolutionären, adelsfeindlichen Ausbruch vorzugreifen.

93. *Şimleul Silvaniei, 27. März 1848.* Der Baron Wesselényi Miklós an den Schulkurator Kis Károly aus Jibou. Um die Unzufriedenheit der Leibeigenen zu besänftigen, schlägt er vor: sich der Zusammenarbeit des rumänischen Klerus zu versichern; zur Bewaffnung der Adelligen und Bürger zu treten; der Adel möge den abhängigen Bauern Zugeständnisse machen. Zu diesen aufgezählten Punkten hätte er auch auf seinen eigenen Domänien gegriffen.

94. *Cluj, 27.—28. März 1848.* Eine Flugschrift der rumänischen Jugend aus Cluj, die von Ioan Buteanu, Florian Micaş und Ioan Suciu verfaßt wurde. Es wird darin die Notwendigkeit der Wiederherstellung der politischen und zivilen Rechte der rumänischen Nation unterstrichen.

95. *Cluj, 28. März 1848.* Der Gouverneur Teleki an die szekler Stühle und Komitate. Er teilt ihnen mit, daß er den Kaiser in einem Gesuch um eine je chere Abhaltung des Landtages gebeten habe. Der Landtag muß jenes Instrument sein, das die Aufrechterhaltung der öffentlichen Ruhe und der adeligen Ordnung sichern soll.

96. *Cluj, 28. März 1848.* Der Gouverneur Teleki an den Bürgermeister von Sibiu, General Puchner und an den Zensor Gyergyai Sámuel. Er verlangt von ihnen, daß sie die Anwendung der Zensur sowohl in Falle des „Siebenbürger Boten“ als auch der Buchhandlung Hochmeister sichern mögen.

97. *Sibiu, 28. März 1848.* General Puchner an das siebenbürgische Gubernium. Er schlägt die Überweisung der Ecaterina Varga aus dem Gefängnis von Aiud nach Tirgu Mureş und nicht nach Alba Iulia vor, da in letzterem die Bewachung beschwerlich wäre.

98. *Braşov, 28. März 1848.* Der Entwurf eines Briefes des rumänischen Bürgertums an den Magistrat aus Braşov. Sie erklären sich bereit, mit dem sächsischen Bürgertum zusammenzuarbeiten, machen dieses jedoch von der Verleihung von zivilen und politischen Rechten für die Rumänen abhängig.

99. *Zam, 28. März 1848.* Der Obergespan des Komitats Hunedoara, Vasile Nopcea, an den Gouverneur Teleki. Er versichert ihm, alle Maßnahmen zur Verhütung eines möglichen Ausbruchs einer Revolte unter dem Einfluß der benachbarten Komitate Caraş und Arad, in welchem die Urbariallasten aufgelöst wurden, getroffen zu haben.

100. *Timișoara*, 28. März 1848. Der Bürgermeister von Timișoara, Preyer János, an den ungarischen Ministerpräsidenten Batthyány Lajos. Er berichtet über die von ihm getroffenen Maßnahmen zur Aufrechterhaltung der öffentlichen Ordnung in der Stadt, und berichtet auch über das in der Stadt stationierte Militär.

101. *Sibiu*, 28. März 1848. Der Senator Kröger an die Sächsische Universität. Er schlägt vor, in den sächsischen Bezirken die königliche Anordnung betreffs der Verbesserung der Lage der Rumänen in Siebenbürgen aufs genaueste zu befolgen.

102. *Baia de Arieș*, 28. März 1848. Der orthodoxe Dechant Iosif Ighian an den Redakteur der „Gazeta de Transilvania“, G. Bariț. Er schlägt ihm eine Initiative zur gemeinsamen Handlung aller Rumänen, ungeachtet des Bekenntnisses, zu ergreifen, um damit ihre Anerkennung als politische Nation und die Gleichheit der orthodoxen Kirche mit den anderen Kirchen zu erreichen.

103. *București*, 16./28. März 1848. Iosif Romanov aus București, der sich mit der Abonnie rung der Zeitungen aus Brașov beschäftigt, an den Redakteur der „Gazeta de Transilvania“, G. Bariț. Er berichtet über die Zahl der Abonnenten in București und über einen neuen Abonnenten, den Ban Al. Filipescu.

104. *Wien*, 28. März 1848. Der österreichische Oberst, Baron Petrichevich Horváth János an den Gubernialrat Baron Bornemissza János. Er berichtet über einige Ereignisse in Wien und hofft, daß dem siebenbürgischen Adel das Schicksal des galizischen Adels erspart bleibe.

105. *Cluj*, 29. März 1848. Der Gouverneur Teleki an den Obergespan von Cluj, Matskási Pál. Er trägt ihm auf, eine vertrauenswürdige Person zu beauftragen, den Beweggrund der Sitzung, die von den jungen Rumänen beim griechisch-katholischen Pfarrer in Mănăștur abgehalten wurde, zu erfahren.

106. *Cluj*, 29. März 1848. Der Gouverneur Teleki an den reformierten Bischof Antal János. Er verlangt von diesem, er möge die Pfarrer anhalten, ihre Gläubigen zu beruhigen, nicht wie jener reformierte Pfarrer aus Căpușu Mic, der die Gläubigen zur Aufruhr verleitete.

107. *Mediaș*, 17./29. März 1848. Der Dechant Ștefan Moldovan an den Bischof Lemeni. Er berichtet über die Haltung der Sachsen aus Mediaș den Rumänen gegenüber und bittet Anweisungen, um sich in der neuen Lage richtig verhalten zu können.

108. *Țirgu Mureș*, 29. März 1848. Der Vorsitzende der Königlichen Tafel, Szentiványi Dániel an den Gouverneur Teleki. Er informiert ihn über die jungen rumänischen Kanzelisten, die aus Țirgu Mureș weggegangen sind oder sich vorbereiten, die Stadt zu verlassen. Er berichtet weiter über die Haltung Al. Papiu Ilarians bei der gemeinsamen Unterstützung der rumänischen und szekler Kanzelisten.

109. *Brăduț*, 29. März 1848. Der Vizegespan des Bruderstuhls Brăduț an den konservativen Baron Apor György in Wien. Er berichtet über die gespannte Lage in diesem Stuhl, sowie über das Verlangen der rumänischen Kanzelisten, die Leibeigenen ohne Entschädigung zu befreien.

110. *Sibiu*, 29. März 1848. Die Sächsische Universität an den Kaiser. Sie versichert ihn ihrer Loyalität.

111. *Sibiu*, 29. März 1848. Der Sachsengraf Fr. Salmen an den Königsrichter aus Orăștie. Er macht ihn aufmerksam, daß in Orăștie sich eine verdächtige Bewegung vorbereitet und bittet ihn, Maßnahmen zu treffen, um die öffentliche Ruhe bewahren zu können.

112. *Baia Mare*, 29. März 1848. Der stellvertretende Bürgermeister von Baia Mare, Srand Pál, an den ungarischen Ministerpräsidenten Batthyány Lajos. Er berichtet ihm über die Gründung der Bürgergarde und eines Komitees zur Aufrechterhaltung der öffentlichen Ordnung in Baia Mare. Außerdem benachrichtigt er ihn über das Vorhandensein militärischer Einheiten in vier Ortschaften des Komitats Maramureș.

113. *Zam*, 29. März 1848. Der Obergespan des Komitats Hunedoara, Vasile Nopcea, an den Gouverneur Teleki. Er benachrichtigt ihn über: die Ernennung eines neuen Stuhlrichters an Stelle jenes, der vom Gubernium seiner Dienste enthoben wurde; über den Versuch der Stadt Deva, sich von der Oberhoheit des

Komitats zu befreien und einen eigenen Magistrat zu bilden; über die Gründung von Bürgergarden usw.

114. *Hodod*, 29. März 1848. Der Obergespan des Komitats Solnocul de Mijloc, Baron Wesselényi Farkas, an den Gouverneur Teleki. Er teilt ihm mit, daß er in der Adelsversammlung des Komitats den Befehl des Palatins, der sie verpflichtet, sich den Anordnungen des ungarischen Ministerpräsidenten zu fügen, vorlesen wird. Er benachrichtigt ihn ferner, daß die Diskussionen in der Stadtkommunität Zalău Aufruhr unter den Leibeigenen und Adligen hervorgerufen haben.

115. *Braşov*, 29. März 1848. Der Magistrat aus Braşov an das siebenbürgische Gubernium. Er berichtet, daß sich der Schriftsetzer Johann Gött nicht dem Gebote der Zensur, die jede Aufrührung der Bürger untersagt, unterworfen hat. Er bittet ihn, die Lage der Zensur zu prüfen, um etwaige Aufruhr zu verhindern.

116. *Pecica*, 29. März 1848. Der Stuhlrichter Szöke Károly an den Prior des Hodoş-Bodroger Klosters. Er fordert ihn auf, bis auf weitere Anordnungen auf die Dienste der Leibeigenen zu verzichten.

117. *Chier*, 29. März 1848. Die Bewohner von Chier an das Arader Komitat. Sie reichen ein Bittgesuch ein, in welchem sie die Zurückgabe der Kirche, Schule und der dazugehörigen Gründe fordern, weil sie zur Orthodoxie zurückgekehrt sind.

118. *Wien*, 29. März 1848. Der Hofkanzler Jósika an den Gouverneur Teleki. Er macht ihm das Reskript des Kaisers bekannt, durch welches der Kaiser ihm sein Vertrauen ausdrückt, und erteilt ihm Auskünfte über: die Agrarreform; die Ereignisse in Galizien, Kroatien und Italien; den Befehl an den General Puchner, ihm Einheiten szekler Grenzer zur Verfügung zu stellen.

119. *Surdac*, 29. März 1848. Der Anführer des liberalen Adels, Baron Jósika Miklós, an den liberalen Baron Wesselényi Miklós. Er bittet, ihn auch auf die Liste des Bittgesuches, das an den Kaiser von den liberalen Elementen des Adels gerichtet ist, zu setzen. Außerdem berichtet er über die Begeisterung der Leibeigenen bei der Aussicht ihrer Befreiung.

120. *Cluj*, 30. März 1848. Der Gouverneur Teleki an den Kaiser. Er bittet aufs neue, den Landtag einzuberufen.

121. *Cluj*, 30. März 1848. Der Gouverneur Teleki an den Hofkanzler Jósika. Er bittet ihn, er möge sich beim Kaiser für die Abhaltung des Landtages verwenden, weil man nur so die öffentliche Ruhe aufrecht erhalten können wird.

122. *Cluj*, 30. März 1848. Der Gouverneur Teleki an: die Komitate Cluj, Turda und Alba de Jos; den Bezirk Chioar; die Städte Sibiu und Abrud. Er teilt ihnen die Liste der Kanzelisten, die Tîrgu Mureş verlassen haben, mit und fordert sie auf, ihn sofort zu verständigen, wenn diese sich mit Agitation unter der Rumänen beschäftigen sollten.

123. *Cluj*, 30. März 1848. Der Gouverneur Teleki an den Obergespan des Komitats Solnocul de Mijloc, Wesselényi Farkas. Er benachrichtigt ihn, daß er die Einverleibung des Partium an Ungarn nicht bewilligen kann, aber auch nicht dagegen ist. Es müsse jedoch die gegebene öffentliche Ruhe gesichert werden.

124. *Wien*, 30. März 1848. Die Hofkammer aus Wien an den Palatin von Ungarn. Sie sendet ihm ein Schreiben der Grubenverwaltung von Baia Mare, aus welchem hervorgeht, daß man in der Umgebung Unruhen befürchtet. Er wird gebeten, auch ein Augenmerk auf die Bergwerksproduktion zu halten.

125. *Sibiu*, 30. März 1848. Der General Puchner an den Gouverneur Teleki. Er berichtet über den Einfluß, den die revolutionären Ereignisse aus Frankreich und Österreich auf die Rumänischen Fürstentümer ausüben, und wo sich eine Bewegung andeutet, welche die Vereinigung aller von Rumänen bewohnten Gebiete fordert.

126. *Sibiu*, 30. März 1848. Der General Puchner an das militärische Generalkommando im Banat. Er benachrichtigt es über den Einfluß der revolutionären Ereignisse in Frankreich auf die Donaufürstentümer. Er fordert es auf, gegen Abgesandte und Aufrufe, die die Wiederherstellung des alten Daziens verlangen, auch im Banat dieselben Maßnahmen zu ergreifen, die auch er in Siebenbürgen angewendet hat.

127. *Timișoara*, 30. März 1848. Der Abt des Bezdiner Klosters, Samuil Mașirevič, an seinen Stellvertreter Maxim Slavič. Er benachrichtigt ihn, daß eine Umgestaltung der Verwaltung des Klostervermögens notwendig sein wird, da das Kloster die Roboten der Leibeigenen verlieren werde.

128. *Sibiu*, 30. März 1848. Der Sachsengraf Fr. Salmen an den Magistrat von Sighișoara. Er verständigt ihn durch ein Rundschreiben über das Vorhaben der Sächsischen Universität, Bürgergarden aus Landwirten, Handwerkern und Intellektuellen zu bilden.

129. *Țirgu Mureș*, 30. März 1848. Der Obergespan des Stuhls Mureș, Tholdalagi Ferenc, an den Gouverneur Teleki. Er berichtet, daß in der Stadt Țirgu Mureș Ruhe herrscht, er aber erfahren habe, daß die jungen Kanzelisten das österreichische Sinnbild von den Gebäuden entfernen wollen.

130. *Tîrnăveni*, 30. März 1848. Der Obergespan des Komitats Tîrnava, Graf Haller Ignác, an den Gouverneur Teleki. Er berichtet, daß in der Umgebung von Tîrnăveni Ruhe herrscht.

131. *Arad*, 30. März 1848. Das Komitat Arad an den Palatin Stefan. Er bittet, man möge die Rückstellung der Kirche aus Galsa den Bewohnern, die das griechisch-katholische Bekenntnis verlassen und zur Orthodoxie zurückgekehrt sind, beschleunigen.

132. *Olosig*, 30. März 1848. Der Vizegespan des Komitats Bihor, Sántha György an den ungarischen Ministerpräsidenten Batthyány Lajos. Er berichtet über: die Teilnahme bürgerlicher Elemente neben adeligen Vertretern bei der Komitatensversammlung; den Beschluß, die neuen Gesetze auch in rumänischer Sprache zu drucken; die Gründung der Bürgergarden.

133. *Brașov*, 30. März 1848. Eine Gruppe aus Brașov an den Magistrat und die Kommunität der Stadt. Sie beklagen sich über das gegenwärtige Führungssystem und schlagen vor: die Reorganisierung der Kommunität; die Verleihung des Wahlrechtes, nach welchem jeder Bürger wählen und gewählt werden kann; die Verleihung der politischen Rechte den Rumänen; Freiheit der Presse usw.

134. *Oravița*, 30. März 1848. Der Bergwerkdirektor aus Oravița, Augustin Grănzstein, an den Vizegespan des Komitats Caraș. Er informiert ihn über die alten Beziehungen, die es zwischen der Bergführung und den komitatensen Autoritäten gab, und über die Notwendigkeit einer Änderung derselben, in der gegebenen Lage.

135. *Wien*, 30. März 1848. Der Hofkanzler Jósika an den Gouverneur Teleki. Er teilt ihm seine Meinung über die von den liberalen Adeligen Jósika Lajos und Bethlen János senior vorbereitete Sitzung mit. Er verurteilt sie, da diese zur Gründung von radikalen Vereinen führen könnte. Außerdem informiert er ihn über die Bewegung der szekler Grenzer.

136. *București*, 18./30. März 1848. Der Professor A. T. Laurian an den Redakteur der „Gazeta de Transilvania“, G. Bariț. Er berichtet über die Abonnemente der „Gazeta“ in București, sowie über andere kulturelle Neuigkeiten.

137. *Sibiu*, 30. März 1848. Der Beamte Tompa Imre an seine Eltern. Er berichtet ihnen über die in Sibiu herumgehenden Gerüchte über: eine mögliche Erhebung der rumänischen Leibeigenen gegen den ungarischen Adel und das sächsische Patriziat; gegen den Adel gerichtete Erhebungen in Rußland; die Notwendigkeit eines freiwilligen Verzichtes auf die Frondienste.

138. *Jibou*, 30. März 1848. Der Verwalter der Domäne des Barons Wesselényi Miklós aus Jibou, Kelemen Benjámín, an seinen Herrn. Auf der Domäne in Jibou haben sich die Leibeigenen beruhigt, nachdem man ihnen Versprechungen gemacht hat. Er hält es für nützlich, diese Versprechen auch auf die Leibeigenen aus Chiochiș und Galații Bistriței auszudehnen. Zugeständnisse hat auch der Baron Wesselényi Ferenc seinen Leibeigenen gemacht.

139. *Sibiu*, 31. März 1848. Der Sachsengraf Fr. Salmen an den Stadtmagistrat von Sighișoara. Er übermittelt ihm die Funktionsvorschriften der sächsischen Bürgergarden. Diese enthalten: Altersgrenze, die Art der Ernennung der Offiziere, Bewaffnungsmöglichkeiten und die Verpflichtungen derer aus der Bürgergarde.

140. *Sibiu*, 31. März 1848. Der Abgesandte aus Brașov zur Sitzung der Sächsischen Universität, Josef Graef, an den Magistrat von Brașov. Er berichtet: er

hätte der Sächsischen Universität vorgeschlagen, man möge diese Bürgergarde mit je kleineren Kosten organisieren und sie mögen außer Sachsen auch Ungarn und Rumänen umfassen.

141. *Sighet, 31. März 1848.* Der Obergespan des Komitats Maramureş, Szentpáli László, an den ungarischen Ministerpräsidenten Batthyány Lajos. Er berichtet über die Errichtung von Bürgergarden im Komitat und eines Komitees in Sighet zur Aufrechterhaltung der aktuellen Ordnung.

142. *Pesta, 31. März 1848.* Das Manifest des Komitees zur Aufrechterhaltung der öffentlichen Ordnung aus Pest an die Kroaten. Dieses ruft sie auf, gemeinsam Front mit allen übrigen unterdrückten Völkern der Monarchie gegen die willkürliche Bürokratie zu machen.

143. *Satulung, 31. März 1848.* Der konservative Graf Teleki Imre an den Gouverneur Teleki József. Er drückt seine Unzufriedenheit aus über: die Weise, wie die Frondienste und Zehnten in Ungarn aufgelöst wurden; das Wirken Wesselényi Miklós' um den Anschluß des Partiums an Ungarn; das Verlangen der Rumänen um eine eigene Distriktverwaltung in Chioar usw.

144. *Braşov, Ende März 1848.* Ein Manifest der siebenbürgischen Rumänen in 12 Punkten. Dieses enthält eine Zusammenfassung aller nationalen und sozialen Forderungen.

145. *Sibiu, 1. April 1848.* Der General Puchner an den Gouverneur Teleki. Er teilt ihm mit, daß mehrere szekler Kanzelisten Tirgu Mureş verlassen und sich in die Grenzgegend begeben haben, um dort die Grenzer zur Dienstverweigerung zu überreden. Dieses könnte jedoch die Wache an der moldauischen Grenze gefährden.

146. *Blaj, 1. April 1848.* Das Rundschreiben des Bischofs Ioan Lemeni an die Probeste. Er fordert sie auf, zusammen mit den Pfarrern ihre Leibeigenen zu beruhigen und diese anzuhalten, sich bis zur legalen Auflösung der Frondienste ruhig zu verhalten.

147. *Sibiu, 1. April 1848.* Der Sachsengraf Fr. Salmen an den Stadtmagistrat von Braşov über: die Unzufriedenheit der Rumänen aus dem Distrikt Braşov, weil sie in den Magistrat, in die Kommunitäten und zu den Zünften nicht zugelassen werden.

148. *Tirgu Mureş, 1. April 1848.* Der Obergespan des Stuhls Mureş, Tholdalagi Ferenc, an Mikó Imre. Er verwahrt sich gegen die Untersuchungen des Salzamtes von Praid in diesem Gebiete, das sich unter seiner Gerichtsbarkeit befindet, weil sie gegen Salzschwarzhändler fahndeten. Diese Praktiken könnten die aufgeregten Einwohner beeinflussen.

149. *Mediaş, 1. April 1848.* Der Polizeidirektor aus Mediaş, Friedrich Biedersfeld, an den Dechanten Ştefan Moldovan. Er erklärt ihm, auf welche Art die Bürgergarden zusammengestellt werden und bittet ihn, seinen Gläubigen zu versichern, daß diese kein anderes Ziel als die Aufrechterhaltung der öffentlichen Ordnung haben.

150. *Orăştie, 1. April 1848.* Der Königsrichter Franz Bruz an den Sachsengrafen Fr. Salmen. Er macht ihm bekannt, daß die Sachsen aus Orăştie nicht an den Versammlungen und Kundgebungen zwischen dem 29. und 31. März teilgenommen haben, um nicht ihre Meinung in der Frage der Vereinigung Siebenbürgens mit Ungarn sagen zu müssen. Am 31. März wurde eine Distriktsversammlung abgehalten. Bei dieser Gelegenheit drangen rumänische und ungarische Vertreter ins Magistratsgebäude und stellten ihre Bedingungen.

151. *Timişoara, 1. April 1848.* Der Oberbürgermeister der Stadt Timişoara an den ungarischen Ministerpräsidenten. Er berichtet über die Bildung der lokalen Bürgergarde und über eine künstlich entstandene antisemitische Stimmung in der Stadt.

152. *Blaj, 1. April 1848.* Der Seminarist George Stanciu an seinen Vater. Er hält ihn auf dem Laufenden über: die Neuigkeiten aus Blaj, aus dem Königsreiche beider Sizilien und aus Ungarn; die Erkrankung des griechisch-katholischen Bischofs aus Oradea usw.

153. *Wien, 1. April 1848.* Der Hofkanzler Jósika an den Gouverneur Teleki. Er bestätigt ihm die Erhaltung seines Schreibens, durch welches er das je ehre

Zusammenrufen des Landtages beantragte. Er habe dieses Schreiben an den Kaiser weitergeleitet. Er ist um das Schicksal des siebenbürgischen Adels besorgt.

154. *Cluj*, 2. April 1848. Der Gouverneur Teleki an den General Puchner. Er bedankt sich für die nach Deva gesandte Armee und teilt ihm mit, daß man im Komitate Zarand noch eine Kompagnie benötigte.

155. *Sibiu*, 2. April 1848. Der General Puchner an das Generalkommando der Armee aus dem Banat. Er verständigt es über Truppenverschiebungen in Siebenbürgen und im Banat.

156. *Braşov*, 2. April 1848. Der Bürgermeister von Braşov, Albrichsfeld, an den Gouverneur Teleki. Er bittet ihn um genaue Angaben bezüglich der Beibehaltung der Zensur oder ihrer Aufhebung und somit der Pressefreiheit. Im Falle der Beibehaltung der Zensur verlangt er dieselbe Behandlung sowohl für die ungarische als auch für die deutsche Presse.

157. *Sighet*, 2. April 1848. Der zweite Vizegespan des Komitats Maramureş, Gabriel Mihali, an den ungarischen Ministerpräsidenten Batthyány Lajos. Er berichtet über die lokale politische Lage und macht ihm bekannt, daß im Komitat Kommissionen zur Aufrechterhaltung der öffentlichen Ordnung gebildet wurden.

158. *Wien*, 2. April 1848. Der Graf Bethlen Domokos an die Gemahlin des Barons Bánffy Miklós. Er beruhigt sie und versichert ihr, daß der Staat den Adel entschädigen wird und der Preis des Grundes nach der Normalisierung der politischen Lage steigen wird.

159. *Braşov*, vor dem 3. April 1848. Das Manifest aller Rumänen Siebenbürgens. Sie machen die Annahme der Vereinigung Siebenbürgens mit Ungarn abhängig von: der Beibehaltung des Landtags, folglich einer Autonomie Siebenbürgens; einer Umgestaltung des gewesenen feudalen magyarischen Staates von vor 1526 in ein Bündnis von nationalen Kantonen; der Aufhebung jedwelcher Privilegien.

160. *Wien*, 3. April 1848. Das Manifest des Kaisers Ferdinand, durch welches er das Agrargesetz vom Jahre 1847 bestätigt und mitteilt, daß eine gänzliche Lösung der Urbarialverhältnisse nur durch den Landtag geschehen könnte.

161. *Cluj*, 3. April 1848. Der Gouverneur Teleki an das Komitat Cluj. Er habe den Kaiser gebeten, den Landtag je eher einzuberufen und benachrichtigt es, daß die Gerüchte über den Abgang der Armee aus Siebenbürgen unbegründet wären.

162. *Cluj*, 3. April 1848. Der Gouverneur Teleki an den Kaiser. Er teilt ihm die Wünsche der Abgeordneten der adeligen Komitate Cluj und Alba de Jos mit, man möge den Landtag je eher einberufen. Von besonderer Notwendigkeit wäre die Gründung und Bewaffnung der Bürgergarden.

163. *Cluj*, 3. April 1848. Der Gouverneur Teleki an den Hofkanzler Jósika. Er berichtet ihm über eine geheime Nachricht, die er von dem österreichischen Konsul aus Bukarest erhalten habe, nach welcher die aus Paris zurückgekehrten Jugendlichen alle Rumänen in einem „Neuen Dazien“ vereinigen wollen. Er habe einen Befehl erlassen, nach welchem die rumänische Bevölkerung überwacht werden soll.

164. *Cluj*, 3. April 1848. Der Gouverneur Teleki an die Obrigkeiten aller Komitate und Städte Siebenbürgens. Er befiehlt ihnen, eine Liste von allen Rumänen, die Waffen kaufen, anzufertigen; sie mögen die Haltung der Rumänen verfolgen und die rumänischen Aufwieglar verhaften.

165. *Cluj*, 3. April 1848. Der Gouverneur Teleki an den General Puchner und an den Direktor der Fiskalstaatsanwaltschaft. Den ersten bittet er, er möge Ecaterina Varga im Gefängnisse von Alba Iulia aufnehmen, und den zweiten, er möge je eher mit dem Prozeß gegen sie beginnen.

166. *Pesta*, 3. April 1848. Der Palatin Ungarns an das Komitat Arad. Er verständigt dieses, daß ihm die Aufregung der Bevölkerung aus 20 Ortschaften, die von dem griechisch-katholischen Bekenntnis zur Orthodoxie zurücktreten wollen, bekannt ist und daß er Anordnungen gegeben hätte, man möge Maßnahmen zur Beruhigung der Bevölkerung nehmen.

167. *Wien*, 3. April 1848. Der Hofkanzler Jósika an den Gouverneur Teleki. Er teilt ihm mit, daß der Kaiser sein Einverständnis zur Gründung von Bürger-

garden aus zuverlässigen Bürger gegeben hat, um somit die öffentliche Ruhe zu schützen.

168. *Sibiu*, 3. April 1848. Der General Puchner an den Gouverneur Teleki. Er ist der Meinung, Alba Iulia wäre zu nahe zu den Munții Apuseni, und deshalb wäre es besser, wenn Ecaterina Varga in ein Gefängnis nach Arad oder Timișoara überführt würde.

169. *Sibiu*, 3. April 1848. Der Bischof Andrei Șaguna an den Gouverneur Teleki. Er versichert ihm, daß er alles tun wird, um die öffentliche Ruhe zu bewahren. Er wird sich ins Komitat Hunedoara begeben, um die Leibeigenen zur Bewahrung der Ruhe zu ermahnen.

170. *Mediaș*, 3. April 1848. Der Dechant Ștefan Moldovan an den Bischof Ioan Lemeni. Er bittet ihn um Rat bezüglich der Gründung der sächsischen Bürgergarden und welche Haltung er den Neuigkeiten aus Deutschland gegenüber einnehmen soll.

171. *Sibiu*, 3. April 1848. Die Sächsische Universität an den Magistrat von Sibiu. Sie teilt ihm mit, daß die Sächsische Universität beschlossen habe, daß von nun an: die Rumänen an den Wahlen teilnehmen können; die rumänischen Jugendlichen in die Zünfte als Lehrlinge und Meister aufgenommen werden; die rumänischen Priester dieselben Gründe und Rechte mit den sächsischen haben sollen.

172. *Sibiu*, 3. April 1848. Die Sächsische Universität entscheidet: daß die Rumänen in die Kommunität und in die komunale und distriktuale Leitung gewählt werden können; sie können als Lehrlinge und Meister in den Zünften arbeiten; ihre Priester werden dieselben Vorteile und Rechte wie die sächsischen haben.

173. *Aiud*, 3. April 1848. Das Komitat Alba de Jos an den Gouverneur Teleki. In diesem Komitat gibt es keine Unruhen. Er verlangt trotzdem 600 Gewehre und die nötige Munition aus dem Vorratslager in Alba Iulia.

174. *Olosig*, 3. April 1848. Der Obergespan des Komitats Bihor an die einstweilige Regierung Ungarns. Er berichtet: die Ruhe wurde in diesem Komitate nicht gestört; es werden die neuen Gesetze verbreitet; es wurde die Bürgergarde in Oradea gegründet und diese bräuchte Gewehre und Säbel.

175. *Cluj*, 3. April 1848. Der Gouverneur Teleki an den Hofkanzler Jósika. Er bittet ihn, sich beim Kaiser für eine je schnellere Festsetzung des Datums zur Abhaltung des siebenbürgischen Landtags zu verwenden. Dieses wäre sowohl für die Beruhigung des Adels als auch der Leibeigenen nötig.

176. *Aiud*, 3. April 1848. Der Obergespan des Komitats Alba de Jos, Bánffy Miklós, an den Gubernialrat Bornemisza János. Er berichtet über die Gerüchte, die über die Entfernung des Gespans von Hunedoara, Vasile Nopcea, durch die Aufständischen im Umlauf sind, aber auch über die Aufregung der Adligen, die ihren Ruin nach der Befreiung der Leibeigenen befürchten.

177. *Wien*, 3. April 1848. Der konservative Baron Petrichevich Horváth János an seinen Schwager, den Gubernialrat Bornemisza János. Er schreibt ihm, er befürchte Nachteile für den Adel aus der Vereinigung mit Ungarn. Außerdem berichtet er über die Ereignisse aus Österreich und Italien.

178. [*Brașov*], nach dem 3. April 1848. Die Vorschläge der Rumänen für eine wahre Bruderschaft mit den Sachsen. In 7 Punkten werden die politischen, sozialen, kulturellen und militärischen Rechte und Verpflichtungen umrissen.

179. *Cluj*, 4. April 1848. Das siebenbürgische Gubernium an die Schulen in Cluj. Es wird von ihnen verlangt, sie mögen der Schülerschaft die Teilnahme an der Komitatsversammlung in Dăbica untersagen.

180. *Blaj*, 4. April 1848. Der Bischof Ioan Lemeni an den liberalen Baron Wesselényi Miklós. Er schreibt ihm über die Ernennung eines Pfarrers in der Gemeinde Creaca und versichert ihm, alles zu tun, um die Ruhe unter der Masse der Leibeigenen zu bewahren.

181. *Brașov*, 4. April 1848. Der Abgesandte von seiten Brașovs an der Sächsischen Universität, Josef Graef, an seinen Stadtmagistrat. Er berichtet: im Rahmen der Sächsischen Universitätssitzung erhoben sich „Stimmen“ für die günstige

Lösung der rumänischen Forderungen auf lokaler Ebene sowohl in Braşov als auch in Sebeş und Orăştie.

182. *Mediaş, 4. April 1848.* Die Rumänen aus Mediaş wollen nur so an den Bürgergarden teilnehmen, wenn man ihnen dieselben Rechte wie den Sachsen gibt.

183. *Bahnea, 4. April 1848.* Das Schreiben mehrerer Pfarrer aus dem Dechanate Tirnava an den höchsten kalvinistischen Kirchenrat Siebenbürgens. Es wird die Aufmerksamkeit auf die schwierige materielle Lage der Pfarrer und Lehrer gelenkt, und gebeten, man möge auf dem Landtage die staatliche Besoldung derselben verlangen.

184. *Timișoara, 4. April 1848.* Der Aufruf an die Bürger der Stadt Timișoara ist von drei Mitgliedern der provisorischen ungarischen Regierung unterzeichnet. Sie werden aufgefordert, sich von antisemitischen Bewegungen zurückzuziehen. Andernfalls wird die Bürgergarde zum Schutze der Juden eingreifen.

185. *Satulung, 4. April 1848.* Der konservative Graf Teleki Imre an den Hofrat Baron Apor Lázár. Er vertraut ihm an, daß er folgendes mißbilligt: die Auflösung der alten feudalen Verfassungen; die Auflösung der Roboten, Zehnten und herrschaftlichen Monopole; die mögliche Schmälerung der Allodialgründe; die Loslösung des Partiums von Siebenbürgen; die mögliche Vereinigung Siebenbürgens mit Ungarn; die Möglichkeit der Rumänen, politische Rechte zu erringen usw.

186. *Cluj, 5. April 1848.* Der Gouverneur Teleki an den General Puchner. Er benachrichtigt ihn, daß er den szekler Stühlen befohlen habe, diese mögen die gehörigen Maßnahmen gegen jene Kanzelisten nehmen, die die Grenzer zum Verlassen des Militärdienstes zu bewegen versuchen.

187. *Cluj, 5. April 1848.* Der Gouverneur Teleki an die Königsrichter der Stühle: Odorhei, Trei Scaune, Arieş, Ciuc und den Assessoren der königlichen Tafel, Szentiványi Dániel. Er befiehlt ihnen, die Tätigkeit jener Kanzelisten der königlichen Tafel zu Tirgu Mureş zu hintertreiben, die die szekler Grenzer zum Verlassen ihres Militärdienstes überreden.

188. *Cluj, 5. April 1848.* Der Gouverneur Teleki an den General Puchner und den Direktor der Fiskalstaatsanwaltschaft. Die ersten verständigt er davon, daß er nur dann seine Einwilligung zur Versetzung der Ecaterina Varga von Alba Iulia nach Arad oder Timișoara geben wird, wenn er alle Erkundigungen bezüglich des Standes dieses Prozesses einbezogen haben wird. Die Staatsanwaltschaft bittet er um ihre Meinung bezüglich einer möglichen Versetzung derselben aus Siebenbürgen.

189. *Cluj, 5. April 1848.* Der Gouverneur Teleki an den General Puchner und den Obergespan des Komitats Tirnava. Dem General übermittelt er die Bitte des Obergespans, ihm bei einer möglichen Erhebung der Leibeigenen gegen den Adel militärische Hilfe zu leisten. Dem Obergespan teilt er mit, daß er seine Bitte um militärische Hilfe an den General weiterbefördert hat.

190. *Cluj, 5. April 1848.* Der Direktor des unitarischen Kollegiums an den Gouverneur Teleki. Er versichert ihn, daß die Schüler seiner Schule nicht an der Komitatsversammlung in Dăbîca teilnehmen werden.

191. *Sibiu, 5. April 1848.* Die Sächsische Universität an die Redaktion der „Gazeta de Transilvania“. Sie bittet diese, ihren Beschluß bezüglich der Rechte, die sie den Rumänen geben wollen, in der Zeitung in rumänischen Sprache zu drucken.

192. *Pecica, 5. April 1848.* Der Stuhlrichter Szőke Károly an den Prior des Klosters Hodoş-Bodrog. Er verlangt von ihm, das Gesetz aus dem Jahre 1840, welches die Benützung der ungarischen Sprache in der Ausstellung der Matrikeln und deren Bewahrung im Komitatsarchiv vorsieht, zu beachten.

193. *Hafeg, 5. April 1848.* Der einstweilige Aufseher der Fiskaldomäne Deva, Cseh Miklós, an den Vorsitzenden des Thesaurariats. Er berichtet über die Unruhen in Ghelar, die Besorgnis hervorrufen.

194. *Carei, 5. April 1848.* Der Vizegespan des Komitats Satu-Mare, Gabányi Sándor, an die einstweilige ungarische Regierung. Er berichtet, daß es in seinem Komitate keine adelsfeindliche Unruhen der Leibeigenen größeren Ausmaßes ge-

geben hätte. Nur in Moftinu Mic, Sătmărel und Peleş haben die Leibeigenen die Absicht, ihre durch die vorherige Grundkommassierung des Adels entrisenen Grundbesitzungen zurückzugewinnen.

195. *Cîmpeni*, 5. April 1848. Die Gerichtsassessoren des Komitats Alba de Jos, Kendi Péter und Rákosi N. Ferenc, an den Stuhlrichter von Bistra, Bisztrai József. Sie haben dem Befehl des Obergespanns gemäß mehreren Personen die Veranstaltung von Versammlungen untersagt.

196. *Cîmpeni*, 5. April 1848. Zehn Vertreter der Motzen an den Stuhlrichter Bisztrai József. Sie berichten ihm über die Nationalversammlung in Abrud und bitten ihn, die Versammlung vom 6. April in Cîmpeni nicht zu verbieten. In dieser Versammlung will man Unterschriften für eine Bittschrift sammeln, die dem Landtag eingereicht werden soll.

197. *Abrud*, 5. April 1848. Der Bericht des Stuhlrichters aus Abrud, Laborfalvi Nagy Károly, über die von den Rumänen am 3. April abgehaltene Versammlung in Abrud, der er beigewohnt habe. I. Buteanu hat einen Aufruf vorgelesen, der in Cluj abgefaßt wurde und sich auf die Anerkennung der Rumänen als politische Nation bezieht. Dieser wird dem Landtag legal eingereicht.

198. *Moşna*, 5. April 1848. Der evangelische Pfarrer St. L. Roth an den Professor St. A. Bergleiter. Er befürchtet, daß der Adel seine den Leibeigenen gemachten Versprechen nicht halten wird und es dann zu Unruhen kommen dürfte. Es wäre wichtig, wenn der Staat die Fronleistungen dem Adel entschädigen würde.

199. *Cluj*, 6. April 1848. Der Gouverneur Teleki an den Gespansvertreter des Komitats Zarand. Er teilt ihm mit, daß es ihm nicht zusteht, das Komitat aus der Oberherrschaft des siebenbürgischen Guberniums herauszureißen.

200. *Şumuleu*, 6. April 1848. Der Vizegespan des Stuhls Ciuc, Székely Zsigmond, an das Kommandament des 1. Szeklerregiments. Er teilt ihm mit, daß die Schüler aus Şumuleu vorläufig sich ruhig verhalten und schlägt vor, in Zukunft möge das Kommandament im Einvernehmen mit den Zivilbehörden verhandeln.

201. *Miercurea Ciuc*, 6. April 1848. Der Oberst Schirnding an den Stuhl Ciuc. Er macht diesem bekannt, daß er das Regiment sofort in Alarmbereitschaft stellte, als er von den Schülerunruhen aus Şumuleu erfuhr. Zuletzt war der Einsatz der Grenzer nicht nötig, doch werde er, wann immer es nötig sein sollte, Maßnahmen zur Aufrechterhaltung der Ruhe treffen.

202. *Abrud*, 6. April 1848. Der Stuhlrichter von Abrud, Laborfalvi Nagy Károly, an den Gouverneur Teleki. Er berichtet wieder über die am 3. April von den Rumänen in Abrud abgehaltene Sitzung und über ihre Bittschrift. Diese ins Ungarische übersetzte Bittschrift wurde der städtischen Generalversammlung in Abrud eingereicht.

203. *Roşia Montană*, 6. April 1848. Eine Gruppe Bergarbeiter an den Bergwerkmeister Henni József. Sie bitten ihn, nach Roşia Montana zu kommen, um jene Gerüchte zu bekämpfen, die Unruhe unter den Arbeitern hervorrufen.

204. *Bistra*, 6. April 1848. Der Stuhlrichter Bisztrai József aus Bistra an den Obergespan von Alba de Jos. Er berichtet über die von den Motzen am 6. April in Cîmpeni abgehaltene Sitzung, deren Abhaltung er leider nicht umgehen konnte. Es sprachen I. Buteanu und S. Balint. Beide forderten die Teilnehmer zur Bewahrung der Ruhe auf. An der Sitzung nahm auch der junge A. Iancu teil. Er schlägt die Rückberufung derselben nach Tîrgu Mureş vor.

205. *Braşov*, 6. April 1848. Der Stadtmagistrat aus Braşov an den Sachsengrafen Fr. Salmen. Er benachrichtigt ihn, daß es in den Reihen der Rumänen keine allgemeine Unzufriedenheit gebe. Er ist damit einverstanden, man möge ihnen einige Zugeständnisse machen. Die Aufnahme der Rumänen in den Magistrat macht er jedoch von der Kenntnis der deutschen Sprache abhängig. Er schlägt auch die Gründung von Bürgergarden zum Schutz vor dem Stadtproletariat vor.

206. *Lugoş*, 6. April 1848. Auszug aus den Protokollen der außergewöhnlichen Komitatssitzung des Komitats Caraş. Die Teilnehmer entschlossen sich, nachdem man ihnen die neuen ungarischen Gesetze vorlas, auch den Nichtprivilegierten das Recht, sich an Diskussionen zu beteiligen, anzuerkennen; eine Kommission zu ernennen, die es sich zur Aufgabe macht, der Bevölkerung die neuen

Gesetze zu erklären, die auch in die rumänische Sprache übersetzt werden sollen usw.

207. *[București]*, 25. März/6. April 1848. Der Arzt Pavel Vasici an den Redakteur der „Gazeta de Transilvania“, G. Bariț. Er beschreibt die Stimmung in București nach den Ereignissen in Paris.

208. *Wien*, 7. April 1848. Der Feldmarschall Zanini an den österreichischen Außenminister. Er berichtet diesem, daß in der Wallachei eine revolutionäre Partei gegründet wurde, deren Programm die Vereinigung aller Rumänen in einem einzigen Staate verlangt. Er hat Maßnahmen getroffen, damit die Agenten dieser Partei unter den Rumänen in Siebenbürgen und in dem Banat nicht arbeiten können.

209. *Mediaș*, 7. April 1848. Der Dechant Ștefan Moldovan aus Mediaș an den Bischof Joan Lemeni. Er teilt ihm mit, daß die Rumänen aus dem Stuhle Mediaș sich entschlossen haben, auf höheren Beschluß zu warten, um sich in die Bürgergarden einzureihen.

210. *Zlatna*, 7. April 1848. Der Stellvertreter des Zlatnaer Spans Füzi Ferenc an den Bergwerkdirektor Nemegyei János. Im Zlatnaer Gebiet herrscht auch weiterhin Ruhe, aber überall werden täglich Versammlungen abgehalten, in Anwesenheit von Emissären, und dabei werden rumänische Volkslieder gesungen.

211. *Șumuleu*, 7. April 1848. Der Stuhl Ciuc an das Gubernium. Die Schüler aus Șumuleu haben das österreichische Sinnbild am Ende des Dorfes entfernt; daraufhin befahl der Kommandant des szekler Grenzregiments, die Schule unter militärische Bewachung zu stellen.

212. *Gheorgheni*, 7. April 1848. Der königliche Vizestuhlrichter aus Gheorgheni, Mikó Mihály, an den königlichen Obergespan des Stuhls Ciuc. Er berichtet ihm, daß drei Kompagnien Grenzer in Bereitschaft stünden, um die szekler Kanzelisten an der Abhaltung von Versammlungen, die zur Auflösung der Grenzregimenter führen könnten, zu verhindern.

213. *Sibiu*, 7. April 1848. Der Professor Simion Bărnuțiu an den Journalisten Jacob Mureșan. Er benachrichtigt ihn, daß die Rumänen aus Sibiu sich entschlossen haben, allen konfessionellen Unterschieden zum Trotz, alle Kräfte im Kampfe um die Anerkennung als politische Nation zu vereinigen.

214. *Blaj*, vor dem 8. April 1848. Der Kanoniker und Redakteur des „Organul luminării“, Timotei Cipariu, an den Redakteur der „Gazeta de Transilvania“, G. Bariț. Er berichtet über seinen Aufenthalt in Cluj; über die übertriebenen Gerüchte um die rumänisch-sächsischen Verhältnisse.

215. *Cluj*, 8. April 1848. Das siebenbürgische Gubernium an den Kaiser. Es schlägt vor, der kommende Landtag möge in Cluj abgehalten werden. Es werden auch Personen vorgeschlagen, die als königliche Abgeordnete zu diesem Landtage eingeladen werden sollen.

216. *Cluj*, 8. April 1848. Das Gubernium macht das königliche Reskript vom 3. April, das sich auf die Regelung der Urbarmachungsverhältnisse bezieht, durch ein Rundschreiben bekannt. Die Munizipalitäten waren verpflichtet, dieses den Beteiligten bekannt zu geben.

217. *Cluj*, 8. April 1848. Das Rundschreiben des Gouverneurs Teleki an: die ungarischen und szekler Stadtverwaltungen, die rumänischen Bischöfe, den Bürgermeister von Brașov. Er fordert sie auf, die Verbreitung einer Flugschrift, die von einem rumänischen Studenten aus Wien gebracht wurde und die sofortige Aufhebung der Frondienste verlangt, zu verhindern. Die Leibeigenen mögen auf ihre Befreiung auf legalem Wege warten.

218. *Brașov*, 8. April 1848. Der Bürgermeister von Brașov, Albrichsfeld, an den dortigen Buchdruckereibesitzer Johann Gött. Er übermittelt ihm den Befehl des Gouverneurs Teleki, nach welchem die Zensur weiterhin besteht.

219. *Zlatna*, 8. April 1848. Der Direktor der Fiskaldomäne Zlatna, Nemegyei, an das Spanamt von Cîmpeni. Die Verwaltungsbehörden mögen: jede verdächtige Tätigkeit verfolgen; an den Volksversammlungen teilnehmen und nicht zu gewaltsamen Unterdrückungsmaßnahmen greifen.

220. *Zlatna, 8. April 1848.* Der Direktor des Bergwesens in Zlatna, Nemegeyi, an das Thesaurariat. Er berichtet diesem über den Inhalt zweier erhaltenen Berichte, die sich auf Unruhen in der Umgebung von Abrud und Cîmpeni beziehen. Die von den Priestern geleiteten Versammlungen haben das Ziel, die Anerkennung der Rumänen als vierte politische Nation in Siebenbürgen zu erreichen.

221. *Tirgu Mureş, 8. April 1848.* Der Assessor der königlichen Tafel, Szentiványi Dániel, an den Gouverneur Teleki. Er berichtet: sowohl die Versuche der szekler Grenzer, sich von ihren militärischen Lasten zu befreien, als auch ihr Wunsch, ihre Privilegien zu behalten, könnten zu Unruhen führen.

222. *Carei, 8. April 1848.* Der Vizegespan des Komitats Satu Mare, Gabányi Sándor, an die einstweilige ungarische Regierung. In einigen Ortschaften verweigern die Leibeigenen die Roboten, in andern haben sie mit der Besetzung der Allodialgründe begonnen. Es wäre deshalb militärische Verstärkung im Komitat nötig.

223. *Moftinu Mic, 8. April 1848.* Die Komitatsdelegierten an den Vizegespan des Komitats Satu-Mare. Die Leibeigenen aus Moftinu Mic hätten die Allodialgründe aus Abrud, die ihnen bei der letzten Feldkommassierung weggenommen wurden, zu besetzen begonnen.

224. *Bucureşti, 8. April 1848.* Der Professor A. T. Laurian an den Redakteur der „Gazeta de Transilvania“, G. Bariţ. Er unterstützt folgende Forderungen der siebenbürgischen Rumänen: nationale und religiöse Unabhängigkeit; allgemeine Bewaffnung; Aufhebung der Leibeigenschaft ohne Vergütung; allgemeines Schulwesen.

225. *Sibiu, [8. April 1848].* Der Professor N. Bălăşescu an den Redakteur der Zeitung „Gazeta de Transilvania“. Informiert ihn: über die in den sächsischen Stühlen den Rumänen gewährten Rechte; über die Vorbereitungen Şagunas, in das Komitat Hunedoara zu fahren, um die Leibeigenen zu beruhigen; über den Besuch Lemenis und Ciparius in Cluj; über den erregten Zustand der studierenden Jugend in Blaj.

226. *Wien, 8. April 1848.* Der Hofkanzler Jósika an den Gouverneur Teleki. Teilt seine Meinung über die Aussichten der Entwicklung der siebenbürgischen Ereignisse mit. Der Kaiser verspricht den Leibeigenen, ihre Lage erst über einem Jahr zu verbessern, Versprechen mit welchem die Bauern nicht beruhigt werden können. Die Union wird die Bestrebungen nur eines Drittels der Bevölkerung Siebenbürgens befriedigen, während die anderen zwei Drittel unzufrieden bleiben.

227. *Cluj, 9. April 1848.* Der Gouverneur Teleki an den Bischof Ioan Lemeni. Teilt seine Bedenken mit, daß die Volksversammlungen der Rumänen aus Abrud und der Umgebung, die unter dem Vorwand der Unterzeichnung einer Bittschrift an den Landtag abgehalten werden, in einem allgemeinen Aufstand ausarten könnten. Deshalb bittet er, einen Kanoniker mit Prestige hinzuschicken, um die Motzen zu beruhigen.

228. *Cluj, 9. April 1848.* Der Gouverneur Teleki an den Obergespan des Komitats Alba de Jos, Bánffy Miklós. Verlangt Einzelheiten über die Versammlung der Rumänen in Cîmpeni, die für die Unterzeichnung einer Bittschrift abgehalten wurde.

229. *Cluj, 9. April 1848.* Der Gouverneur Teleki an den Obergespan des Komitats Alba de Jos, Bánffy Miklós. Teilt mit, die nötigen Schritte bei General Puchner unternommen zu haben, um die vom Komitat angesuchten Waffen zu erhalten.

230. *Sibiu, 9. April 1848.* Der Schatzmeister Mikó Imre an den Gouverneur Teleki. Informiert ihn über die vom Verwalter der Bergwerksdomäne Zlatna erhaltenen Bericht hinsichtlich der Bewegungen der Rumänen aus der Umgebung von Abrud und Cîmpeni. Erklärt sich mit den vom Gouverneur empfohlenen Maßnahmen zur Beaufsichtigung dieser Bewegungen einverstanden.

231. *Sibiu, 9. April 1848.* Das Thesauriat Siebenbürgens an den General Puchner. Teilt auch ihm die erhaltenen Berichte über die Bewegungen der rumänischen Leibeigenen aus der Gegend von Abrud und Cîmpeni mit.

232. *Sibiu, 9. April 1848.* Der General Puchner an den Magistrat von Braşov. Teilt mit, daß er den Hofkriegsrat um die Genehmigung von 8000 Gewehren zur Bewaffnung der Bürgergarde aus Braşov ersucht hat.

233. *Arad, 9. April 1848.* Das Protokoll der erweiterten Sitzung des serbisch-orthodoxen Kirchenrates aus Arad. Es wurde der Vorschlag jener aus Novi Sad und Subotica angenommen, Delegierte zum Kaiser, zum Palatin und zur ungarischen Regierung zu schicken, um die Beschwerden der Serben vorzulegen. Die Delegation wurde jedoch nicht abgeschickt, da der orthodoxe Kongreß zusammenberufen wurde, um diese Beschwerden zu untersuchen.

234. *Aiud, 9. April 1848.* Der dirigierende Hauptrichter des Komitats Alba de Jos, Boer Ferenc, an den Gouverneur Teleki. Berichtet über die Bewegungen der Rumänen aus Abrud und der Umgebung und über die von ihm getroffenen Maßnahmen zur Unterdrückung derselben.

235. *Braşov, 9. April 1848.* Der Polizeidirektor der Stadt Braşov, J. Trausch, an den Magistrat aus Braşov. Teilt mit, daß der Sohn des Kaufmanns Iuga auf seiner Rückreise aus Wien, während er sich in Pest aufhielt, zwei Manifeste von jungen Rumänen erhalten hatte.

236. *Rupea, 9. April 1848.* Der Inspektor M. Steinburg teilt in der Sitzung der Kirchengemeinde des Distrikts Rupea die Zahl der für die Bürgergarde tauglichen Männer mit. Aber bei der Bildung der Bürgergardeeinheit, wie auch bei der Eidesablegung kam es zu Widersetzungen seitens der sächsischen Bürger. Die Rumänen schlossen sich ihnen an. Deshalb wurde die Bildung der Bürgergarde bis nach Ostern verschoben.

237. *Tămăşeu, 9. April 1848.* Der Libertine Mester Gáspár aus Tămăşeu an den Inspektor des Kapitels von Oradea. Warnt ihn, daß die Bauern die ganzen Allodialbesitzungen des Kapitels vom Rande des Dorfes in Besitz nehmen wollen.

238. *Bucureşti, 28. März/9. April 1848.* Der Professor Ioan Axente an den Redakteur der „Gazeta de Transilvania“, G. Bariţ. Bittet, die Aufzeichnungen mit dem Titel *Die Rumänen sollen machen, was auch andere tun* zu veröffentlichen.

239. [*Braşov*], 9. April 1848. Der sächsische Publizist Anton Kurz an den Baron Kemény József. Schreibt über die Hilfe, die er geben wird, damit in Deutschland eine kritische Geschichte Siebenbürgens erscheint; über das unionfeindliche Verhalten der Sachsen; über die Emanzipation der Rumänen aus den sächsischen Stühlen; über die Beibehaltung der Zensur; über die Bildung der Bürgergarden in Siebenbürgen; über die Unruhen in Bucureşti und Wien.

240. *Satulung, 9. April 1848.* Der konservative Graf Teleki Imre an einen Freund. Beklagt sich, daß er sich vor der Einverleibung des Partiums zu Ungarn fürchtet und vor allem von den Folgen der Abschaffung der Leibeigenschaft, die den Adel ohne eine entsprechende Entschädigung zum Ruin führen wird.

241. *Cluj, 10. April 1848.* Der Gouverneur Teleki an den Königsrichter des Stuhls Ciuc. Empfiehlt ihm, die zwei szekler Kanzelisten, die sich von Tirgu Mureş in den Stuhl Ciuc mit „verdächtigen Absichten“ begeben, zu überwachen.

242. *Wien, 10. April 1848.* Der Hofkanzler Jósika an den Kaiser Ferdinand. Reicht seine Abdankung aus dem Amte des Hofkanzlers ein, weil er weder mit der Sanktionierung des Gesetzes bezüglich der Union Siebenbürgens mit Ungarn, noch mit der Politik der von Batthyány und Kossuth geführten ungarischen Regierung einverstanden ist.

243. *Wien, 10. April 1848.* Der österreichische Minister, Graf Kolowrat, unterbreitet der Hofratsversammlung das Abdankungsgesuch des Hofkanzlers Jósika. Der Kaiser genehmigt die Abdankung.

244. *Sibiu, 10. April 1848.* Der General Puchner an den Gouverneur Teleki. Meldet die Nachricht, daß drei szekler Kanzelisten versucht haben, die Grenzer zur Ablegung der Waffen zu überreden, aber ohne Erfolg. Dann begaben sie sich nach Şumuleu, wo sie die Schüler überredeten, die kaiserlichen Emblemen vom Dorfrande herunterzuwerfen.

245. *Oradea, 10. April 1848.* Das Kapitel von Oradea an den Vizegespan des Komitats Bihor. Beklagt sich, daß die Dorfbewohner von Tămăşeu ihre Heuwiesen und Allodialgrundstücke besetzt haben, und verlangt Hilfe für die Unterdrückung der Bauern.

246. *Sibiu, 10. April 1848.* Protokollauszug der Sächsischen Universität. Es wird eine aus Orăştie kommende Information vermerkt, daß eine Versammlung aus dieser Stadt einen aufständischen und habsburgerfeindlichen Charakter hatte.

247. *Cluj, 10. April 1848.* Der Obergespan des Komitats Dăbîca, Baron Jósika Lajos, an den Gouverneur Teleki. Teilt mit, daß er unter den neuen Umständen seinen Obliegenheiten nicht nachkommen kann. Deshalb bittet er, seine Abdankung zu genehmigen.

248. *Zalău, 10. April 1848.* Der Vizegespan des Komitats Solnocul de Mijloc, Bálint Elek, an den Ministerpräsidenten Ungarns, Batthyány Lajos. Meldet die Nachricht über die Unruhen der Bauern aus Cehul Silvaniei und Ulciug.

249. *Timișoara, 10. April 1848.* Die Proklamation des Magistrats aus Timișoara an die Pfarrer und Dorfnotäre. Es wird ihnen die Verbesserung ihrer materiellen Lage versprochen und es wird ihnen verlangt, mit der provisorischen Regierung Ungarns in ihrem Bestreben, die neuen Regierungsprinzipien einzuführen, zusammenzuarbeiten.

250. *Zlatna, 10. April 1848.* Der Brief des Advokaten Petre Dobra an seine Mitbürger. Teilt mit, daß weder er noch Buteanu an der Versammlung von Deva teilnehmen können; daß bei der Versammlung von Zlatna die Bittschrift an den Landtag besprochen wurde; daß die Rumänen die Union von ihrer Anerkennung als politische Nation und der Abschaffung der Leibeigenschaft abhängig machen müssen.

251. *Sibiu, 10. April 1848.* Der Professor Nicolae Bălășescu an den Redakteur der Zeitung „Gazeta de Transilvania“, G. Bariț. Informiert ihn, daß Bischof Șaguna sich im Komitat Hunedoara befindet; der Landtag in Sibiu und nicht in Cluj zusammenkommen wird, um die Konflikte zwischen den Adelsparteien zu vermeiden; daß einige Adlige sich gegen die Union erklären.

252. *București, 29. März/10. April 1848.* Der Professor A. T. Laurian an den Redakteur der Zeitung „Gazeta de Transilvania“, G. Bariț. Zeigt ihm, daß er die Passivität der Bischöfe Șaguna und Lemeni mißbilligt; die Rumänen aus Siebenbürgen müssen dahin wirken, nationale Rechte zu erhalten; die zaristischen Behörden fördern die Reaktion aus der Wallachei; der IV. Band des „Magazin istoric pentru Dacia“ ist erschienen.

253. *Sibiu, 10. April 1848.* Der Schatzmeister Mikó Imre an seine Gattin. Schreibt über: den Beginn der Organisation der Bürgergarden in Sibiu; über das bevorstehende Zusammentreten des Landtages; über die Perspektive der Trennung der ungarischen Finanzen von den österreichischen; über die mögliche Loslösung der Lombardei und Galiziens vom Habsburgerreich.

254. *Bratislava, 10. April 1848.* Der liberale Baron Wesselényi Miklós an den Schulkurator aus Jibou, Kis Károly. Drückt sein Bedauern aus, daß das Beglaubigungsschreiben als Deputierter nicht zur rechten Zeit ankam, um an dem Landtag von Bratislava teilnehmen zu können. Hat aber zur Umarbeitung des Gesetzentwurfes bezüglich der Union Siebenbürgens mit Ungarn beigetragen.

255. *Cluj, 10. April 1848.* Der Baron Jósika Miklós an Baron Wesselényi Miklós. Informiert ihn, daß zur Beaufsichtigung der rumänischen Nationalversammlung aus Blaj die nötigen Maßnahmen zur Mobilisierung einiger Militäreinheiten getroffen wurden. Er kann mit der Erklärung der Rumänen als vierte politische Nation nicht einverstanden sein.

256. *Jibou, 10. April 1848.* Der Gutsverwalter Nagy Lázár an seinen Herrn, Baron Wesselényi Miklós. Meldet, daß die Leibeigenen aus Cehul Silvaniei und den umgebenden Dörfern nicht mehr Frondienst leisten wollen und behaupten noch dazu, daß die Wälder ihnen gehören.

257. *Dej, 10. April 1848.* Der offene Brief des liberalen Adligen Mózsá Samu an den Ministerpräsidenten Ungarns, Batthyány Lajos. Versichert seine Anhänglichkeit der ungarischen provisorischen Regierung gegenüber, und macht auf die subversiven Tätigkeiten der konservativen Adligen aus dem Komitat Solnocul Interior aufmerksam.

258. *Cluj, 11. April 1848.* Das Gubernium Siebenbürgens an die Behörden der Komitate, Stühle, Distrikte und Städte. Verkündigt die Zusammenberufung des Landtages für den 29. Mai in Cluj.

259. *Cluj, 11. April 1848.* Der Gouverneur Teleki an das Komitat Turda. Teilt mit, daß die Zusammenberufung des Landtages genehmigt wurde und versichert, daß das Militär Siebenbürgen nicht verlassen wird. Gleichzeitig bittet er, die

Zahl der für die Bewaffnung der Bürgergarden des Komitats notwendigen Gewehre mitzuteilen.

260. *Cluj, 11. April 1848.* Der Gouverneur Teleki an den Präsidenten des Thesaurariats, Mikó Imre. Informiert ihn über die von ihm getroffenen Maßnahmen zur Vorbeugung der Gefahr, die sich aus dem erregten Zustand der Motzen aus dem Gebiete von Abrud und Cîmpeni ergeben könnte.

261. *Wien, 11. April 1848.* Die Hofkanzlei an das Gubernium Siebenbürgens. Benachrichtigt, daß er den Vorschlag, dem Bischof Şaguna einen Vorschuß aus dem Gehalt zu gewähren, zur Kenntnis genommen hat.

262. *Miercurea Ciuc, 11. April 1848.* Das szekler Grenzregimentskommando an die Behörden des Stuhls Ciuc. Bringt ihnen zur Kenntnis, daß es die getroffenen Maßnahmen anlässlich der Unruhen aus Şumuleu, einschließlich der Verhaftung eines Schülers, der einen Grenzer beleidigt hat, billigt.

263. *Caransebeş, 11. April 1848.* Der General Appel an das Generalmilitärkommando in Banat. Meldet, daß in den Militäreinheiten von Orşova ein Geist tiefster Ergebenheit dem Kaiser gegenüber herrscht.

264. *Cluj, 11. April 1848.* Der Obergespan des Komitats Cluj, Matskási Pál, an das Gubernium Siebenbürgens. Ersucht um die Genehmigung für die Einführung des Standrechtes im Komitat, damit mögliche adelfeindliche revolutionäre Handlungen unterdrückt werden können.

265. *Aiud, 11. April 1848.* Der Obergespan des Komitats Alba de Jos, Bánffy Miklós, an das Gubernium Siebenbürgens. Berichtet über den Verlauf der Versammlungen der Rumänen aus Abrud und Cîmpeni.

266. *Braşov, 11. April 1848.* Der Bürgermeister von Braşov, Albrichsfeld, an den Gouverneur Teleki. Berichtet über die Verhältnisse zwischen den Rumänen und Sachsen. Den Rumänen wurde verkündigt, daß man ihnen einige Konzessionen erteilen wird.

267. *Zalău, 11. April 1848.* Der Bürgermeister von Zalău, Éltető Péter, an den Gouverneur Teleki. Berichtet, daß die öffentliche Ruhe in Zalău nicht gestört wurde. Einige Städter sind trotzdem wegen dem optimistischen Verhalten der rumänischen Bauern, die auf den Markt kommen, besorgt.

268. *Şimleul Silvaniei, 11. April 1848.* Der Präsident der Rekrutierungskommission aus Şimleu, Gentsi Ignác, an das Gubernium Siebenbürgens. Meldet, daß die Jugend sich nicht zur Rekrutierung präsentiert, und verlangt neue Anordnungen.

269. *Wien, 11. April 1848.* Der Hofkanzler Jósika an den Gouverneur Teleki. Bringt zur Kenntnis, daß er infolge der Sanktionierung des Gesetzes hinsichtlich der Einverleibung des Partiums und Siebenbürgens in Ungarn seine Abdankung eingereicht hat.

270. *Braşov, 11. April 1848.* Der Buchdrucker Johann Gött an den Magistrat der Stadt Braşov. Bestätigt den Empfang des amtlichen Schreibens vom Bürgermeister Albrichsfeld, durch das er benachrichtigt wird, daß die Zensur in Siebenbürgen nicht aufgehoben worden sei. Er warnt vor der Gefahr, daß bei der Nachricht dieser Verordnung Unruhen ausbrechen könnten.

271. *Satu Mare, 11. April 1848.* Der Rechtsanwalt Buday Ignác und der Verwalter des bischöflichen Grundbesitzes, Günther János, an den Vizegespan des Komitats Satu Mare. Sie bringen zur Kenntnis, daß in Sătmărel eine revolutionäre adelfeindliche Aufruhr stattgefunden hat. Die Aufständischen haben die Höfe und Vermögen der Adligen angefallen. Sie verlangen die Unterdrückung der Aufständischen.

272. *Blaj, vor dem 12. April 1848.* Die Proklamation des Aron Pumnul, durch welche die Rumänen zu einer Nationalversammlung am 30. April aufgerufen werden, gleichgültig welcher Religion sie angehören. Die Versammlung wird die Beschwerden des rumänischen Volkes besprechen und sie dem nächsten Landtag unterbreiten.

273. *Cluj, 12. April 1848.* Der Gouverneur Teleki an den Bürgermeister von Braşov, Albrichsfeld. Sieht ein, daß die Verbreitung der Broschüre von Tánicsics „Hunnia fűgetlensége“ nicht gänzlich aufgehalten werden kann. Die Buchhändler sollen aber die Namen derjenigen, die sie kaufen, vermerken. Er erinnert wieder,

daß die Zensur nicht abgeschafft wurde, aber sie wird in einer milderen Form vorgenommen.

274. *Wien, 12. April 1848.* Der Hofkanzler Jósika an den Gouverneur Teleki. Gewährt ihm und dem General Puchner Vollmacht zur Sicherung der bestehenden öffentlichen Ordnung und es werden ihnen dazu zwei szekler Grenzbataillions zur Verfügung gestellt.

275. *Dobra, 12. April 1848.* Der Bischof Andrei Şaguna an den Gouverneur Teleki. Reicht eine Liste mit den Ortschaften aus dem Komitat Hunedoara ein, die er besucht und wo er die Bevölkerung zur Ruhe aufgefordert hat.

276. *Sighişoara, 12. April 1848.* Der Bürgermeister von Sighişoara, Sternheim, an die Sächsische Universität. Teilt mit, daß der Magistrat der Stadt Sighişoara ein amtliches Schreiben seitens der Stadt Odorheiu Secuiesc erhalten hat, durch welches er gebeten wird, sich in der Sache der Union Siebenbürgens mit Ungarn zu äußern. Macht den Vorschlag, die Unionsfrage in den Distriktversammlungen zu besprechen.

277. *Braşov, 12. April 1848.* Das Gubernium Siebenbürgens an den Magistrat der Stadt Braşov. Verordnet, daß die rumänische Bevölkerung an der Versammlung von Blaj nicht teilnehmen soll. Der Magistrat meldet das Interdikt den rumänischen Erzpriestern und weist die Distriktinspektoren an, sich der Gubernialverordnung zu fügen.

278. *Braşov, 12. April 1848.* Der Magistrat der Stadt Braşov begrüßt mit Genugtuung die Ausdehnung der politischen und bürgerlichen Rechte auf die Rumänen.

279. *Deva, 12. April 1848.* Der Obergespan des Komitats Hunedoara, Vasile Nopcea, an den Gouverneur Teleki. Im Namen der Markalversammlung ersucht er, die Grenzer aus Siebenbürgen nicht wegzuführen und die siebenbürgischen Soldaten aus anderen Provinzen der Monarchie wieder in ihre Heimat zu bringen.

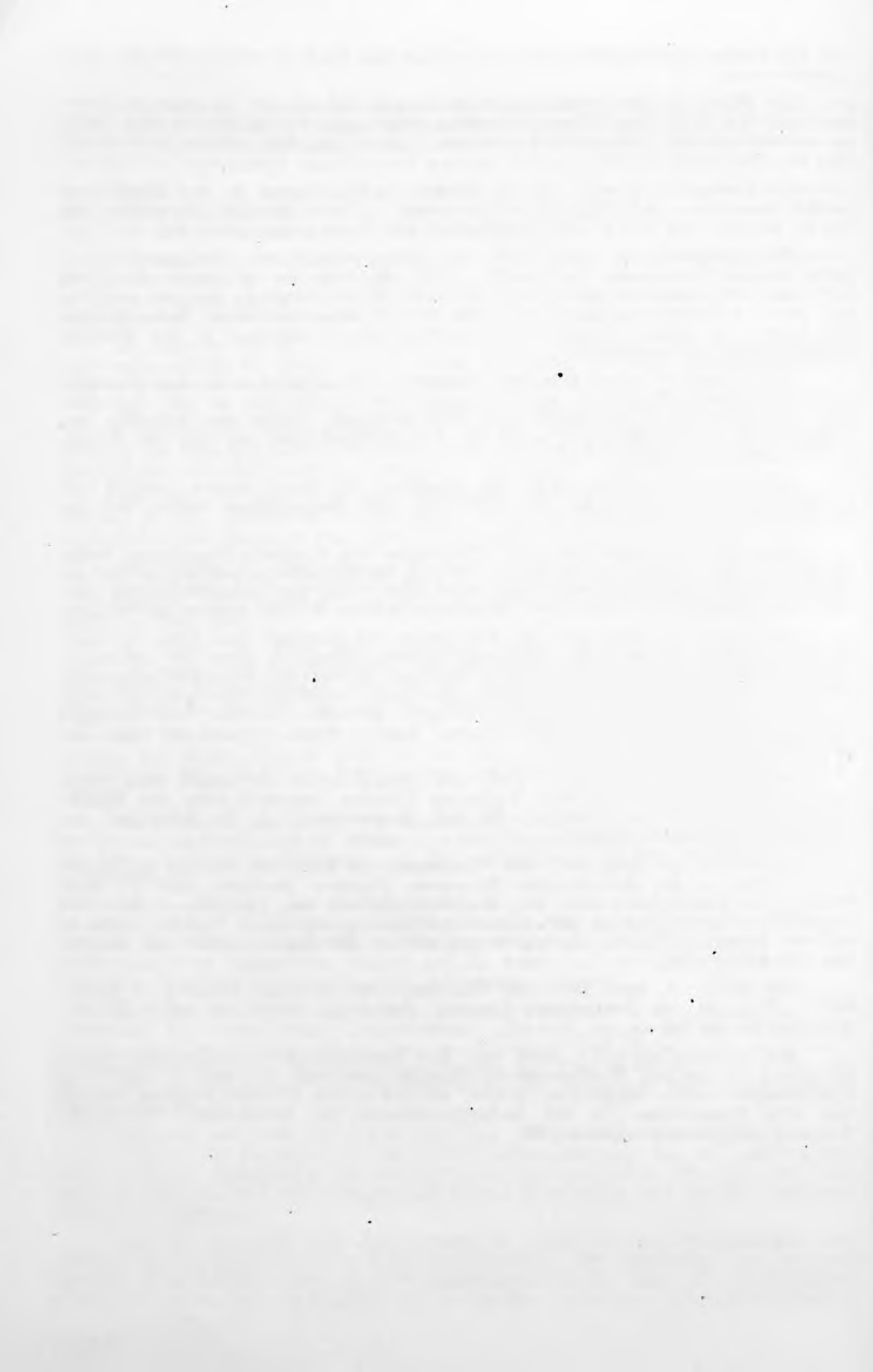
280. *Carei, 12. April 1848.* Der Vizegespan des Komitats Satu Mare, Gabányi Sándor, an die provisorische Regierung Ungarns. Berichtet über die unternommene Visitation in Moftinu Mic und Sătmărel infolge der Wiederinbesitznahme durch die Leibeigenen der Besitzungen, die ihnen vorher anlässlich der Kommassierung von Grundstücken durch die Adligen entrisen wurden. Für Resigheia teilt er eine repressive Militäreinheit zu. Ebenso wird er auch im Falle der Gemeinde Sătmărel vorgehen.

281. *Baia Mare, 12. April 1848.* Der Bürgermeister der Stadt Baia Mare, Srand Pál, an die provisorische Regierung Ungarns. Berichtet über den Zusammenstoß zwischen den Städtern und den Bergwerkern am 24. März bei der Wahl der Bürgergardeoffiziere.

282. *Zalău, 12. April 1848.* Der Vizegespan des Komitats Solnocul de Mijloc Bálint Elek, an die provisorische Regierung Ungarns. Berichtet, daß die Aufwiegler die Bauern aus den von der Residenzstadt des Komitats entfernten Ortschaften zur Besetzung der Allodialgrundstücke antreiben. Deshalb sucht er um ein Bataillon für die Unterdrückung solcher Handlungen wider die Interessen der Adligen an.

283. *Zalău, 12. April 1848.* Der Vizegespan des Komitats Solnocul de Mijloc, Bálint Elek, an die Statthalterei Ungarns. Sucht um einige repressive Militäreinheiten im Notfall an.

284. *Şomcuta Mare, 12. April 1848.* Der Vizehauptmann des Distrikts Chioar, Szebeni Imre, an den Statthaltereirat Ungarns. Berichtet, daß am 10. April eine Distriktversammlung abgehalten wurde, wo die neuen Gesetze verlesen wurden und eine Kommission für die Aufrechterhaltung der bestehenden öffentlichen Ordnung und Ruhe gewählt wurde.

CUPRINS

Cuvînt introductiv	V—XII
Introducere la volumul I	XIII—XVII
Lista prescurtărilor	XVIII
Rezumatele documentelor	XIX—L
Regestenverzeichnis	LI—LXXI
Documente	1—473
Fotocopii	492—515
Indice de localități	485—491
Indice de persoane	475—483

Redactor: ELENA PUȘCAȘ
Tehnoredactor: ELENA SPIRU

Bun de tipar: 12. 10. 1977 Tiraj: 1530 Hîrtie Scris I A
Format: 16/70×100. Coli de tipar: 34,5 + C.Z. pen-
tru biblioteci mari: 9(498.7) „1848:1849“ (00—12) C.Z.
pentru biblioteci mici: 9(498.7) „1848:1849“

Întreprinderea poligrafică Cluj,
Municipiul Cluj-Napoca
str. Brassai nr. 5—7, comanda nr. 240/1977
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

